

**UCHWAŁA NR LX/449/2023
RADY POWIATU SIERADZKIEGO**

z dnia 27 kwietnia 2023 r.

**w sprawie uchwalenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Sieradzkim
do roku 2030**

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2022 r. poz. 1526 oraz z 2023 r. poz. 572) oraz art. 19 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 i 2270 oraz z 2022 r. poz. 1, 66, 1079, 1692 i 1700, 1812, 1967, 2127, 2140 oraz z 2023 r. poz. 185) Rada Powiatu Sieradzkiego uchwała:

§ 1. 1. Uchwala się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Sieradzkim do roku 2030 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Sieradzkiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Powiatu
Sieradzkiego

Olga Kołoszczyk

Załącznik do uchwały Nr LX/449/2023
Rady Powiatu Sieradzkiego
z dnia 27 kwietnia 2023 r.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Sieradzkim do roku 2030

Przygotował:

zespół do spraw opracowania Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych do
roku 2030

Sieradz, marzec 2023 r.

Spis treści

I.	Wstęp.....	3
II.	Założenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Sieradzkim.....	5
a.	Charakterystyka Powiatu Sieradzkiego.	5
1.1.	Dane terytorialno-administracyjne	5
1.2.	Uwarunkowania demograficzne.....	6
1.3.	Sytuacja gospodarcza	15
b.	Zadania z zakresu polityki społecznej realizowane przez powiat.....	17
III.	Diagnoza i analiza problemów społecznych.....	27
a.	Charakterystyka problemów społecznych:.....	31
1.	Bezrobocie.....	31
2.	Niepełnosprawność.....	32
3.	Problemy starości.....	37
4.	Wspieranie rodziny.....	41
5.	Alkoholizm i przemoc domowa.....	52
b.	Analiza SWOT – zasoby i deficyty Powiatu Sieradzkiego w kontekście rozwiązywania problemów społecznych.....	61
IV.	Cele strategiczne, kierunki działań i sposób ich realizacji.....	67
V.	Ramy finansowe.....	85
VI.	Prognoza zmian w zakresie objętym strategią.....	85
a.	Prognoza trendów w zakresie zdiagnozowanych problemów społecznych.....	85
b.	Prognoza zmian w powiecie sieradzkim wskutek wdrożenia strategii.....	86
VII.	Monitoring i ewaluacja strategii.....	86
VIII.	WYKAZ SKRÓTÓW.....	88

W załączeniu: Powiatowy Program Promocji Zatrudnienia oraz Aktywizacji Lokalnego Rynku Pracy do roku 2030.

I. Wstęp.

Opracowywanie powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych jest zadaniem powiatu wynikającym z art. 19 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Zgodnie z tym przepisem do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka - po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami. Art. 16b ust. 2 ustawy o pomocy społecznej wskazuje, że strategia zawiera w szczególności:

- 1) diagnozę sytuacji społecznej;
- 2) prognozę zmian w zakresie objętym strategią;
- 3) określenie:
  - a) celów strategicznych projektowanych zmian,
  - b) kierunków niezbędnych działań,
  - c) sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych,
  - d) wskaźników realizacji działań.

Uchwałą Zarządu Powiatu Sieradzkiego Nr 317/2020 z dnia 21 października 2020 r. powołany został zespół do spraw opracowania Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w składzie:

- 1) Kazimiera Gotkowicz - Wicestarosta Sieradzki, przewodnicząca zespołu,
- 2) Krystyna Marcińczak - Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Sieradzu, zastępca przewodniczącego zespołu,
- 3) Józef Jura - Naczelnik Wydziału Oświaty, Kultury i Sportu, członek zespołu,
- 4) Alicja Gonera - Zastępca dyrektora Powiatowego Urzędu Pracy w Sieradzu, członek zespołu,
- 5) Agnieszka Jasionek-Dobras - Dyrektor Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Sieradzu, członek zespołu,
- 6) Marcin Sośnicki - Zastępca Dyrektora Domu Pomocy Społecznej w Sieradzu, członek zespołu
- 7) Janina Romek - Prezes Sieradzkiego Klubu Amazonka, członek zespołu.

W toku prac nad strategią organizowane były posiedzenia robocze Zespołu, w czasie których dokonywano ustaleń dotyczących przygotowywania dokumentu oraz opracowywano jego ostateczną wersję.

Strategia ma odgrywać szczególną rolę w prowadzeniu polityki społecznej na szczeblu powiatowym. Jest długookresowym dokumentem, w którym podejmuje się próbę zidentyfikowania zagrożeń występujących w sferze szeroko rozumianego życia społecznego i wypracowania sposobów zapobiegania powstawaniu negatywnych zjawisk, ograniczania skali ich

występowania i łagodzenia związanych z nimi następstw. Jej zasadniczym celem jest poprawa jakości życia społeczności lokalnej w wielu wymiarach, czemu służyć ma podejmowanie działań zmierzających w szczególności do podniesienia zamożności mieszkańców, zwiększenia poczucia bezpieczeństwa, ograniczenia występowania patologii rodzinnych, poprawy sytuacji osób niepełnosprawnych i warunków życia mieszkańców w podeszłym wieku.

Rozpoznanie problemów musi być oparte na podstawie analizy występujących na terenie powiatu zjawisk, które są powszechnie uznawane za wyznaczniki stanu społecznego. Dlatego najobszerniejszą część strategii poświęcono diagnozie problemów społecznych. Żeby była ona miarodajna, wzięto pod uwagę wiele parametrów, przy czym ważne było ukazanie ich w dłuższej perspektywie czasowej, tak by uwidocznili dynamikę zachodzących zmian i określić rysujące się tendencje. Pozwoliło to na podjęcie próby przewidywań, co do przyszłego obrazu poszczególnych zjawisk, a poprzez to na dokonanie bardziej przemyślanego wyboru działań, które mają być w toku realizacji strategii podejmowane.

Przygotowując niniejsze opracowanie wykorzystano doświadczenia wyniesione z realizacji strategii rozwiązywania problemów społecznych w powiecie sieradzkim przyjętych przez Radę Powiatu Sieradzkiego uchwałą Nr XXIV/163/01 z dnia 26 kwietnia 2001 r. (wdrażanej w latach 2001-2006), uchwałą Nr XIII/78/07 z dnia 4 grudnia 2007 roku (wdrażanej w latach 2007-2013) oraz uchwałą Nr XLII/292/2014 z dnia 21 lutego 2014 r. (dotyczącą strategii obowiązującej w latach 2014-2020). Były one punktem wyjścia do prac nad nową strategią.

Dużą uwagę przywiązywano do zachowania spójności strategii z dokumentami przyjętymi na szczeblu krajowym i wojewódzkim; uwzględniano także rozwiązania przyjęte w strategiach rozwiązywania problemów społecznych realizowanych w gminach z terenu powiatu sieradzkiego. Strategia uwzględnia w szczególności zapisy:

- Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030,
- Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 przyjętej uchwałą Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 6 maja 2021 r.,
- Strategii w Zakresie Polityki Społecznej województwa łódzkiego do roku 2030.

Przez problem społeczny rozumie się na ogół pewien stan rzeczy (zjawisko społeczne, pewnego typu zachowania itp.), który jest oceniany negatywnie i w związku z tym istnieje przekonanie o konieczności podjęcia działań zaradczych. O tym, czy jakieś zjawisko zostaje uznane za problem społeczny decydują zatem odnoszące się do niego oceny. Zawsze jednak przyczyny owych zjawisk, czynniki je warunkujące, należą do sfery zaspokojenia (niezaspokojenia) potrzeb jednostek, rodzin czy społeczności, a zatem działania zaradcze (w tym profilaktyczne) muszą być prowadzone także w tej sferze. Rozwiązywanie problemów społecznych w rzeczywistości oznacza podejmowanie prób mających na celu zmianę (poprawę) warunków zaspokojenia potrzeb danej jednostki, rodziny czy społeczności. Strategie rozwiązywania problemów społecznych to tyle, co względnie trwałe wzory interwencji społecznych podejmowanych w celu zmiany (poprawy) tych stanów rzeczy – zjawisk występujących w obrębie danej społeczności – które oceniane są negatywnie.

Mówiąc o powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych należy mieć na myśli w szczególności działania instytucji pomocy społecznej (i pokrewnych) prowadzone na

terenie całego lub części powiatu podejmowane dla poprawy warunków zaspokojenia potrzeb przez wybrane kategorie osób i rodzin. O tym, jaka część zasobów zostanie przeznaczona na zaspokojenie potrzeb poszczególnych zidentyfikowanych kategorii decydują przyjęte priorytety.

Konstrukcja strategii wymaga określenia:

- celów strategicznych,
- zadań, tj. celów taktycznych (częstkowych).

Dają one podstawy do opracowywania szczegółowych programów i projektów tj. wzorów interwencji (sposobów oraz metod działania) adekwatnych do dostępnych zasobów.

II. Założenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Sieradzkim.

a. Charakterystyka Powiatu Sieradzkiego.

1.1. Dane terytorialno-administracyjne

Powiat sieradzki położony jest w środkowej Polsce, w zachodniej części województwa łódzkiego - to jeden z 24 powiatów wchodzących w skład tego województwa. Graniczy z województwem wielkopolskim (od zachodu z jego powiatami: kaliskim i ostrzeszowskim, od północy z powiatem tureckim), a w województwie łódzkim graniczy od wschodu z powiatami zduńskowolskim, poddębickim, łaskim, a od południa z wieluńskim i wieruszowskim. Powiat zajmuje powierzchnię 1.491 km², tj. 8,2 % województwa łódzkiego (0,48 % powierzchni kraju), co plasuje go na I miejscu w województwie pod względem obszaru.

Powiat sieradzki powstał 1 stycznia 1999 r. na mocy ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o wprowadzeniu zasadniczego, trójstopniowego podziału państwa. Siedziba organów powiatu znajduje się w mieście Sieradz. W skład powiatu wchodzi 11 gmin: gmina miejska Sieradz, gminy miejsko-wiejskie: Błaszki, Warta, Złoczew, gminy wiejskie: Brąszewice, Brzeźnio, Burzenin, Goszczanów, Klonowa, Sieradz i Wróblew.

Rysunek 1 Mapa administracyjna powiatu sieradzkiego

Źródło: administracja.mac.gov.pl

1.2. Uwarunkowania demograficzne

Według stanu na dzień 31 grudnia 2021 r. powiat sieradzki liczył 113 195 mieszkańców. Populacja stale się zmniejsza. W poszczególnych gminach sytuacja w tym zakresie przedstawia się następująco:

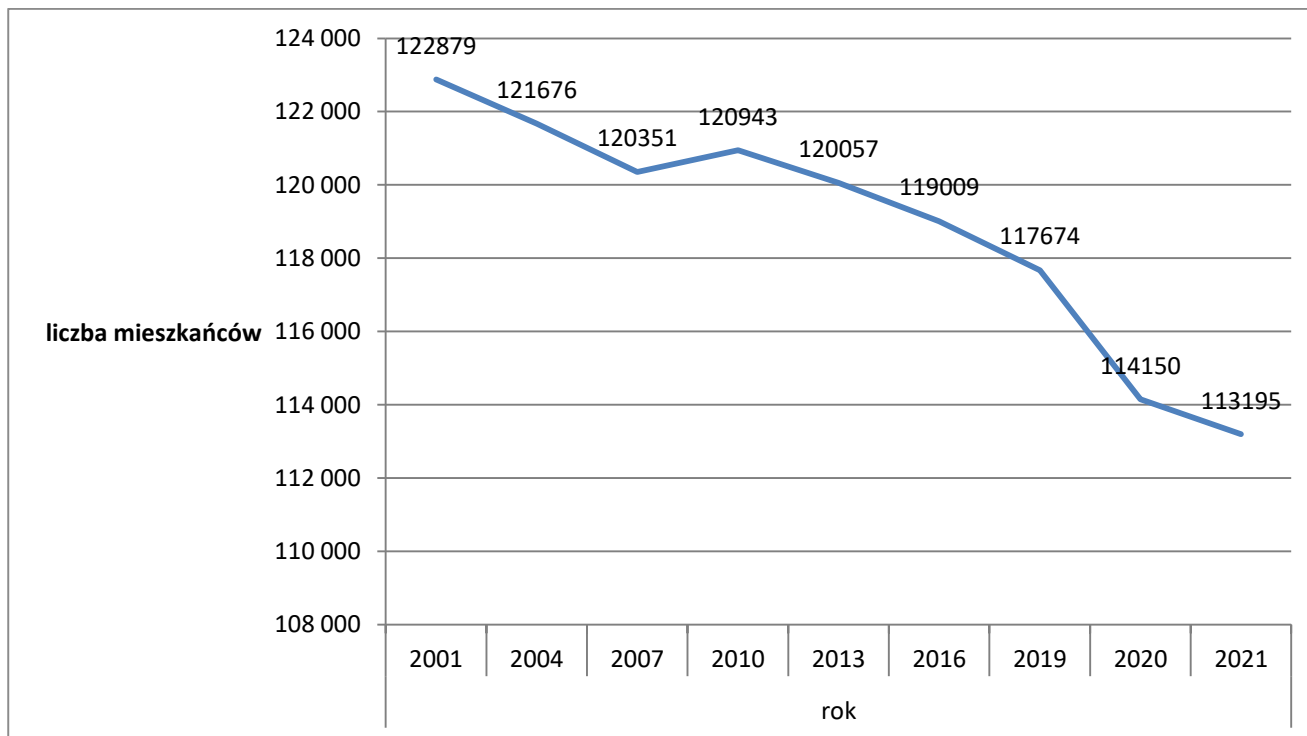
Tabela 1 Liczba mieszkańców w gminach na terenie powiatu sieradzkiego w wybranych latach. Opracowanie własne na bazie Banku Danych Regionalnych GUS.

Lp.	Gmina	Liczba mieszkańców wg stanu na dzień 31 stycznia danego roku							Różnica pomiędzy wartościami podanymi w 2003 r. i w 2021 r.
		2003	2008	2012	2015	2017	2019	2021	
1.	Miasto Sieradz	44 512	43 612	43 651	42890	42570	41953	39641	-4871
2.	Błaszki	15 303	14 935	14 953	14790	14658	14458	14120	-1183
3.	Warta	13 252	12 979	12 961	12897	12784	12636	12015	-1237
4.	Złoczew	7 503	7 419	7 327	7227	7189	7164	6916	-587
5.	Brąszewice	4 522	4 470	4 455	4524	4530	4471	4362	-160
6.	Brzeźnio	6 335	6 293	6 341	6357	6362	6384	6169	-166
7.	Burzenin	5 817	5 637	5 664	5567	5521	5512	5304	-513
8.	Goszczanów	5887	5 738	5 686	5575	5516	5466	5182	-705
9.	Klonowa	3 079	3 017	2 969	2932	2891	2870	2783	-296
10.	Sieradz	9 701	9 935	10 318	10399	10558	10706	10750	+1049
11.	Wróblew	6 274	6 184	6 085	6110	6113	6054	5953	-321

Z powyższego zestawienia wynika, że jedynie w gminie Sieradz liczba mieszkańców w roku 2021 była wyższa niż w roku 2003. Ubytek liczby mieszkańców bardziej jeszcze obrazuje wykres oparty na danych zebranych zbiorczo dla całego powiatu.

Wykres 1 Liczba mieszkańców powiatu sieradzkiego w latach 2001-2021. Źródło: opracowanie własne na bazie Banku Danych Lokalnych GUS

Mamy do czynienia z utrzymującym się trendem spadkowym. Wskazują na to także opracowania dotyczące perspektyw demograficznych. W opublikowanej przez GUS w 2004 r. prognozie ludności na lata 2005-2030 szacowano, że liczby mieszkańców będą kształtowały się następująco (dla porównania podajemy dane dotyczące powiatu sieradzkiego i sąsiednich powiatów położonych w województwie łódzkim):

Tabela 2 Prognoza ludności w niektórych powiatach województwa łódzkiego na lata 2005-2030. Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Łodzi

Lp.	Powiat	Liczba mieszkańców w tysiącach						Przyrosty(+) lub ubytki(-) w latach 2005-2030	
		2005	2010	2015	2020	2025	2030	w tys.	w %
1.	Sieradzki	121,7	120,7	119,7	118,7	117,0	114,4	-7,3	-6,0
2.	Łaski	50,8	50,1	49,6	49,0	48,2	47,2	-3,6	-7,1
3.	Poddębicki	42,3	41,3	40,4	39,8	39,1	38,2	-4,1	-9,7
4.	Wieluński	78,4	77,5	77,1	76,4	75,5	74,2	-4,2	-5,4
5.	Wieruszowski	42,5	42,4	42,4	42,6	42,6	42,3	-0,2	-0,5
6.	Zduńskowolski	67,9	67,6	67,3	66,7	65,6	64,0	-3,9	-5,7

Jak widać spadek liczby mieszkańców naszego powiatu postępuje o wiele szybciej niż

przewidywano – już w na koniec 2021 r. powiat liczy mniej mieszkańców niż podawano w prognozach na rok 2030.

Należy wskazać dwa podstawowe czynniki, z których wynikają niekorzystne tendencje demograficzne – są to: ujemny przyrost naturalny (różnica pomiędzy liczbą urodzeń żywych a liczbą zgonów) i - także ujemne - saldo migracji.

Wykres 2 Przyrost naturalny w powiecie sieradzkim w wybranych latach z przedziału 2004-2019. Źródło: opracowanie własne na bazie Banku Danych Lokalnych GUS

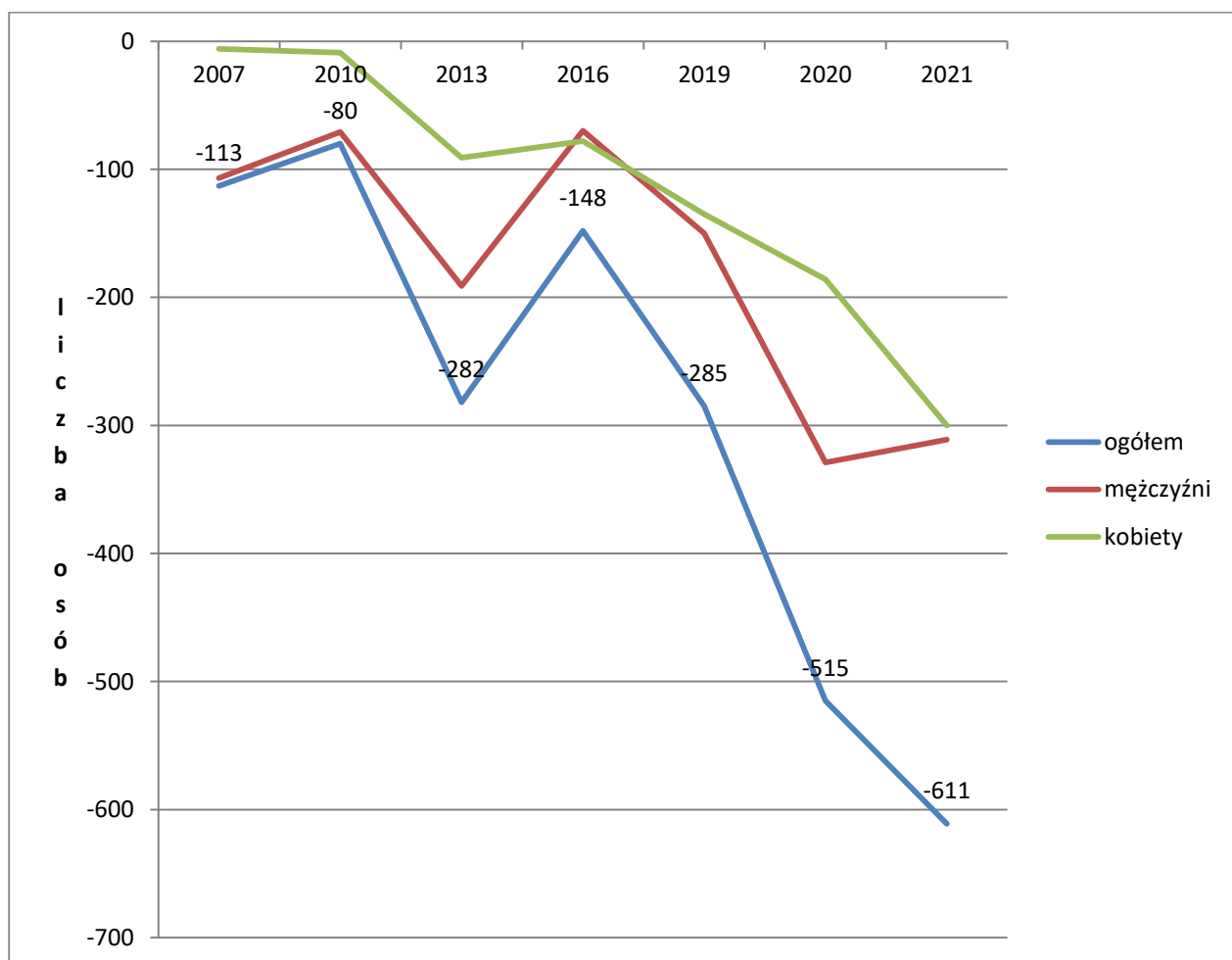

Tabela 3 Przyrost naturalny w gminach położonych na terenie powiatu sieradzkiego w latach 2004-2021. Źródło: opracowanie własne na bazie Banku Danych Lokalnych GUS

Lp.	Jednostka terytorialna	Przyrost naturalny w danym roku									Przyrost naturalny ogółem w latach 2004-2021
		2004-2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	
1.	Miasto Sieradz	+94	-64	-54	-16	-35	-71	-117	-272	-216	-751
2.	Błaszki	-144	-5	-23	-35	-9	-61	-20	-48	-80	-425
3.	Warta	-464	-33	-23	-44	-64	-52	-63	-93	-90	-926
4.	Złoczew	-99	3	-20	-12	-6	15	-11	-21	-44	-195
5.	Brąszewice	-1	-3	3	14	3	19	-16	3	-15	7
6.	Brzeźnio	-157	5	9	-6	1	-28	-8	-23	-18	-225
7.	Burzenin	-241	-21	-34	-17	-37	-22	-16	-13	-29	-430
8.	Goszczanów	-82	-17	-8	-24	-12	-21	-2	-21	-32	-219
9.	Klonowa	-30	-3	-8	-2	-8	-13	0	-6	1	-69
10.	Sieradz	-67	-19	-10	-4	-1	2	-21	-3	-48	-171
11.	Wróblew	-136	-10	-4	-2	-28	-12	-11	-18	-40	-261
12.	RAZEM	-1327	-167	-172	-148	-196	-244	-285	-515	-611	- 3665

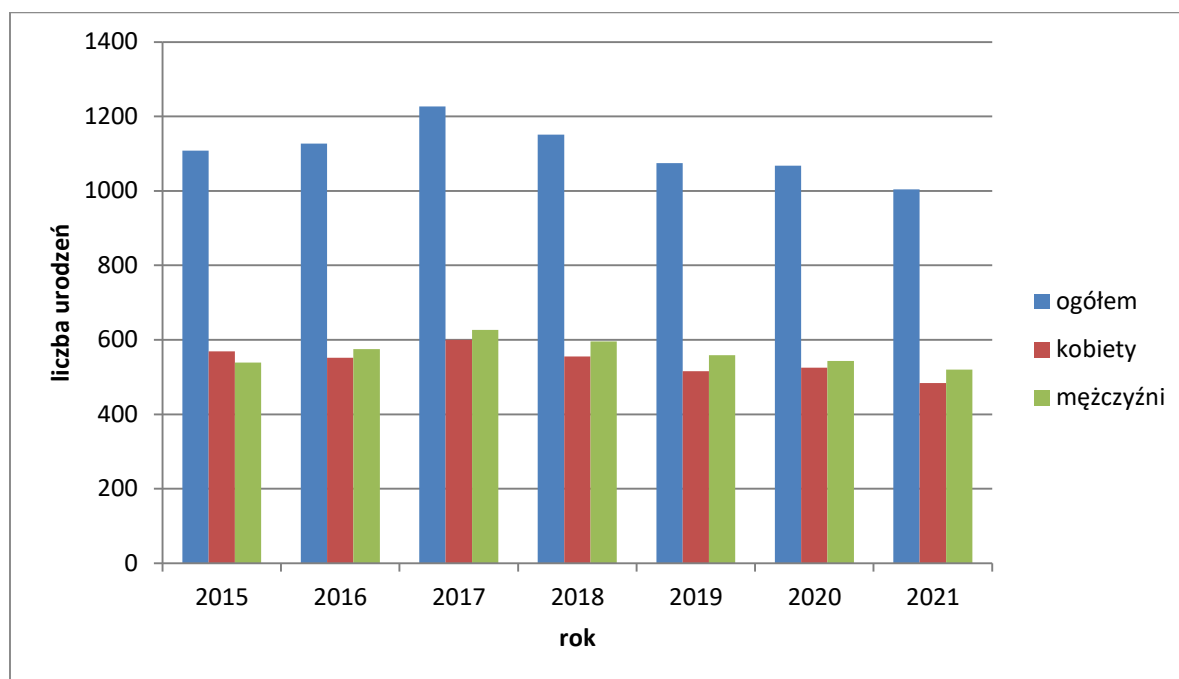
Dla porównania przedstawiamy informacje o przyroście naturalnym obliczonym łącznie za lata 2004-2021 dla różnych jednostek terytorialnych. Wynosił on (w osobach):

- 1) - 301 240 w skali całego kraju,
- 2) - 155 224 w województwie łódzkim,
- 3) + 83 223 w województwie wielkopolskim
- 4) - 3 665 w powiecie sieradzkim,
- 5) - 2 526 w powiecie łaskim,
- 6) - 2 942 w powiecie poddębickim,
- 7) - 2 894 w powiecie wieluńskim,
- 8) - 841 w powiecie wierszowskim,
- 9) - 1 854 w powiecie zduńskowolskim,
- 10) + 472 w powiecie kaliskim,
- 11) + 457 w powiecie ostrzeszowskim,
- 12) + 516 w powiecie tureckim.

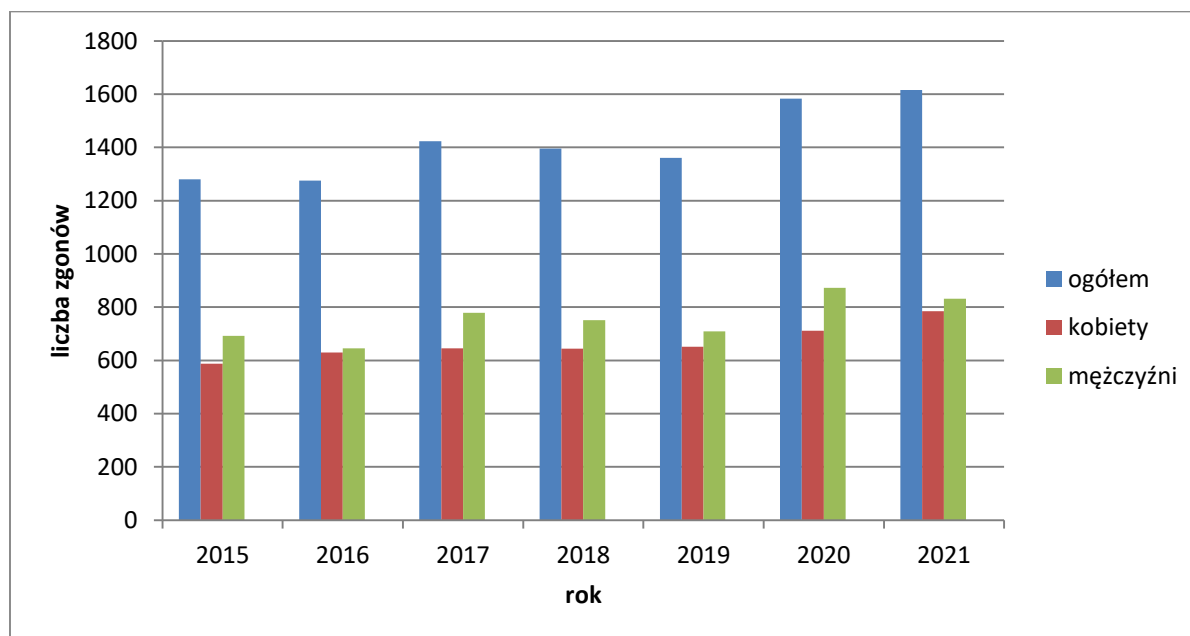
Województwo łódzkie ma najniższy przyrost naturalny spośród wszystkich województw. Przedstawione powyżej dane bardzo czytelnie ten stan rzeczy obrazują – widać wyraźnie różnicę przyrostu naturalnego pomiędzy wymienionymi powiatami położonymi w województwie łódzkim a trzema powiatami (kaliskim, ostrzeszowskim i tureckim) z województwa wielkopolskiego.

Powyższe dane wskazują również na stały charakter występowania ujemnego przyrostu naturalnego zarówno w powiecie sieradzkim jak i całym województwie łódzkim. We wszystkich latach w tych jednostkach terytorialnych liczba zgonów wyraźnie przewyższała liczbę urodzin.

Wykres 3 Urodzenia żywe w powiecie sieradzkim w wybranych latach 2015-2021. Źródło: opracowanie własne na bazie Banku Danych Lokalnych GUS

Wykres 4 Zgony w powiecie sieradzkim w wybranych latach 2015-2021. Źródło: opracowanie własne na bazie Banku Danych Lokalnych GUS

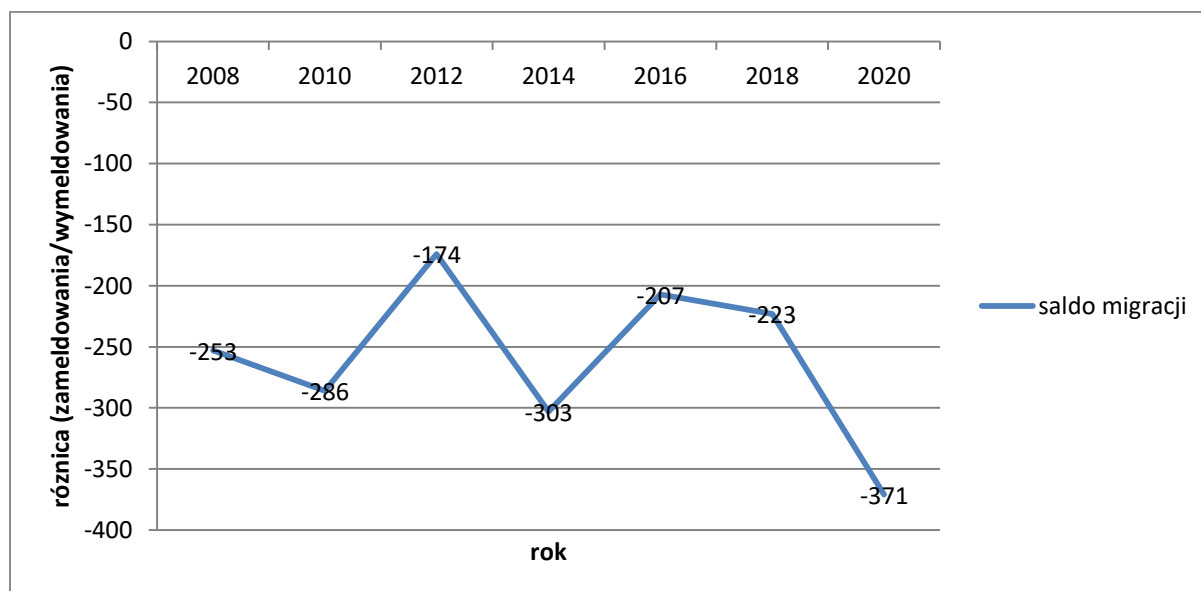

Główną przyczyną zgonów w powiecie niezmiennie od wielu lat są choroby układu krążenia (ok. 40%), nowotwory (ok. 26%) i choroby układu oddechowego (ok. 9%). W latach 2020-2021 duży odsetek zgonów związany był z epidemią Covid-19 (blisko 15% zgonów w tych latach).

Zamieszczone informacje statystyczne pokazują, że w ostatnich latach w powiecie sieradzkim występują dość duże wahania wielkości przyrostu naturalnego, wciąż jednak pozostaje on ujemny. Pomiędzy rokiem o najwyższym przyroście (2010) a rokiem, w którym wystąpił najniższy przyrost (2021) różnica wynosi aż 531 (odpowiednio – 80 i – 611). Stale wyższe wartości osiąga przyrost naturalny wśród kobiet. Taki stan rzeczy ma miejsce, choć rocznie średnio rodzi się mniej kobiet niż mężczyzn. Wynika to z faktu, że jednocześnie zdecydowanie mniej kobiet rocznie umiera (co obrazuje wykres nr 4). Przewiduje się, że ujemny przyrost naturalny będzie się utrzymywał w całym województwie łódzkim, a jego wartości jeszcze wyraźnie wzrosną.

Jak wcześniej wspomniano drugą przyczyną zmniejszania się liczby ludności w powiecie sieradzkim jest ujemne saldo migracji.

Wykres 5 Saldo migracji w powiecie sieradzkim w wybranych latach (różnica pomiędzy zameldowaniami i wymeldowaniami na terenie powiatu). Źródło: opracowanie własne na bazie Banku Danych Lokalnych GUS

Ogółem saldo migracji w okresie 2008-2021 zamknęło się liczbą – 3285 (niepełną, gdyż GUS nie przekazał danych za rok 2015). Zwraca uwagę fakt, że nastąpił wyraźny wzrost migracji zagranicznych. Jest on niewątpliwie związany z odnotowywanym po otwarciu rynków pracy wielu państw UE dużym wzrostem liczby osób wyjeżdżających za granicę w celach zarobkowych i może świadczyć o tym, że coraz częściej taka zmiana miejsca zamieszkania ma stały charakter. Uzasadnione są obawy, że niekorzystne zjawiska migracyjne będą się jeszcze pogłębiały. Wskazywać może na to także dynamika zmian w zakresie migracji ludności w powiatach ościennych i w całym województwie łódzkim.

Tabela 4 Saldo migracji (różnica pomiędzy zameldowaniami a wymeldowaniami z pobytu stałego) w wybranych jednostkach terytorialnych - zestawienie porównawcze. Źródło: opracowanie własne na bazie Banku Danych Lokalnych GUS

Lp.	Nazwa jednostki terytorialnej	Migracje w poszczególnych latach						ogółem (saldo migracji w latach 2016-2021)
		2016	2017	2018	2019	2020	2021	
1.	Województwo łódzkie	-1 417	-1 789	-1 859	-2 510	-1 672	-2 143	-11 390
2.	Powiat sieradzki	-207	-203	-223	-281	-371	-312	-1 597
3.	Powiat łaski	13	-1	57	65	69	73	276
4.	Powiat poddębicki	-65	-1	-29	-20	3	-3	-115
5.	Powiat wieluński	-55	-64	-181	-219	-141	-192	-852
6.	Powiat wierszowski	16	1	-6	-53	8	-39	-73
7.	Powiat zduńskowolski	-99	-125	-187	-215	-106	-108	-840
8.	Powiat kaliski	40	22	-56	-17	-10	28	7
9.	Powiat ostrzeszowski	-7	-12	-8	-65	-99	-13	-204
10.	Powiat turecki	-125	-134	-191	-212	-84	-162	-908

Saldo migracji ogółem za lata 2016-2021 w powiecie sieradzkim wypada na tle powiatów ościennych bardzo niekorzystnie (szczególnie w porównaniu z powiatem łaskim i kaliskim).

Ważnym wskaźnikiem sytuacji demograficznej jest również stan populacji według kryterium udziału ludności w poszczególnych ekonomicznych grupach wieku

(przedprodukcyjnym, produkcyjnym, poprodukcyjnym). Wynika z niego tzw. obciążenie demograficzne, określające ile osób w wieku nieprodukcyjnym przypada na osoby w wieku produkcyjnym. W 2012 r. w powiecie sieradzkim na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało 59,1 osoby w wieku nieprodukcyjnym, w roku 2016 wskaźnik ten wynosił 61,5, a w na koniec roku 2021 - 70,8 - przy czym według danych z 2021 r. najmniejsze obciążenie występowało na terenie gminy Brąszewice (64,9/100), a największe w Sieradzu (miasto) i gminie Warta (odpowiednio 73,2/100 i 73,3/100). W województwie łódzkim obciążenie na koniec 2021 r. było wyższe niż w naszym powiecie – wynosiło 73,6/100. W innych powiatach, z którymi w niniejszym materiale powiat sieradzki jest porównywany, wskaźnik ten jest zbliżony, różnice w porównaniu z powiatem sieradzkim nie przekraczają trzech punktów procentowych. Obciążenie w ostatnich latach się zwiększa i perspektywy pod tym względem nie są korzystne – starzenie się społeczeństwa i niski przyrost naturalny powodować będą, że wskaźnik ten nadal będzie rosł.

1.3 Sytuacja gospodarcza

Dobrze funkcjonująca gospodarka oraz rozwój przedsiębiorczości to podstawowe czynniki zapewnienia poprawy warunków życia mieszkańców. Powiat sieradzki ze względu na swój rolniczy charakter należy do obszarów przeciętnie rozwiniętych gospodarczo. Dynamikę aktywności gospodarczej charakteryzuje między innymi analiza struktury i liczba podmiotów gospodarczych.

Tabela 5 Liczba podmiotów gospodarczych narodowej zarejestrowanych w rejestrze REGON -zestawienie danych dla wybranych powiatów w danym roku. Źródło: opracowanie własne na bazie Banku Danych Lokalnych GUS

Jednostka terytorialna	Liczba podmiotów gospodarki narodowej w danym roku					
	2002	2009	2012	2016	2019	2021
Powiat łaski	3928	4046	4219	4.359	4.690	4 994
Powiat poddębicki	3029	2910	3131	3.223	3.417	3 628
Powiat sieradzki	8876	7973	8587	9.146	9.656	10 256
Powiat wieluński	5975	6206	6448	6.685	6.986	7 423
Powiat wierszowski	2810	3195	3427	3.638	3.908	4 169
Powiat zduńskowolski	5622	5873	6133	6.334	6.765	7 150

Tabela 6 Liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON na 1 tys. ludności w wybranych latach. Źródło: opracowanie własne na bazie Banku Danych Lokalnych GUS

Jednostka terytorialna	Podmioty wpisane do rejestru REGON na 1 tys. ludności						
	2006	2008	2010	2012	2016	2019	2021

ŁÓDZKIE	94,0	95,0	90,8	92,7	97,9	103,6	112,6
Powiat łaski	81,2	83,2	84,1	83,3	86,7	94,0	101,6
Powiat poddębicki	79,4	82,7	73,2	74,8	77,7	83,1	91,3
Powiat sieradzki	71,3	72,0	69,4	71,3	76,9	82,1	90,6
Powiat wieluński	85,7	88,4	83,7	82,7	86,6	91,6	100,8
Powiat wierzuszowski	78,1	82,0	79,1	81,1	86,1	92,8	100,0
Powiat zduńskowolski	90,3	92,9	90,2	90,0	94,2	101,9	111,3

W 2021 r. w rejestrze REGON ujętych było 10256 podmiotów gospodarki narodowej. Dane z tabeli nr 5 wskazują, że na przestrzeni ostatnich 10 lat liczba tych podmiotów ulegała dość wyraźnym wahaniom. Liczba zarejestrowanych jednostek w przeliczeniu na 1000 mieszkańców jest niższa od średniej dla Polski i województwa łódzkiego – wynosi ona 90,6 (w województwie 112,6). Według danych z roku 2021 najwięcej jest małych podmiotów o zatrudnieniu do 9 osób, których udział wynosi około 96%. Podmiotów średniej wielkości, zatrudniających powyżej 50 pracowników, jest 73. W dwóch zatrudnienie wynosi powyżej 250 pracowników, w jednym - powyżej 1000.

W powiecie sieradzkim jest ponad 14 tys. gospodarstw rolnych. Z przeprowadzonego w 2010 r. powszechnego spisu rolnego wynika, że w gospodarstwach rolnych na terenie powiatu pracują 17 183 osoby.

Przeciętne wynagrodzenie brutto na terenie powiatu sieradzkiego systematycznie wzrasta, jednak wciąż jest wyraźnie niższe od średniej krajowej i wojewódzkiej.

Tabela 7 Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w relacji do średniej wojewódzkiej i krajowej. Źródło: opracowanie własne na bazie Banku Danych Lokalnych GUS

Wyszczególnienie		2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.	2021 r.
Powiat sieradzki	Wynagrodzenie brutto w zł	3453,1	3648,13	3949,33	4272,65	4741,55	5 105,75
	W relacji do średniej wojewódz. (%)	88,0	88,1	88,9	89,2	92,1	90,8
	W relacji do średniej krajowej (%)	80,5	80,6	81,7	82,5	85,8	85,1
Powiat łaski	Wynagrodzenie brutto w zł	3 041,80	3 227,11	3 432,41	3 798,69	4 162,46	4 475,37
	W relacji do średniej wojewódz. (%)	77,5	77,9	77,3	79,3	80,8	79,6
	W relacji do średniej krajowej (%)	70,9	71,3	71,0	73,3	75,4	74,6
Powiat poddębicki	Wynagrodzenie brutto w zł	4 094,44	4 387,98	4 679,92	5 252,21	5 688,39	6 479,53
	W relacji do średniej wojewódz. (%)	104,3	105,9	105,4	109,6	110,5	115,2

	W relacji do średniej krajowej (%)	95,4	96,9	96,8	101,4	103,0	108,0
Powiat wieluński	Wynagrodzenie brutto w zł	3 383,38	3 640,03	3 851,65	4 166,35	4 342,78	4 994,12
	W relacji do średniej wojewódz. (%)	86,2	87,9	86,7	87,0	84,4	88,8
	W relacji do średniej krajowej (%)	78,9	80,4	79,7	80,4	78,6	83,2
Powiat wierzuszowski	Wynagrodzenie brutto w zł	3 094,11	3 267,25	3 454,23	3 727,74	4 165,25	4 510,26
	W relacji do średniej wojewódz. (%)	78,83	78,9	77,8	77,8	80,9	80,2
	W relacji do średniej krajowej (%)	72,1	72,2	71,4	71,9	75,4	75,2
Powiat zduńskowolski	Wynagrodzenie brutto w zł	3 271,45	3 533,99	3 745,55	3 971,72	4 382,66	4 818,67
	W relacji do średniej wojewódz. (%)	83,35	85,3	81,2	82,9	85,1	85,7
	W relacji do średniej krajowej (%)	76,2	78,0	77,5	76,7	79,3	80,3

b. Zadania z zakresu polityki społecznej realizowane przez powiat.

Art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym zawiera katalog zadań publicznych realizowanych przez powiaty. Przedmiot części tych zadań dotyczy prowadzenia polityki społecznej. Wymienić tu należy w szczególności zadania z zakresu pomocy społecznej, wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, polityki prorodzinnej, wspierania osób niepełnosprawnych, edukacji publicznej, przeciwdziałania bezrobociu oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy, porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli.

Wśród zadań powiatu z zakresu pomocy społecznej (wymienionych w art. 19 i 20 ustawy o pomocy społecznej) do najważniejszych należy prowadzenie i rozwój infrastruktury domów pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym oraz umieszczanie w nich skierowanych osób, udzielanie informacji o prawach i uprawnieniach, przygotowanie oceny zasobów pomocy społecznej w oparciu o analizę lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej, prowadzenie i rozwój infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Podstawowym celem działalności domu pomocy społecznej jest zaspokojenie potrzeb opiekuńczych, bytowych, społecznych, zdrowotnych i religijnych w

sposób i w stopniu umożliwiających godne życie osobie niepełnosprawnej. Są one przeznaczone dla osób, które nie mogą otrzymać niezbędnej opieki i wsparcia w miejscu zamieszkania i nie kwalifikują się do leczenia szpitalnego, lecz z uwagi na podeszły wiek, schorzenia, warunki rodzinne, mieszkaniowe i materialne oraz sytuację życiową – wymagają stałej opieki.

Na terenie powiatu sieradzkiego funkcjonują 3 domy pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym, z czego dla 2 z nich Powiat Sieradzki jest organem prowadzącym a dla jednego dotującym:

1. **Dom Pomocy Społecznej w Sieradzu** przeznaczony dla osób w podeszłym wieku i osób przewlekle somatycznie chorych, dysponujący 200 miejscami., **filia w Rożdżalach** przeznaczona dla osób przewlekle psychicznie chorych, dysponująca 36 miejscami, **filia w Rożdżalach** dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie z oddziałem dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, dysponująca 87 miejscami.
2. **Dom Pomocy Społecznej w Biskupicach** przeznaczony dla mężczyzn przewlekle psychicznie chorych, dysponujący 100 miejscami.
3. **Dom Pomocy Społecznej w Sieradzu prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Urszulanek Serca Jezusa Konającego** przeznaczony dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie oraz dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, dysponujący 35 miejscami.

Na dzień 31.12.2022 r. powiat sieradzki dysponował 458 miejscami statutowymi w tych instytucjach.

Wszystkie domy pomocy funkcjonujące w powiecie sieradzkim spełniają obowiązujące standardy i działają w oparciu o stałe zezwolenia Wojewody Łódzkiego.

Tabela 8. Liczba osób przebywających w domach pomocy społecznej na terenie powiatu sieradzkiego.

Nazwa domu pomocy społecznej	Przebywający w latach			
	2018	2019	2020	2021
Dom Pomocy Społecznej w Sieradzu (ul. Armii Krajowej 34)	231	229	180	183
Dom Pomocy Społecznej w Sieradzu filia w Witowie	39	38	39	-
Dom Pomocy Społecznej w Sieradzu filia w Rożdżalach	107	107	104	122
Dom Pomocy Społecznej w Biskupicach	99	100	91	98
Dom Pomocy Społecznej w Sieradzu (ul. Dominikańska 16)	31	33	33	34
Ogółem	507	507	447	437

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sieradzu

Tabela 9. Liczba osób umieszczonych w domach pomocy społecznej na terenie powiatu sieradzkiego w latach 2018-2021

Nazwa domu pomocy społecznej	Umieszczonych w latach			
	2018	2019	2020	2021
Dom Pomocy Społecznej w				

Sieradzu (ul. Armii Krajowej 34)	108	86	40	62
Dom Pomocy Społecznej w Sieradzu filia w Witowie	8	4	6	-
Dom Pomocy Społecznej w Sieradzu filia w Rożdżalach	4	5	9	43
Dom Pomocy Społecznej w Biskupicach	17	7	11	14
Dom Pomocy Społecznej w Sieradzu (ul. Dominikańska 16)	5	4	2	5
Ogółem	142	106	68	124

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sieradzu

Na terenie powiatu od 2005 roku funkcjonuje ośrodek wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi i niepełnosprawnych intelektualnie - **Środowiskowy Dom Samopomocy w Sieradzu, ul. Armii Krajowej 34**. Dom jest placówką pobytu dziennego typu A B C dla 35 osób, zapewnia wsparcie społeczne osobom przewlekłe psychicznie chorym (typ A), z niepełnosprawnością intelektualną (typ B), oraz osobom wykazującym inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych (typ C), które zgodnie ze stanem wiedzy medycznej są zaliczane do zaburzeń psychicznych, z wyłączeniem osób czynnie uzależnionych od środków psychoaktywnych. Działania Domu mają na celu osiągnięcie przez osoby z zaburzeniami psychicznymi umiejętności jak najbardziej samodzielnego pełnienia ról życiowych i społecznych, stały wzrost poziomu funkcjonowania osób przy jednoczesnym umożliwieniu im pozostania w naturalnym środowisku społecznym. Ważnym elementem pracy Domu jest także integracja w/w osób ze społecznością lokalną poprzez ich społeczną aktywizację. Dom w ramach bieżącej działalności wspierająco-aktywizującej realizuje zadania wynikające m.in. z zapisów ustawy o pomocy społecznej oraz rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy świadcząc usługi w ramach indywidualnych lub zespołowych treningów samoobsługi i treningu umiejętności społecznych, polegających na nauce, rozwijaniu lub podtrzymywaniu umiejętności w zakresie czynności dnia codziennego i funkcjonowania w życiu społecznym.

Działania wspierająco - aktywizujące w ŚDS są realizowane poprzez:

1. trening funkcjonowania w codziennym życiu,
2. trening umiejętności interpersonalnych i rozwiązywania problemów,
3. trening umiejętności komunikacyjnych, w tym z wykorzystaniem alternatywnych i wspomagających sposobów porozumiewania się, w przypadku osób z problemami w komunikacji werbalnej,
4. trening umiejętności spędzania czasu wolnego,
5. poradnictwo psychologiczne,
6. pomoc w załatwianiu spraw urzędowych,
7. pomoc w dostępie do niezbędnych świadczeń zdrowotnych,
8. niezbędną opiekę, w szczególności dla uczestników z niepełnosprawnościami sprzężonymi lub spektrum autyzmu, którzy posiadają orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności wraz ze wskazaniem konieczności stałej lub długo-

trwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji,

9. terapią ruchową,
10. inne formy postępowania przygotowujące do uczestnictwa w warsztatach terapii zajęciowej lub podjęcia zatrudnienia, w tym w warunkach pracy chronionej na przystosowanym stanowisku pracy.

Na terenie powiatu od 2019 roku funkcjonuje **Dzienny Dom „Senior+” w Sieradzu.**

Dom jest powiatowym ośrodkiem wsparcia dziennego, świadczący usługi na rzecz mieszkańców Powiatu Sieradzkiego, w wieku 60 i więcej, nieaktywnych zawodowo, samotnych lub żyjących w rodzinach, którzy wymagają pomocy ze względu na wiek, swoją sytuację zdrowotną i rodzinną lub inne przyczyny losowe. Działalność jego polega na aktywizacji społecznej uczestników poprzez realizację zadań wynikających z programu wieloletniego „Senior+”. Dom dysponuje 20 miejscami dziennego pobytu. Do zadań Domu należy w szczególności:

1. przeciwdziałanie izolacji i marginalizacji seniorów,
2. wspieranie uczestników w rozwiązywaniu codziennych problemów utrudniających funkcjonowanie w społeczeństwie,
3. aktywizowanie seniorów do podejmowania wysiłków, mobilizowanie ich do wzajemnego wspierania się i pomocy,
4. ograniczanie skutków niepełnosprawności fizycznej spowodowanej wiekiem, problemami zdrowotnymi,
5. organizowanie działań o charakterze edukacyjnym, kulturalnym, prozdrowotnym, rekreacyjnym, służącym rozwojowi seniorów, zagospodarowanie im czasu,
6. świadczenie niektórych usług opiekuńczych, socjalnych i bytowych.

Wyznaczeni pracownicy PCPR w Sieradzu udzielają osobom zainteresowanym poradnictwa specjalistycznego w zakresie wynikającym z ustawy o pomocy społecznej. W ramach Powiatowego Centrum od lipca 2008 r. funkcjonuje także Punkt Interwencji Kryzysowej, oferujący poradnictwo socjalne prawne i psychologiczne dla mieszkańców powiatu, którzy znaleźli się w sytuacji kryzysowej, w szczególności osób dotkniętych zjawiskiem przemocy w rodzinie.

Samorząd powiatowy jest jednym z głównych realizatorów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Przepisem, który określa kompetencje w tym zakresie jest art. 183 ww. ustawy.

W oparciu o normy tej ustawy Powiat Sieradzki odpowiada za organizowanie pieczy zastępczej. Piecza ta jest zapewniana w formach rodzinnych bądź instytucjonalnych. Podmiotami realizującymi zadania w tym zakresie są PCPR w Sieradzu, które pełni również funkcję organizatora rodzinnej pieczy zastępczej oraz placówki opiekuńczo – wychowawcze:

- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza w Tomisławicach (14 miejsc statutowych),
- Katolicka Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Dom Świątełko”

w Godynicach (12 miejsc statutowych).

Placówki Opiekuńczo-Wychowawcza w Tomisławicach prowadzona jest przez Powiat Sieradzki, natomiast druga z wymienionych powyżej placówek prowadzona jest przez Katolickie Stowarzyszenie „Światelko” z siedzibą w Godynicach. Placówki spełniają standardy w zakresie lokalowym oraz opieki i wychowania (w tym zatrudnienia posiadającego odpowiednie kwalifikacje personelu) i uzyskały wymagane do prowadzenia działalności zezwolenia wojewody.

Tabela 10. Liczba umieszczeń dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w powiecie sieradzkim w latach 2018-2021 r.

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021
Umieszczenia ogółem	5	13	14	3
w tym dzieci: z terenu powiatu sieradzkiego	5	11	14	3

Powiat Sieradzki realizuje również zadania na podstawie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Stosowanie do zawartych w niej postanowień (art. 35 a ustawy) część zadań realizuje PCPR w Sieradzu (rehabilitacja społeczna), a część Powiatowy Urząd Pracy w Sieradzu (rehabilitacja zawodowa).

Wśród zadań Powiatu Sieradzkiego znajdują się także zadania wynikające z ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. W celu ich realizacji w 2017 r. opracowany został program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie dla Powiatu Sieradzkiego na lata 2017-2022.

Jednostką organizacyjną, która w sposób szczególny odpowiada za realizację zadań wynikających z wymienionych powyżej ustaw: o pomocy społecznej, o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych i ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sieradzu. Przedmiot jego działalności ma, jak powyższe wskazuje, charakter interdyscyplinarny, co sprawia, że dodatkowego znaczenia nabiera odpowiednie przygotowanie merytoryczne pracowników.

Tabela 11 Zatrudnienie w PCPR w Sieradzu według stanu na dzień 31.12.2022 r.

Zatrudnienie w osobach	Zatrudnienie w etatach	Liczba pracowników posiadających wyższe wykształcenie	Liczba pracowników socjalnych	Liczba zatrudnionych psychologów
34	33	33	6	2

Od stycznia 2022 r. PCPR w Sieradzu jest realizatorem projektu „**W RODZINIE NAJLEPIEJ**” współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020,

Poddziałanie IX.2.1 Usługi społeczne i zdrowotne.

Z usług w ramach projektu „**W RODZINIE NAJLEPIEJ**” korzystają wychowankowie przebywający w pieczy zastępczej oraz osoby z ich otoczenia jako niezbędny element skutecznego wsparcia.

W projekcie przewidziane jest wsparcie dla rodzin zastępczych:

- Diagnoza i wsparcie psychologa,

Pakiet zajęć wspomagających rozwój dzieci: logopeda, korepetycje, hipoterapia, wyjścia do miejsc kulturalnych,

- Szkolenia dla dzieci oraz opiekunów,
- Wyjazdy integracyjne z elementami rekreacyjno-terapeutycznymi,
- Grupy wsparcia dla rodzin zastępczych.

Celem projektu jest rozwój usług wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej służących pomocy w pokonywaniu trudnych sytuacji życiowych. Projekt zakłada udzielanie wszechstronnego wsparcia rodzinom zastępczym w przezwyciężeniu trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz udzielanie im specjalistycznej pomocy. W ten sposób przyczynia się do poprawy dostępu do realizowanych w regionie usług społecznych ograniczających ubóstwo i wykluczenie społeczne. Niniejszy projekt wpisuje się w jakościowe wsparcie pieczy zastępczej, zakładany rezultat to podniesienie kompetencji wychowawczych osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą oraz zdobycie przez wychowanków przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej nowych umiejętności i kompetencji społecznych.

Powiatowe Centrum jest również jednym z głównych realizatorów następujących programów uchwalonych przez Powiat Sieradzki:

- powiatowego programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych w powiecie sieradzkim na lata 2021-2030,
- powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej na lata 2021 – 2023,
- programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie dla Powiatu Sieradzkiego na lata 2017-2022.

Przy Centrum działa Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności. Do zadań Zespołu należy w szczególności:

- orzekanie o stopniu niepełnosprawności dla osób, które ukończyły 16 rok życia,
- orzekanie o niepełnosprawności osób, które nie ukończyły 16 roku życia,
- realizowanie wniosków o wydanie legitymacji osoby niepełnosprawnej.

Katalog zadań samorządu powiatu w zakresie polityki rynku pracy określa art. 9 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2022 r. poz. 690 z późn. zm.). Zadania są wykonywane przez powiatowe urzędy pracy wchodzące w skład powiatowej administracji zespolonej.

Art. 11. ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2021 r. poz. 1082 z późn. zm.) określa zadania własne powiatu w zakresie zakładania i prowadzenia publicznych szkół i placówek. Szkołami i placówkami oświaty prowadzonymi przez samorząd

powiatowy są:

- I Liceum Ogólnokształcące im. Kazimierza Jagiellończyka w Sieradzu;
- II Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Stefana Żeromskiego w Sieradzu;
- Powiatowy Zespół Szkół Nr 1 w Sieradzu;
- Powiatowy Zespół Szkół Nr 2 im. Marii Dąbrowskiej w Sieradzu;
- Powiatowy Zespół Szkół w Błaszczkach;
- Powiatowy Zespół Szkół w Warcie;
- Powiatowy Zespół Szkół w Złoczewie;
- Centrum Edukacji Zawodowej w Sieradzu;
- Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. Janusza Korczaka w Sieradzu;
- Zespół Szkół Specjalnych w Warcie;
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Sieradzu;
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Warcie;

W roku szkolnym 2019/2020 do szkół ponadpodstawowych i szkół specjalnych uczęszczało **4151** uczniów/słuchaczy, o 781 uczniów więcej w porównaniu z poprzednim rokiem szkolnym.

W podziale na typy szkół wygląda to następująco:

Tabela 12 Liczność uczniów w poszczególnych typach szkół. Źródło: informacja o stanie realizacji zadań oświatowych Powiatu Sieradzkiego za rok szkolny 2018/2019 i 2019/2020

Lp.	Typ szkoły	Liczba uczniów/słuchaczy	
		rok szkolny 2018/2019	rok szkolny 2019/2020
1.	Liceum ogólnokształcące	1193	1539
2.	Technikum	1023	1371
3.	Branżowa szkoła I stopnia	451	537
4.	Szkoła policealna dla dorosłych	0	0
5.	Liceum ogólnokształcące dla dorosłych	153	163
6.	Szkoły specjalne	224	220
7.	Kwalifikacyjne kursy zawodowe	326	321
	Razem:	3370	4151

W roku szkolnym 2019/2020 – 45 % oddziałów klas pierwszych stanowiły oddziały liceum ogólnokształcącego a 55% technikum i branżowej szkoły I stopnia. Należy pozytywnie ocenić przewagę szkół ukierunkowanych na kształcenie zawodowe.

Na terenie powiatu działają dwie poradnie psychologiczno-pedagogiczne (w Sieradzu i w Warcie), których zadaniem jest udzielanie dzieciom, młodzieży, rodzicom i nauczycielom pomocy psychologiczno-pedagogicznej, a także doradztwa dla uczniów przy wyborze

kierunku kształcenia i zawodu. Szczegółowo działalność obydwu poradni za rok szkolny 2019/2020 obrazuje poniższa tabela.

Tabela 13 Działalność poradni psychologiczno-pedagogicznych (w Sieradzu i w Warcie) w roku szkolnym 2019/2020

Rodzaje diagnoz	Liczba korzystających ogółem	
	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Sieradzu	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Warcie
1) Psychologiczna	592	116
2) Pedagogiczna	404	143
3) Logopedyczna	161	244
4) Związana z wyborem kierunku kształcenia i zawodu oraz planowaniem kształcenia i kariery zawodowej	1	2

Działalność pozalekcyjną dla dzieci i młodzieży prowadził Młodzieżowy Dom Kultury w Sieradzu i Międzyszkolny Ośrodek Sportowy w Sieradzu. Z dniem 1 września 2020 roku Rada Powiatu Sieradzkiego zdecydowała o włączeniu tych placówek do Centrum Edukacji Zawodowej w Sieradzu.

W skład Centrum Edukacji Zawodowej wchodzi CKZ i CKU, oferujące szeroki zakres zajęć, praktyk i kursów służących podnoszeniu kwalifikacji lub zmianie zawodu oraz zapewniające realizację zadań programowych nauki zawodu i praktyk uczniowskich.

Nauczyciele

Tabela 14 Zatrudnienie nauczycieli według posiadanych stopni awansu zawodowego w latach 2018/2019 i 2019/2020.
Źródło: informacja o stanie realizacji zadań oświatowych Powiatu Sieradzkiego za rok szkolny 2019/2020

Stopień awansu	2018/2019	2019/2020
Nauczyciel bez stopnia awansu	0,61%	0,39%
Nauczyciel stażysta	2,05%	1,99%
Nauczyciel kontraktowy	8,38%	8,56%
Nauczyciel mianowany	18,2%	15,93%
Nauczyciel dyplomowany	70,76%	73,10%

W prowadzeniu lokalnej polityki społecznej dużą rolę odgrywa współpraca z podmiotami niepublicznymi. Podmioty te bazują na aktywności społecznej i gotowości do podejmowania lokalnej działalności, w tym angażowania się w pracę organizacji pozarządowych o różnym charakterze. Działalność podmiotów ekonomii społecznej skupiona jest wokół potrzeb społeczeństwa i jego członków. Wsparcie rozwoju ekonomii społecznej na terenie jednostki samorządu terytorialnego może być istotnym elementem przedsięwzięć nakierowanych na zapobiegania marginalizacji społecznej. Aktywna współpraca samorządu z podmiotami ekonomii społecznej ma również znaczenie dla dynamiki lokalnego rozwoju.

Podmioty te zwiększają bowiem poziom zaangażowania mieszkańców w życie społeczne. Prężna działalność podmiotów ekonomii społecznej jest korzystna dla samorządu z uwagi na zwiększenie liczby podmiotów odprowadzających podatki, powstanie lokalnych dostawców nowych usług i nowych miejsc pracy, wydłużenie aktywności zawodowej mieszkańców, zatrzymanie odpływu młodych ludzi, a co za tym idzie zmniejszenie wydatków socjalnych.

W omawianym zakresie dużą rolę odgrywają przyjmowane corocznie programy współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Z punktu widzenia celów strategii szczególną rolę odgrywa prowadzona od wielu lat współpraca z sektorem pozarządowym w zakresie prowadzenia placówki opiekuńczo-wychowawczej (Katolicka Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Dom Świątełko” w Godynicach) oraz domu pomocy społecznej (Dom Pomocy Społecznej w Sieradzu Zgromadzenia Sióstr Urszulanek SJK)

Obecnie w polskim systemie prawnym można znaleźć kilka możliwych trybów zlecenia usług społecznych użyteczności publicznej podmiotom ekonomii społecznej, między innymi:

- 1) w trybie ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- 2) na podstawie art. 15 ustawy z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych,
- 3) w oparciu o ustawę z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych, z możliwością wykorzystania klauzul społecznych, wspierających osoby wykluczone zawodowo,

Na terenie powiatu sieradzkiego jest wiele podmiotów ekonomii społecznej działających na rzecz lokalnego środowiska. Są to m.in. stowarzyszenia, ochotnicze straże pożarne, koła gospodyń wiejskich i kluby sportowe.

Tabela 15 Organizacje pozarządowe działające w powiecie sieradzkim na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym

Organizacja pozarządowa (pełna nazwa)	Dokładny adres siedziby organizacji	Nr tel. fax, adres e-mail
STOWARZYSZENIE „DARY LOSU”	ul. Warneńczyka 1 98-200 Sieradz	Tel. 509685180 502240354 e-mail: darylosusier@gazeta.pl
POLSKIE STOWARZYSZENIE DIABETYKÓW	Aleja Pokoju 11C 98-200 Sieradz	Tel. 43 822-90-24,
POLSKI ZWIĄZEK GŁUCHYCH	ul. Kościuszki 5 98-200 Sieradz	Tel. 533-800-301

POLSKI ZWIĄZEK NIEWIDOMYCH	ul. Kościuszki 5/5 98-200 Sieradz	
ZWIĄZEK EMERYTÓW, RENCISTÓW I INWALIDÓW	ul. Kościuszki 5 98-200 Sieradz	Tel. 43 822-39-04
SIERADZKI KLUB AMAZONKA	ul. Kościuszki 5 /21 98-200 Sieradz	Tel.. 691-301-604
POLSKIE TOWARZYSTWO STWARDNIENIA ROZSIANEGO	ul. Jana Pawła II 41A 98-200 Sieradz	Tel. 43 827-10-21 wew. 218 Tel. 784-642-182
STOWARZYSZENIE WSPIERANIA ROZWOJU OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH „AB OVO”	ul. Krakowskie Przedmieście 58 98-200 Sieradz	Tel.. 606-192-376
POLSKI KOMITET POMOCY SPOŁECZNEJ ZARZĄD OKRĘGOWY	Plac Wojewódzki 1 98-200 Sieradz	Tel. 43 822-58-49
TOWARZYSTWO PRZYJACIÓŁ DZIECI	ul. Polna 26 98-200 Sieradz	Tel. 43 822-42-46 e-mail: sieradztpd@wp.pl
STOWARZYSZENIE NA RZECZ DZIECI NIEPEŁNOSPRAWNYCH „UŚMIECH DZIECKA”	ul. Szlachecka 11 98-200 Sieradz	Tel. 43 822-37-19
STOWARZYSZENIE POMOCY „WIARA”	ul. Burzeńska 8/10 98-270 Złoczew	Tel. 43 822-51-75
KATOLICKIE STOWARZYSZENIE „ŚWIATEŁKO”	ul. Dominikańska 16	Tel. 43 821-15-83

Podane informacje obrazują, jak duży jest zakres zadań powiatu dotyczących prowadzenia lokalnej polityki społecznej. Za ich bezpośrednią realizację odpowiada wiele podmiotów, w tym w szczególności powołane do ich wykonywania powiatowe jednostki organizacyjne.

Bardziej szczegółowe omówienie części podejmowanych w oparciu o przywołane ustawy działań znajduje się w rozdziale III strategii - w zamieszczonych tam charakterystykach poszczególnych problemów społecznych (dotyczących w szczególności pomocy społecznej, wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, przeciwdziałania przemocy w rodzinie, rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych) oraz w załączonym do strategii powiatowym programie promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku

pracy.

III. Diagnoza i analiza problemów społecznych.

Niniejsza część opracowania poświęcona jest analizie zachodzących na terenie powiatu zjawisk społecznych. Jej celem jest wyodrębnienie najistotniejszych problemów społecznych występujących w powiecie sieradzkim oraz wszechstronne ich scharakteryzowanie, w szczególności określenie przyczyn występowania, skali problemu i jego konsekwencji dla społeczności lokalnej. Ważną częścią diagnozy są wnioski stawiane w oparciu o przeprowadzone analizy. Cała diagnoza jest podstawą przygotowania racjonalnego programu działań, które będą następnie realizowane w ramach strategii. Dodatkowym elementem dopełniającym diagnozę jest omówienie zasobów i możliwości Powiatu Sieradzkiego oraz barier, przeszkód i ograniczeń wpływających na zakres działań, które mogą być podejmowane w celu rozwiązywania problemów społecznych.

W diagnozie koncentrujemy się na tych zjawiskach dotyczących mieszkańców powiatu, z którymi wiąże się udzielenie wsparcia przez instytucje pomocy społecznej i rynku pracy. Skupiamy się zatem w naszym opracowaniu na tym obszarze, chociaż zdajemy sobie sprawę z tego, że problemy społeczne wykraczają daleko poza jego granice. Wskazać można wiele kwestii, które podmiotów realizujących zadania z tej ujętego zakresu dotyczą tylko w niewielkim stopniu, a jednocześnie rzutują niewątpliwie na standard życia mieszkańców i są przez nich postrzegane jako kwestie o podstawowym znaczeniu. Wymienić tu można chociażby problematykę organizacji służby zdrowia, czy też funkcjonowania oświaty i stanu bezpieczeństwa publicznego. Te zagadnienia będą poruszane tylko w niewielkim stopniu, całkowicie ich jednak pominąć nie można, gdyż są to problemy, które w pewnym zakresie przenikają się z problemami charakterystycznymi dla pomocy społecznej (nierazko ich dalsze, wtórne konsekwencje objawiają się właśnie w obszarze pomocy społecznej). Takie zawężenie samej diagnozy, a co za tym idzie i zakresu zadań, które mają być na podstawie strategii realizowane jest w celowym rozwiązaniu. W Powiecie Sieradzkim realizowane są także inne wieloletnie programy działań – strategia rozwoju powiatu sieradzkiego i program rozwoju lokalnego. Są to dokumenty traktujące w sposób całościowy problemy powiatu i zawierające szeroko zakreślone programy działań. Dlatego założyliśmy, iż niecelowe byłoby powielanie przyjętych w nich rozwiązań. W zamyśle strategia rozwiązywania problemów społecznych ma być skorelowanym z tymi aktami rozwinięciem tej ich części, która dotyczy polityki społecznej, potrzebnym ze względu na szczególną rolę jaką odgrywa ta sfera z punktu widzenia społeczności lokalnej.

Najczęstszymi przyczynami kwalifikującymi do świadczeń z pomocy społecznej są: ubóstwo, bezrobocie, bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, niepełnosprawność, długotrwała choroba, powodem przyznania pomocy bywa także alkoholizm, potrzeba ochrony macierzyństwa, bezdomność, sieroctwo i narkomania.

Pierwszoplanowym problemem wśród rodzin objętych pomocą jest kwestia ubóstwa. Dla potrzeb pomocy społecznej – wprowadzono nowy sposób ustalania progu ubóstwa, stwarzając tzw. kryterium dochodowe. Warunkuje ono prawo do części świadczeń (głównie pieniężnych).

Poniższe tabele prezentują dane dotyczące przyczyn korzystania z pomocy wybranych Ośrodków Pomocy Społecznej funkcjonujących na terenie powiatu. Jest ona uzupełniona również krótkim omówieniem ujętych w niej informacji.

Tabela 16 Główne powody korzystania z pomocy społecznej w przykładowych gminach powiatu w latach 2019-2020.
Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań OPS.

Gmina Złoczew

powód przyznania pomocy	liczba rodzin		liczba osób w rodzinach	
	2019	2020	2019	2020
ubóstwo	39	26	86	51
bezdomność	2	3	2	3
potrzeba ochrony macierzyństwa	19	15	102	76
bezrobocie	42	37	116	85
niepełnosprawność	34	30	69	66
długotrwała lub ciężka choroba	48	44	94	99
bezzadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	24	15	79	41
w tym rodziny niepełne	17	11	47	24
w tym rodziny wielodzietne	4	2	21	9
przemoc w rodzinie	1	1	4	4
alkoholizm	8	8	15	15
narkomania	0	0	0	0
trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	0	1	0	1
zdarzenie losowe	3	1	8	2

Gmina Wróblew

powód przyznania pomocy	liczba rodzin		liczba osób w rodzinach	
	2019	2020	2019	2020
ubóstwo	33	26	70	44
bezdomność	1	0	1	0
potrzeba ochrony macierzyństwa	8	5	41	26
bezrobocie	19	15	33	24
niepełnosprawność	18	23	34	41
długotrwała lub ciężka choroba	31	33	64	70
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	4	1	16	2
w tym rodziny niepełne	2	1	4	2
w tym rodziny wielodzietne	1	0	8	0
przemoc w rodzinie	1	1	3	2
alkoholizm	7	6	12	12
narkomania	0	0	0	0
trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	0	0	0	0
zdarzenie losowe	0	0	0	0

Gmina Warta

powód przyznania pomocy	liczba rodzin		liczba osób w rodzinach	
	2019	2020	2019	2020
ubóstwo	174	95	391	250
bezdomność	3	2	3	2
potrzeba ochrony macierzyństwa	56	50	299	269

bezrobocie	172	146	465	384
niepełnosprawność	66	62	122	117
długotrwała lub ciężka choroba	78	74	218	208
bezzadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	53	44	193	169
w tym rodziny niepełne	33	30	102	101
w tym rodziny wielodzietne	12	12	66	68
przemoc w rodzinie	2	2	7	4
alkoholizm	22	18	43	31
narkomania	1	3	1	3
trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	0	0	0	0
zdarzenie losowe	1	0	4	0

W przedstawionych gminach Powiatu Sieradzkiego wiodącymi przyczynami korzystania z pomocy społecznej są: długotrwała lub ciężka choroba, ubóstwo, bezrobocie i niepełnosprawność, potrzeba ochrony macierzyństwa i bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Należy pamiętać, iż przyczyny uprawniające do korzystania z pomocy społecznej często występują ze sobą łącznie. Co wskazuje na potrzebę wielokierunkowego czy też kompleksowego organizowania pomocy.

Ubóstwo

Ubóstwo jest zjawiskiem złożonym. W opracowaniach naukowych zwraca się uwagę, że posiada zarówno aspekty ilościowe (np. wskaźnik dochodu uzyskiwanego przez gospodarstwa domowe) i jakościowe (posiadanie dóbr, wykształcenie, opieka lekarska itp.). Wg definicji z 1984 r. Sformułowanej przez Radę Ministrów Wspólnoty Europejskiej stwierdza się, że: „(...) ubóstwo odnosi się do osób, których środki materialne i socjalne są ograniczone w takim stopniu, że poziom ich życia obniża się poza akceptowane minimum socjalne w kraju zamieszkania.(...)”. W każdym społeczeństwie obok ludzi, którzy są w stanie zaspokoić wszystkie swoje potrzeby, istnieją także ci, których nie stać na zaspokojenie nawet najbardziej elementarnych potrzeb. Ubóstwo jest zatem czymś realnym, nawet w wysoko rozwiniętych bogatych krajach. Ubóstwo przybiera różne oblicza: chodzi tu o bardzo niskie

dochody i złe odżywianie, przeludniony i niski standard mieszkania, brak miejsca zamieszkania, brak opieki zdrowotnej itd. Co jednak najważniejsze, ubóstwo jest zarazem jedną z przyczyn wystąpienia innych patologii np. przestępczości.

Bezrobocie

Dla każdego zdolnego do pracy człowieka okres pozostawania bez pracy jest sytuacją odbieraną jako poważne zagrożenie podstaw funkcjonowania własnego i rodziny. Bezrobocie jest czynnikiem wpływającym na wzrost patologii społecznej oraz prowadzi do istotnego pogorszenia warunków życia całych społeczności lokalnych. W przypadku każdej osoby długotrwale pozostającej bez pracy mamy do czynienia z ryzykiem podlegania procesowi wykluczenia społecznego. Wyraża się on izolacją z otoczenia, brakiem zaufania do samego siebie, brakiem środków na zaspokojenie podstawowych potrzeb, stresem i konfliktami w rodzinie, pogorszeniem stanu zdrowia psychicznego i fizycznego i w konsekwencji zwiększonymi trudnościami w znalezieniu nowej pracy. Społeczne koszty bezrobocia wynikają z niepełnego wykorzystania zasobów pracy w gospodarce oraz konieczności wspierania osób pozostających bez pracy ze środków publicznych, co trudno uznać za stan pożądany, zwłaszcza w sytuacji bezrobocia wymuszonego, gdy gospodarka produkuje mniej dóbr niż wynoszą jej potencjalne zdolności.

Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych

Kolejną dysfunkcją często występującą wśród osób starających się o przyznanie świadczeń z pomocy społecznej jest bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych. Ponieważ za łagodzenie skutków tego problemu w sposób szczególny odpowiada samorząd terytorialny na szczeblu powiatowym, przedstawiamy poniżej rozbudowane omówienie tego zagadnienia.

Alkoholizm i narkomania

Alkoholizm niewątpliwie jest jednym z najpoważniejszych problemów zakłócających funkcjonowanie rodzin. Jednocześnie zaznaczyć trzeba, że rzeczywista skala zjawiska jest trudna do oszacowania, gdyż rzadko osoby, u których występuje ten problem szukają profesjonalnej pomocy.

a. Charakterystyka problemów społecznych:

1. Bezrobocie.

Dla opisu sytuacji na rynku pracy w powiecie sieradzkim istotnym elementem jest analiza zjawiska bezrobocia. Problem ten wymaga zwrócenia szczególnej uwagi, gdyż jest źródłem degradacji ekonomicznej osób i rodzin, z której wynika wiele innych negatywnych zjawisk

(np. ubóstwo, alkoholizm, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych itd.). Stopa bezrobocia w powiecie sieradzkim na koniec 2022 r. wynosiła 5,8%. Od kilku lat utrzymuje się na zbliżonym poziomie: np. w 2017 r. wyniosła ona 6,1%, w 2020 – 5,9%.

Tabela 17 Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w przekroju gmin w wybranych latach. Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PUP w Sieradzu

Lp.	Gmina	Liczba osób bezrobotnych według stanu na dzień 31 stycznia danego roku				Różnica pomiędzy wartościami podanymi w 2022 r. i w 2007 r.
		2007	2012	2017	2022	
1.	Miasto Sieradz	2 880	2912	1177	971	-1909
2.	Błaszki	834	848	347	286	-548
3.	Warta	889	782	361	260	-629
4.	Złoczew	407	399	238	178	-229
5.	Brąszewice	241	187	105	78	-163
6.	Brzeźnio	269	299	144	127	-142
7.	Burzenin	431	409	206	147	-284
8.	Goszczanów	302	271	133	89	-213
9.	Klonowa	136	108	43	46	-90
10.	Sieradz	576	535	270	222	-354
11.	Wróblew	333	326	145	107	-226

Pogłębioną analizę sytuacji na rynku pracy zawiera załączony od strategii powiatowy program promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy na lata 2023-2030.

2. Niepełnosprawność.

2.1. Zdefiniowanie podstawowych pojęć.

Pojęcie niepełnosprawności jest pojęciem niejednoznacznym i złożonym. Zawiera elementy nie tylko medyczne, ale również społeczne i funkcjonalne. Dotyczy z jednej strony ogólnego ujęcia zjawiska, a z drugiej strony odniesienia do definicji poszczególnych rodzajów

niepełnosprawności.

Do opracowania Strategii przyjęto dwie definicje:

- zawartą w Karcie Praw Osób Niepełnosprawnych, która mówi, że: „ Niepełnosprawne są osoby, których sprawność fizyczna, psychiczna lub umysłowa trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia życie codzienne, naukę, pracę, oraz pełnienie ról społecznych, zgodnie z normami prawnymi i zwyczajowymi”,
- zawartą w ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych określającą osoby niepełnosprawne jako osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnianie ról społecznych, a w szczególności ogranicza zdolności do wykonywania pracy zawodowej, jeżeli uzyskały odpowiednie orzeczenie.

2.2.Podstawowe założenia.

Podejmowane działania na rzecz rozwiązywania problemów społecznych towarzyszących niepełnosprawności, służyć mają zapewnieniu osobom niepełnosprawnym:

- 1) dostępu do dóbr i usług umożliwiających pełne uczestnictwo w życiu społecznym,
- 2) dostępu do leczenia i opieki medycznej, wczesnej diagnostyki, rehabilitacji i edukacji leczniczej, a także do świadczeń zdrowotnych uwzględniających rodzaj i stopień niepełnosprawności, w tym do zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze, sprzęt rehabilitacyjny,
- 3) dostępu do wszechstronnej rehabilitacji mającej na celu adaptację społeczną,
- 4) nauki w szkołach wspólnie ze swymi pełnosprawnymi rówieśnikami, jak również do korzystania ze szkolnictwa specjalnego lub edukacji indywidualnej,
- 5) pomocy psychologicznej, pedagogicznej i innej pomocy specjalistycznej umożliwiającej rozwój, zdobycie lub podniesienie kwalifikacji ogólnych i zawodowych,
- 6) możliwości pracy na otwartym rynku pracy zgodnie z kwalifikacjami, wykształceniem i możliwościami oraz korzystania z doradztwa zawodowego i pośrednictwa, a gdy niepełnosprawność i stan zdrowia tego wymaga - prawo do pracy w warunkach dostosowanych do potrzeb niepełnosprawnych,
- 7) zabezpieczenia społecznego uwzględniającego konieczność ponoszenia zwiększonych kosztów wynikających z niepełnosprawności, jak również uwzględnienia tych kosztów w systemie podatkowym,
- 8) życia w środowisku wolnym od barier funkcjonalnych, w tym: dostępu do urzędów, punktów wyborczych i obiektów użyteczności publicznej, swobodnego przemieszczania się i powszechnego korzystania ze środków transportu, dostępu do informacji, możliwości komunikacji międzyludzkiej,
- 9) posiadania samorządnej reprezentacji swego środowiska oraz do konsultowania z nim wszelkich projektów aktów prawnych dotyczących osób niepełnosprawnych,
- 10) pełnego uczestnictwa w życiu publicznym, społecznym, kulturalnym, artystycznym,

sportowym oraz rekreacji i turystyce odpowiednio do swych zainteresowań i potrzeb.

2.3. Rozmiary problemu niepełnosprawności w Powiecie Sieradzkim i analiza danych.

Ostatnie dane, dotyczące liczby osób niepełnosprawnych w Polsce pochodzą z Narodowego Spisu Powszechnego 2011 (NSP 2011). Według jego wyników w 2011 roku liczba osób niepełnosprawnych ogółem wynosiła około 4,7 mln (dokładnie 4 697,5 tys.). Udział mężczyzn wśród osób niepełnosprawnych wynosił 46,1% wobec 53,9% dla kobiet. Odsetki te jednak mogą być zaniżone ze względu na występujące niedoszacowania danych.

Według wstępnych wyników NSP 2011 w 2011 roku przeszło 3,1 mln osób (dokładnie 3 133,2 tys.) posiadało prawne potwierdzenie faktu niepełnosprawności. Liczebność zbiorowości osób niepełnosprawnych prawnie i biologicznie (jednocześnie) wynosiła 2 654,1 tys., tylko prawnie – 479 tys., tylko biologicznie – 1 564,3 tys., biologicznie – 4 218,1 tys.

Za Głównym Urzędem Statystycznym należy wskazać, że dane z NSP 2011, dotyczące liczby niepełnosprawnych kobiet i mężczyzn, w miastach i na wsi, uzyskane z wstępnych wyników Narodowego Spisu Powszechnego 2011, można przyjąć za niedoszacowane.

W związku z dobrowolnym charakterem pytań dotyczących niepełnosprawności blisko 1,5 mln respondentów odmówiło udzielenia odpowiedzi.

Najczęstszą przyczynę niepełnosprawności stanowią schorzenia układu krążenia, narządów ruchu oraz schorzenia neurologiczne. Relatywnie niższy udział procentowy osób z uszkodzeniami narządu wzroku i słuchu, z chorobą psychiczną i upośledzeniem umysłowym w zbiorowości osób niepełnosprawnych dotyczy jednak tysięcy osób o obniżonej sprawności w codziennym funkcjonowaniu, a zatem i wymagających szczególnego podejścia w edukacji, na rynku pracy i w życiu codziennym.

Szacuje się, że w powiecie sieradzkim poziom niepełnosprawności wynosi około 15% populacji mieszkańców. Precyzyjne określenie liczby niepełnosprawnych jest utrudnione ze względu na fakt funkcjonowania wielu instytucji orzekających i możliwość posiadania przez jedną osobę kilku różnych orzeczeń

Liczbowo te dane w 2002 r. przedstawiały się następująco (nie opracowano danych powiatowych w zakresie osób niepełnosprawnych w oparciu o Narodowy Spis Powszechny 2011): osób niepełnosprawnych ogółem było 22 046, w tym niepełnosprawnych prawnie – 17 662, niepełnosprawnych biologicznie 4 384. Trzeba w tym miejscu zaznaczyć, że liczba osób niepełnosprawnych prawnie w rzeczywistości jest większa, ponieważ od 2002 r. Powiatowe Zespoły do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności orzekają również o niepełnosprawności dzieci poniżej 16 roku życia.

Tabela 18 Ilość wydanych orzeczeń dla osób z niepełnosprawnością przez PZdsON z uwzględnieniem stopnia niepełnosprawności. Źródło: Dane własne z PZdsON w Sieradzu

Stopień niepełnosprawności	Rok		
	2012	2021	2022
Znaczny	492	464	479

Umiarkowany	523	515	579
Lekki	534	463	457
Dzieci	134	146	179
Ogółem	1683	1588	1694
Orzeczenia wydane po raz pierwszy	854	696	707

Najważniejszym źródłem finansowania zadań skierowanych dla osób niepełnosprawnych są środki pochodzące z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Wysokość przyznanych przez PFRON środków finansowych na realizację zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej przypadających według algorytmu na przestrzeni lat 2020 – 2022 kształtował się następująco.

Tabela 19 Wysokość środków przekazanych wg algorytmu przez PFRON na zadania dla osób niepełnosprawnych w powiecie sieradzkim. Źródło: Dane własne z PCPR w Sieradzu

2020	2021	2022
1.746.458,00 zł	2.146.892,00 zł	2.286.335,00 zł

Dofinansowanie najważniejszych form pomocy niepełnosprawnym to część zadań Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie realizowanych na podstawie cytowanej ustawy o rehabilitacji. Centrum realizuje zadania z zakresu:

- dofinansowania do turnusów rehabilitacyjnych,
- likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się,
- sportu, kultury, rekreacji i turystyki,
- zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny,
- dofinansowania do zakupu przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych,
- dofinansowania warsztatów terapii zajęciowej,
- realizacji instrumentów aktywnej integracji w ramach programu POKL finansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego,
- likwidacji barier transportowych.

Poniższa tabela przedstawia dane na temat osób niepełnosprawnych z terenu naszego Powiatu, które w latach 2019 - 2022 skorzystały z dofinansowań w ramach rehabilitacji społecznej ze środków przekazywanych przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, oraz Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

Tabela 20 Środki finansowe przeznaczone na rehabilitację społeczną w powiecie w latach 2019-2022.

Rehabilitacja Społeczna	Liczba osób niepełnosprawnych korzystających z dofinansowania							
	2019		2020		2021		2022	
	Kwota [zł]	Liczba	Kwota [zł]	Liczba	Kwota [zł]	Liczba	Kwota [zł]	Liczba

		osób		osób		osób		osób
Turnusy rehabilitacyjne	199.612,00	202	160.809,00	153	277.541,00	250	199.189,00	167
Likwidacja barier architektonicznych	140.249,00	10	110.328,00	8	212.457,00	18	386.432,00	14
Likwidacja barier w komunikowaniu się	19.293,00	13	20.000,00	13	35.349,00	6	19.305,00	12
Likwidacja barier technicznych	55.189,00	36	98.844,00	47	49.946,00	25	71.981,00	26
Warsztaty terapii zajęciowej	416.208,00	23	471.408,00	23	499.008,00	23	595.608,00	23
Sport, Kultura, turystyka i rekreacja	119.989,00	1180	72.742,00	493	147.986,00	1078	154.795,00	1106
Sprzęt rehabilitacyjny	7.614,00	16	3.847,00	11	10.751,00	11	13.151,00	8
Przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	545.374,00	707	672.218,00	726	782.633,00	535	814.289,00	686
Sprzęt rehabilitacyjny dla os. prawnych i jednostek org. nie posiadających os. prawnej	0	0	0	0	22.396,00	1	29.044,00	1
Program wyrównywania różnic między regionami Obszar: D	0	0	84.000,00	10	296.909,25	139	114.000,00	35
program „Aktywny samorząd”	524.675,00	67	372.308,60	51	324.685,09	55	420.638,24	64
„Pomoc osobom niepełnosprawnym poszkodowanym w wyniku żywiołu lub sytuacji kryzysowych wywołanych chorobami zakaźnymi”	-	-	399.000,00	377	100.000,00	909	20.000,00	10

3. Problemy starości.

3.1. Zdefiniowanie podstawowych pojęć.

Starość i starzenie się – to pojęcia, które nie zostały jeszcze jednoznacznie zdefiniowane, zarówno przez nauki biologiczne jak i społeczne. Pierwsze z tych pojęć traktowane jest jako zjawisko, faza życiowa, drugie natomiast jest procesem.

Granice starości są bardzo płynne a sam proces starzenia się przebiega etapami. Najpierw jako etap starzenia się społecznego, dopiero później następuje starzenie się fizyczne. Starzenie zależy od sposobu i warunków życia. Odmiennie będzie przebiegało u mężczyzn i kobiet, inaczej na wsi i w mieście.

Za podstawowe cechy starości uważa się:

- znaczny spadek zdolności adaptacyjnych człowieka w wymiarze biologicznym i psychospołecznym;
- postępujące ograniczenie samodzielności życiowej;
- stopniowe nasilenie się zależności od otoczenia;

3.2. Podstawowe założenia.

Najistotniejszymi problemami ludzi starych są: osamotnienie, konieczność opieki, nękające ich choroby, złe zagospodarowanie czasu wolnego. W Polsce brak jest rozbudowanego systemu pomocy ludziom w wieku poprodukcyjnym. W związku z pogorszeniem się sytuacji ekonomicznej kategorii wieku, na skutek bezrobocia i spadku poziomu życia, szczególnie w rodzinach wielodzietnych, ludzie starzy zostali częściowo „wyparci” z pomocy społecznej. Potrzeby osób starszych to między innymi opieka, towarzystwo, potrzeby finansowe, zagospodarowanie czasu wolnego.

W przypadku osób długotrwale chorych niezbędne jest nie tyle wsparcie finansowe, ile szeroko pojęta opieka medyczna, pielęgnarska oraz pomoc w załatwianiu podstawowych spraw bytowych.

W myśl ustawy o pomocy społecznej osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób a jest jej pozbawiona, przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych lub specjalnych usług opiekuńczych. W przypadku kiedy nie ma możliwości zapewnienia usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania osoby to osoba wymagająca opieki może ubiegać się o skierowanie do domu pomocy społecznej.

3.3. Rozmiary problemu starości w Powiecie Sieradzkim i analiza danych.

Według ekspertów proces starzenia się społeczeństwa w Polsce przebiega kilkakrotnie szybciej niż ma to miejsce w krajach zachodnich. Problem starzenia się populacji Powiatu Sieradzkiego został ujęty w poprzedniej Strategii i stanowi on istotną kwestię społeczną, mającą wydzźwięk w wielu aspektach życia jego mieszkańców, od strefy ekonomicznej

starzenie się społeczeństwa odciska się negatywnie w zasobach pracy, co z kolei ma niekorzystne konsekwencje dla rynku pracy i zabezpieczenia społecznego. W Powiecie Sieradzkim według danych rokrocznie rośnie liczba osób w wieku poprodukcyjnym. W roku 2019 ta grupa osób obejmowała już 22,3 % ogółu jego mieszkańców.

Maleje też liczba osób w tym przedziale wiekowym aktywnie poszukujących pracy, co może skutkowaćubożeniem tej grupy społecznej. Deprywacja ekonomiczno - socjalna ludzi starszych jest również skutkiem spadku wartości rent i emerytur w porównaniu do rosnących cen towarów i usług. W efekcie tego na terenie Powiatu zwiększyła się w omawianym czasie liczba środowisk rencistów i emerytów korzystających ze świadczeń ośrodków pomocy społecznej i pomocy niematerialnej. Pogłębiające się ubóstwo seniorów wzbudza u nich niepewność wobec przyszłości oraz obniża ich poczucie bezpieczeństwa osobistego. Zmiany demograficzne zachodzące w naszym społeczeństwie najbardziej niekorzystnie kumulują się w małych miejscowościach wiejskich. Odptyw młodzieży do miast dających większe możliwości zatrudnienia i posiadających bogatszą infrastrukturę, nakłada na samorządy wiejskie konieczność skierowania swych działań na adresatów w wieku senioralnym. Wydłużający się wiek życia przeciętnego Polaka sprawia, iż więcej uwagi należy poświęcić na zwiększenie komfortu i kondycji życia osób w wieku powyżej 65 lat. Osoby te często chore i samotne są wyalienowane z życia społecznego. Do tego trwający postęp cywilizacyjny, nowe zjawiska kulturowe, zmiany obyczajowe i wzrost różnego rodzaju zagrożeń. sprzyjają poczuciu zagubienia i wyobcowania oraz problemom tożsamościowym osób starszych, a także utracie autorytetu seniorów w oczach ludzi młodych.

Starsze osoby są oceniane, jako nieproduktywne i mniej sprawne w pracy niż młode w rezultacie czego, seniorzy często unikają uczestnictwa w życiu społecznym. Narastające poczucie wyobcowania z otaczającego ich świata i negatywne dla ludzi starszych efekty przemian zauważa się głównie u osób słabiej wykształconych, mieszkających na wsi i wykonujących w poprzednich latach pracę o charakterze fizycznym. Te osoby mają trudne warunki mieszkaniowe oraz nie mogą znaleźć dodatkowych źródeł utrzymania. Poza tym, pogarszający się stan ich zdrowia i komercjalizacja usług opiekuńczych, doprowadziła do utrudnienia w dostępie do profilaktyki i opieki zdrowotnej oraz do leków (brak zniżek, ulg, czy refundacji, wzrost cen).

Poniżej zostały przedstawione w tabelach najważniejsze działania podejmowane w 2019, 2020 i 2021 roku przez ośrodki pomocy społecznej z terenu Powiatu Sieradzkiego skierowane do osób w wieku 60+.

Tabela 21. Najważniejsze działania skierowane do osób w wieku 60+ podejmowane przez ośrodki pomocy społecznej na terenie Powiatu Sieradzkiego w latach 2019, 2020 i 2021.

Działania podejmowane przez Ośrodki Pomocy Społecznej	Liczba osób korzystających		
	2019	2020	2021
Usługi opiekuńcze	126	129	135
Specjalistyczne usługi opiekuńcze	1	1	1
Pobyty w Domu Dziennego Pobytu	44	44	35
Pobyty w Klubie Seniora	24	34	32

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z ośrodków pomocy społecznej z terenu Powiatu Sieradzkiego

Tabela 22. Liczba osób w wieku 60+ objętych w 2019, 2020 i 2021 dożywianiem za pośrednictwem lokalnych ośrodków pomocy społecznej z podziałem na formy dożywiania.

Formy dożywiania	Liczba osób korzystających		
	2019	2020	2021
Kupony, talony, bony	5	1	7
Posiłki dowożone do domu	32	28	29
Dożywianie	2	2	0
Pomoc w formie posiłków	32	30	28
Inne: zasiłek celowy na żywność	206	181	198
Paczki z art. spożywczymi	16	34	82
Pomoc żywnościowa w ramach programu FEAD	106	91	75
Razem	399	367	419

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z ośrodków pomocy społecznej z terenu Powiatu Sieradzkiego

Tabela 23. Liczba osób umieszczonych w 2019, 2020 i 2021 w domach pomocy społecznej na terenie Powiatu Sieradzkiego przez gminy Powiatu Sieradzkiego

Ośrodki Pomocy Społecznej	Liczba osób umieszczonych		
	2019	2020	2021
GOPS Brzeźnio	1	0	1
GOPS Burzenin	0	1	5
GOPS Wróblew	2	2	1
GOPS Goszczanów	1	0	2
MOPS Warta	8	4	2
GOPS Klonowa	0	0	1
M-GOPS Złoczew	4	3	3
GOPS Sieradz	5	2	1
GOPS Brąszewice	0	1	0
MOPS Sieradz	6	7	15
MOPS Błaszki	3	2	2
Razem	30	22	33

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z ośrodków pomocy społecznej z terenu Powiatu Sieradzkiego

Tabela 24. Liczba osób przebywających w 2019, 2020 i 2021 w domach pomocy społecznej na terenie Powiatu Sieradzkiego na podstawie skierowania przez gminy powiatu sieradzkiego

Ośrodki Pomocy Społecznej	Liczba osób przebywających w domach pomocy społecznej					
	2019		2020		2021	
	na terenie powiatu sieradzkiego	poza powiatem sieradzkim	na terenie powiatu sieradzkiego	poza powiatem sieradzkim	na terenie powiatu sieradzkiego	poza powiatem sieradzkim
GOPS Brzeźnio	5	1	5	1	6	0
GOPS Burzenin	5	8	4	6	6	6
GOPS Wróblew	4	2	4	2	6	3

GOPS Goszczanów	3	3	2	3	3	3
MOPS Warta	17	2	17	2	17	2
GOPS Klonowa	2	1	2	1	3	1
M-GOPS Złoczew	12	2	12	3	11	2
GOPS Sieradz	9	4	9	4	9	5
GOPS Brąszewice	4	1	4	1	2	1
MOPS Sieradz	52	23	55	24	65	22
MOPS Błaszki	16	1	16	1	15	1
Razem	129	48	130	48	143	46

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z ośrodków pomocy społecznej z terenu Powiatu Sieradzkiego

4. Wspieranie rodziny.

4.1. Zdefiniowanie podstawowych pojęć.

Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych przybiera różne formy. Ogólnie mówiąc, polega na ograniczeniu lub braku zdolności do należytego wykonywania funkcji rodzicielskich. Ten rodzaj dysfunkcji wyraża się zarówno w zaniedbaniach w sprawach pieczy nad dzieckiem jak i dopuszczaniu się nadużyć w tym względzie.

Obowiązki rodziców w sferze opiekuńczo-wychowawczej są częścią sprawowanej przez nich władzy rodzicielskiej. Niewłaściwe wywiązywanie się z nich może być podstawą do ingerencji sądu rodzinnego, który wydaje odpowiednie zarządzenia opiekuńcze (wskazanie formy ograniczenia władzy rodzicielskiej lub najdalej idące rozstrzygnięcia prowadzące do całkowitego pozbawienia władzy rodzicielskiej rodziców nad dziećmi). W najpoważniejszych przypadkach skutkiem tego jest umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej. Za wykonanie postanowień sądów rodzinnych w tym zakresie odpowiadają powiaty.

Całokształt zadań powiatu dotyczących pieczy zastępczej określa ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. z 2022 r. poz. 447 z późn. zm.).

Jak wynika z art. 32 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 447 z późn. zm.), piecza zastępcza jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców. Pieczę zastępczą organizuje powiat.

Zgodnie z art. 180 pkt 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych powiatu należy zapewnienie dzieciom

pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

Formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

- 1) rodzina zastępcza:
  - a) spokrewniona
  - b) niezawodowa
  - c) zawodowa, w tym pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna
- 2) rodzinny dom dziecka.

Rodziny zastępcze spokrewnione – tworzą małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, u których umieszczono dziecko w celu sprawowania nad nim pieczy zastępczej. Rodzinę zastępczą spokrewnioną tworzą osoby będące wstępnymi lub rodzeństwem dziecka.

Rodziny zastępcze niezawodowe - tworzą małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, u których umieszczono dziecko w celu sprawowania nad nim pieczy zastępczej. Rodzinę zastępczą niezawodową tworzą osoby niebędące wstępnymi lub rodzeństwem dziecka. W powyższej formie pieczy zastępczej może przebywać nie więcej niż 3 dzieci lub osób, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej, o których mowa w art. 37 ust. 2.

Rodziny zastępcze zawodowe - tworzą małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, u których umieszczono dziecko w celu sprawowania nad nim pieczy zastępczej. Rodzinę zastępczą zawodową tworzą osoby niebędące wstępnymi lub rodzeństwem dziecka. W powyższej formie pieczy zastępczej, w tym samym czasie, może przebywać nie więcej niż 3 dzieci lub osób, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej, o których mowa w art. 37 ust. 2 ustawy. W razie konieczności umieszczenia rodzeństwa, dopuszczalne jest umieszczenie w tym samym czasie większej liczby dzieci.

Za pełnienie powyższej funkcji rodzinom zastępczym przysługuje wynagrodzenie, a osoba, której przysługuje wynagrodzenie z tytułu pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej nie może kontynuować lub podjąć dodatkowego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej bez zgody właściwego starosty.

W ramach rodzin zastępczych zawodowych ustawa wyróżnia dodatkowo:

Rodziny zastępcze zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego - umieszcza się w nich dziecko do czasu unormowania sytuacji dziecka, nie dłużej jednak niż na okres 4 miesięcy. W szczególnie uzasadnionych przypadkach okres ten może być przedłużony, za zgodą organizatora rodzinnej pieczy zastępczej do 8 miesięcy lub do zakończenia postępowania sądowego o:

- 1) powrót dziecka do rodziny
- 2) przysposobienie
- 3) umieszczenie w rodzinnej pieczy zastępczej.

Rodziny zastępcze zawodowe specjalistyczne - umieszcza się w szczególności:

- 1) dzieci legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności
- 2) dzieci umieszczone w pieczy zastępczej na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982r. o postępowaniu w sprawach nieletnich
- 3) małoletnie matki z dziećmi.

Rodzinne domy dziecka - tworzą małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, u których umieszczono dziecko w celu sprawowania nad nim pieczy zastępczej. Rodzinny dom dziecka tworzą osoby niebędące wstępnyimi lub rodzeństwem dziecka. W powyższej formie pieczy zastępczej może przebywać w tym samym czasie nie więcej niż 8 dzieci lub osób, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej, o których mowa w art. 37 ust. 2. W razie konieczności umieszczenia rodzeństwa, dopuszczalne jest umieszczenie w tym samym czasie większej liczby dzieci.

Za pełnienie powyższej funkcji osobom prowadzącym rodzinne domy dziecka przysługuje wynagrodzenie, a osoba, której przysługuje wynagrodzenie z tytułu prowadzenia rodzinnego domu dziecka nie może kontynuować lub podjąć dodatkowego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej bez zgody właściwego starosty.

Wspieranie rodziny- instytucjonalna piecza zastępcza

Instytucjonalna piecza zastępcza realizowana jest w ramach placówek opiekuńczo-wychowawczych. Ze względu na specyfikę wyróżnia się następujące rodzaje placówek opiekuńczo-wychowawczych:

- typu socjalizacyjnego
- typu interwencyjnego
- typu specjalistyczno-terapeutycznego
- typu rodzinnego

4.2.Podstawowe założenia.

Głównym założeniem ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej jest działanie na rzecz rodzin będących w kryzysie w środowisku ich zamieszkania bez konieczności odrywania dzieci od rodziny. Ustawa podkreśla zasadę, że odebranie dziecka rodzinie dysfunkcyjnej ma być ostatecznością; jednoznacznie formułuje priorytet, jakim jest wsparcie środowiskowe rodzin z problemami oraz kładzie nacisk na profilaktyczną pomoc rodzinie.

Z punktu widzenia zadań powiatu najważniejsze jest zapewnienie właściwego funkcjonowania pieczy zastępczej oraz tworzenie warunków do współdziałania różnych podmiotów w celu znalezienia najwłaściwszych form wsparcia na rzecz dzieci (działania mające na celu umożliwienie powrotu dziecka do rodziny naturalnej, udzielanie wsparcia dla rodzin zastępczych i nabór kandydatów do pełnienia takiej funkcji, właściwe funkcjonowanie pieczy instytucjonalnej, współpraca związana z procedurami adopcyjnymi).

4.3. Rozmiary problemu bezradności rodzin w Powiecie Sieradzkim i analiza danych.

Jak wspomniano wcześniej, do powiatów należy łagodzenie skutków problemu sieroctwa i bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Powiat prowadzi całokształt spraw związanych z problematyką pieczy zastępczej. W tym miejscu przedstawimy informację o sytuacji w zakresie organizowania opieki w różnych formach pieczy zastępczej.

Tabela 25 Ogólna liczba rodzinnych form pieczy zastępczej i przebywających w nich dzieci w powiecie sieradzkim w latach 2019 – 2021 (okresy 12 miesięcy od I do XII każdego roku)

Rodzaj rodziny	2019 r.		2020 r.		2021 r.	
	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci
Rodziny zastępcze spokrewnione	75	97	78	101	81	99
Rodziny zastępcze niezawodowe	46	61	40	53	39	52
Rodziny zastępcze zawodowe, w tym:	5	23	6	28	7	33
Zawodowe „zwykłe”	4	18	5	22	6	26
Specjalistyczne	0	0	0	0	0	0
O charakterze pogotowia rodzinnego	1	5	1	6	1	7
Rodzinne domy dziecka	1	2	1	5	1	6
Ogółem	127	183	125	187	128	190

W okresie trzech wyżej wymienionych lat liczba rodzin zastępczych i wychowujących się w nich dzieci utrzymywała się na stałym poziomie, nie było znaczącego wzrostu liczby rodzin zastępczych i dzieci, jak również wyraźnego spadku. Można zauważyć stopniowy przyrost umieszczeń dzieci w zawodowych rodzinach zastępczych: w 2019 roku – 23 dzieci, w 2020 roku – w rodzinach zastępczych zawodowych miejsca potrzebowało 28 dzieci, a w 2021 roku 33 dzieci.

Od 2019r. funkcjonuje jeden rodzinny dom dziecka - także odnotowano przyrost umieszczeń dzieci w okresie wymienionych trzech lat.

Tabela 26 Liczba powstałych rodzin zastępczych i dzieci, które po raz pierwszy trafiły do rodzinnej pieczy zastępczej w latach: 2019-2021

	2019	2020	2021
Liczba powstałych rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka	20	13	17

Liczba umieszczonych dzieci	36	29	38
------------------------------------	----	----	----

Tabela 27 Liczba umieszczeń dzieci w rodzinnych formach pieczy zastępczej w latach 2019-2021 – z podziałem na formy rodzinnej pieczy zastępczej:

	2019	2020	2021
Rodziny zastępcze spokrewnione	16	15	14
Rodziny zastępcze niezawodowe	11	3	7
Rodziny zastępcze zawodowe	8	8	16
Rodzinne domy dziecka	1	3	1
Ogółem:	36	29	38

Wciąż dużo dzieci trafia do rodzin zastępczych spokrewnionych. W sytuacji pozbawienia dzieci opieki rodzicielskiej, funkcję pełnienia opieki zastępczej przejmują dziadkowie dzieci lub rodzeństwo. Ostatni rok (2021) – wzrost umieszczeń dzieci w zawodowej rodzinnej zastępczej (rodziny zawodowe i rodzinne domy dziecka).

Tabela 28 Liczba umieszczeń dzieci, z poszczególnych gmin powiatu sieradzkiego, w rodzinnych formach pieczy zastępczej w latach 2019-2021:

Gminy:	2019	2020	2021
Miasto Sieradz	18	16	17
Błaszki	1	0	6
Warta	1	0	3
Złoczew	1	1	0
Brąszewice	0	0	1
Brzeźnio	0	0	2
Burzenin	2	0	0
Goszczanów	2	2	0
Klonowa	0	0	0
Sieradz (gmina)	8	2	6
Wróblew	0	0	0
Inne powiaty	3	8	3
Ogółem:	36	29	38

Najwięcej dzieci, w ciągu trzech ostatnich lat, trafiło do rodzinnej pieczy zastępczej, z terenu miasta Sieradza.

Tabela 29 Napływ dzieci w powiecie sieradzkim do rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2019-2021 (z poszczególnych środowisk):

Wyszczególnienie	2019	2020	2021
Z rodziny naturalnej	32	14	25
Z rodzinnej pieczy zastępczej	2	12	13
Z instytucjonalnej pieczy zastępczej	1	0	0
Inne	1	3	0
Ogółem:	36	29	38

Do rodzinnej pieczy zastępczej trafiają dzieci przeważnie bezpośrednio ze swoich rodzin naturalnych. Umieszczenie dzieci z rodzinnej pieczy zastępczej, jest związane ze zmianą rodziny zastępczej (przeważnie druga zmiana). Bardzo mało dzieci trafia do rodzin zastępczych z placówek opiekuńczo-wychowawczych. Inne przypadki to sytuacje związane np. z przeprowadzką rodziny zastępczej z innego powiatu na teren powiatu sieradzkiego.

Tabela 30 Odplyw dzieci z rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2019-2021:

	2019	2020	2021
Liczba rozwiązanych rodzin zastępczych	15	14	16
Liczba dzieci w tych rodzinach	25	35	43

Tabela 31 Odplyw dzieci z rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2019-2021 (przyczyny)

Przyczyny:	2019	2020	2021
Powrót do rodziny naturalnej	1	3	13
Umieszczenie w innej rodzinnej pieczy zastępczej	1	10	13
Umieszczenie w placówce opiekuńczo-wychowawczej	2	6	1
Adopcja	2	1	5
Usamodzielnienie	15	14	9
Inne	4	1	2
Ogółem:	25	35	43

Wciąż najczęstszą przyczyną opuszczenia rodzinnej pieczy zastępczej jest usamodzielnienie wychowanków związane z uzyskaniem pełnoletności lub ukończeniem nauki szkolnej. Mało dzieci powróciło, w 2019 roku i 2020 roku, do swoich rodzin biologicznych, co zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, jest

podstawowym celem pieczy zastępczej. W 2021 roku wzrost powrotów dzieci z pieczy pod opiekę rodziców biologicznych. Inne przyczyny są związane z przeprowadzką rodziców zastępczych i dzieci na teren innego powiatu.

Tabela 32 Ogólna liczba rodzinnych form pieczy zastępczej i przebywających w nich dzieci w powiecie sieradzkim w latach 2019 – 2021 - wg stanu na 31 grudnia każdego roku.

Rodzaj rodziny	31.12.2019 r.		31.12.2020 r.		31.12.2021 r.	
	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci
Rodziny zastępcze spokrewnione	68	86	70	85	72	84
Rodziny zastępcze niezawodowe	39	51	34	45	33	44
Rodziny zastępcze zawodowe, w tym:	5	20	6	17	6	16
Zawodowe „zwykłe”	4	16	5	16	5	15
Specjalistyczne	0	0	0	0	0	0
O charakterze pogotowia rodzinnego	1	4	1	1	1	1
Rodzinne domy dziecka	1	2	1	5	1	3
Ogółem	113	159	111	152	112	147

Tabela 33 Wiek dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej wg stanu na 31 grudnia w latach 2019-2021

Dzieci w wieku:	31.12.2019	31.12.2020	31.12.2021
Poniżej 1 roku	2	0	1
Od 1 roku – 3 lat	11	12	7
4-6 lat	11	15	14
7-13 lat	49	44	49
14-17 lat	43	37	33
Powyżej 18 roku życia	43	44	43
Ogółem:	159	152	147

Na terenie powiatu sieradzkiego funkcjonują 2 placówki opiekuńcze-wychowawcze, w tym jedna publiczna tj. Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza w Tomisławicach oraz jedna działająca na zlecenie Powiatu Sieradzkiego jako placówka niepubliczna tj. Katolicka Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Dom Świąteczny” w Godynicach. Placówki zapewniają dzieciom całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspokajają ich niezbędne potrzeby bytowe i rozwojowe. Pobyt dziecka w placówce powinien mieć charakter przejściowy – do czasu powrotu dziecka do rodziny naturalnej lub umieszczenia w rodzinie zastępczej bądź adopcyjnej. W realizacji powyższego zadania tutaj Centrum ściśle współpracuje z sądem,

ośrodkami pomocy społecznej i placówkami opiekuńczo – wychowawczymi. Placówki opiekuńczo – wychowawcze w naszym powiecie dysponują łącznie 26 miejscami (stan na dzień 01.01.2021 r.). Umieszczenie dziecka w systemie pieczy zastępczej powinno być ostatecznością - po wykorzystaniu wszystkich możliwych form wsparcia rodziny naturalnej. Celem umieszczenia dziecka w środowisku zastępczym jest stworzenie warunków do pomocy i uskutecznienie pozytywnych zmian w rodzinie, aby dziecko mogło powrócić pod opiekę rodziców.

Tabela 34. Liczba umieszczeń dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w powiecie sieradzkim w latach 2018-2021 r.

Nazwa Placówki	2018	2019	2020	2021
Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza w Rafałowie	3	0	0	-----
w tym dzieci: z powiatu sieradzkiego	3	0	0	-----
Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza w Tomisławicach	2	13	9	1
w tym dzieci: z powiatu sieradzkiego	2	11	9	1
Katolicka Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Dom Światełko” w Godynicach	0	0	5	2
w tym dzieci: z powiatu sieradzkiego	0	0	5	2

Tabela przedstawia liczbę po raz pierwszy umieszczonych w placówkach dzieci w danym roku kalendarzowym. Najwięcej dzieci zostało skierowanych do placówek opiekuńczo-wychowawczych w 2020 roku.

Tabela 35. Dzieci umieszczone w placówkach opiekuńczo – wychowawczych z poszczególnych gmin powiatu sieradzkiego

Gminy:	2018	2019	2020	2021
---------------	-------------	-------------	-------------	-------------

Miasto Sieradz	2	6	14	3
Brzeźnio	0	0	0	0
Burzenin	0	0	0	0
Warta	0	0	0	0
Złoczew	2	0	0	0
Wróblew	0	0	0	0
Klonowa	1	2	0	0
Sieradz (gmina)	0	0	0	0
Brąszewice	0	3	0	0
Błaszki	0	0	0	0
Goszczanów	0	0	0	0
Ogółem:	5	11	14	3

Powyższe zestawienie obrazuje liczbę dzieci pochodzących z terenu powiatu sieradzkiego umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej, natomiast pozostałe dzieci pochodzą z innych powiatów, które ponoszą wydatki na ich utrzymanie. Na podstawie powyższych danych zauważyć można, że w ciągu trzech ostatnich lat gminami, z których najwięcej dzieci było umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych były gminy: miasta Sieradz, gminy Klonowej i Gminy Brąszewice.

Tabela 36. Liczba dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie powiatu sieradzkiego:

Nazwa Placówki	2018	2019	2020	2021
Placówka Opiekuńczo- Wychowawcza w Rafałowie	23	15	0	0
w tym dzieci: z powiatu sieradzkiego	15	11	0	0
Placówka Opiekuńczo- Wychowawcza	20	28	31	20

w Tomisławicach				
w tym dzieci: z terenu powiatu sieradzkiego	15	23	26	14
Katolicka Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Dom Światelko” w Godynicach	12	12	14	15
w tym dzieci: z terenu powiatu sieradzkiego	10	10	13	14
Ogólna liczba dzieci:	55	55	45	35

Tabela obrazuje liczbę dzieci, które skorzystały z pobytu w placówkach w ciągu 12 miesięcy danego roku.

Pomoc dla osób usamodzielnianych

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej określa zakres, formy i zasady usamodzielniania wychowanków pieczy zastępczej. Wychowankowie opuszczający pieczę zastępczą obejmowani są wsparciem finansowym na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie i zagospodarowanie.

Pomoc na kontynuowanie nauki przyznaje się osobie usamodzielnianej, jeżeli kontynuuje naukę:

- a) w szkole;
- b) w zakładzie kształcenia nauczycieli;
- c) w uczelni;
- d) na kursach, jeśli ich ukończenie jest zgodne z indywidualnym programem usamodzielniania;
- e) u pracodawcy w celu przygotowania zawodowego.

Wysokość pomocy na kontynuowanie nauki wynosi 595 zł miesięcznie. Pomoc przyznaje się na czas nauki, nie dłużej niż do ukończenia przez osobę usamodzielnianą 25 roku życia i przysługuje w czasie trwania odpowiednio roku szkolnego, roku akademickiego, kursu albo przygotowania zawodowego.

Pomoc na zagospodarowanie jest wypłacana jednorazowo, jednak nie później niż do ukończenia przez osobę usamodzielnianą 26 roku życia, w wysokości nie niższej niż 1.782,00 zł, a w przypadku osoby legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności w wysokości nie niższej niż 3.563,00 zł. Pomoc ta może być przyznana w formie rzeczowej.

Pomoc na usamodzielnienie po zakończeniu nauki w wysokości:

- w przypadku osoby usamodzielnianej opuszczającej rodzinę spokrewnioną- nie mniej niż 3.921,00 zł, jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres co najmniej 3 lat;
- w przypadku osoby usamodzielnianej opuszczającej rodzinę zastępczą niezawodową, rodzinę zastępczą zawodową, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo-terapeutyczną;
- nie mniej niż 7.839,00 zł – jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres powyżej 3 lat,
- nie mniej niż 3.921,00 zł – jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres od 2 do 3 lat,
- nie mniej niż 1.961,00 zł - jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres poniżej 2 lat, nie krócej niż przez okres roku.
- Osoby usamodzielniające się mogą się ubiegać także o pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, zatrudnienia oraz o pomoc prawną i psychologiczną.

Wydatki pieniężne na pomoc dla osób usamodzielnianych w latach 2018-2021

Tabela nr 37. Pomoc na kontynuowanie nauki

Rok	Liczba osób	Liczba świadczeń	Kwota
2018	70	346	172.526,00
2019	64	316	164.303,17
2020	69	318	178.132,24
2021	51	230	124.110,68

Tabela nr 38. Pomoc na zagospodarowanie

Rok	Liczba osób	Liczba świadczeń	Kwota
2018	17	17	41.808,00
2019	12	12	29.917,00
2020	13	13	34.462,00
2021	13	13	32.500,00

Tabela nr 39. Pomoc na usamodzielnienie

Rok	Liczba osób	Liczba świadczeń	Kwota
2018	11	11	58.136,00

2019	12	12	58.865,00
2020	11	11	58.984,00
2021	16	16	95.403,00

5. Alkoholizm i przemoc domowa.

5.1. Zdefiniowanie alkoholizmu.

Według Międzynarodowej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych (ICD-10, 1992) uzależnienie od alkoholu jest przewlekłym zaburzeniem charakteryzującym się występowaniem co najmniej trzech z sześciu typowych objawów w okresie ostatniego roku. Te objawy to:

- silna potrzeba („głód”) picia lub kompulsywne picie alkoholu;
- trudności w kontrolowaniu zachowań związanych z piciem alkoholu pod postacią upośledzenia kontroli nad: rozpoczęciem picia (np. powstrzymania się od picia przed południem), długością trwania picia (np. ograniczenia picia do jednego dnia) lub ilością wypijanego alkoholu (konieczność picia „do dna butelki”);
- objawy abstynencyjne – spowodowane przerwaniem picia lub zredukowaniem dawki alkoholu – przejawiające się: charakterystycznym zespołem abstynencyjnym, piciem alkoholu lub przyjmowaniem substancji o podobnym działaniu (typowo są to pochodne benzodiazepiny) z zamiarem złagodzenia lub uniknięcia objawów abstynencyjnych;
- występowanie tolerancji polegającej na tym, że do wywołania efektu powodowanego poprzednio mniejszymi dawkami konieczne jest wypicie większych dawek alkoholu (są one nieraz tak duże, że mogłyby spowodować śmierć osoby nieuzależnionej).
  - postępujące zaniedbywanie alternatywnych przyjemności lub zainteresowań z powodu picia, zwiększanie ilości czasu potrzebnego na zdobycie alkoholu lub powrót do normy po wypiciu;
  - picie alkoholu mimo wiedzy o jego szkodliwości (np. o uszkodzeniu wątroby spowodowanym alkoholem, stanach depresyjnych po dłuższym piciu).

Uzależnienie od alkoholu jest chorobą chroniczną, postępującą i potencjalnie śmiertelną. Nie jest możliwe całkowite jej wyleczenie, a jedynie zahamowania narastania jej objawów

i szkód zdrowotnych z nią związanych. W świetle nowoczesnej wiedzy uzależnienie od alkoholu jest chorobą wieloczynnikową, bio-psycho-społeczną, uszkadzającą funkcjonowanie człowieka w sferze somatycznej, psychologicznej, społecznej i duchowej.

Nadużywanie alkoholu przez jedną osobę w rodzinie wywiera negatywny wpływ na funkcjonowanie rodziny jako całości oraz powoduje szkody osobiste każdego z jej członków – zarówno dorosłych, jak i dzieci. Szkodliwe picie alkoholu, a zwłaszcza uzależnienie, rodzi bardzo poważne konsekwencje psychologiczne, społeczne i materialne. Prowadzi do

dezorganizacji rodziny lub jej rozpadu. Zmiany te postępują stopniowo i są efektem przewlekłego, narastającego problemu picia alkoholu przez osobę bliską.

Konsekwencją życia z osobą nadużywającą alkoholu może być współuzależnienie, które nie jest chorobą, lecz utrwaloną reakcją na przewlekłą i niszczącą sytuację życiową, wynikającą z picia osoby bliskiej. Zjawisko to nazywane jest czasem pułapką. Osoba współuzależniona koncentrując na szukaniu sposobu ograniczenia picia partnera, nieświadomie przejmuje odpowiedzialność i kontrolę za jego funkcjonowanie, co w efekcie ułatwia dalsze spożywanie alkoholu i utrwala problem alkoholowy w rodzinie.

Źródło: informator "Rodzina z problemem alkoholowym" PARPA

Jedną z konsekwencji picia w sposób szkodliwy jest również stosowanie przemocy w rodzinie. Problemy uzależnienia od alkoholu oraz przemocy domowej są często ze sobą związane. Nadużywanie alkoholu uprawdopodobnia stosowanie przemocy nie tylko w stanie upojenia alkoholowego, ale także w stanie trzeźwym lub po użyciu alkoholu.

W celu przeciwdziałania alkoholizmowi w Powiecie Sieradzkim działa 11 Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, które podejmują czynności zmierzające do zobowiązania osoby uzależnionej od alkoholu do poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego. Do zadań GKRPA należy również wszczynanie procedury Niebieskiej Karty w toku prowadzonym przez Komisję czynności w związku z podejrzeniem stosowania przemocy w rodzinie przez osobę nadużywającą alkoholu.

Poniższa tabela obrazuje zjawisko alkoholizmu w Powiecie Sieradzkim oraz ujawnione w toku prowadzonych przez Komisje czynności zachowania przemocowe osób uzależnionych.

Tabela nr 40. Liczba wniosków do Miejskiej/Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych o skierowanie na leczenie odwykowe

Miejska/Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	2018 rok	2019 rok	2020 rok	Liczba założonych Niebieskich Kart w latach 2018-2020
Warta	17	19	14	0
gm.Sieradz	27	20	8	0
gm.Goszczanów	13	17	11	0
gm.Brąszewice	10	8	10	0
m.Sieradz	39	44	32	18
gm.Wróblew	9	11	3	0
gm. Burzenin	10	6	4	0
gm. Brzeźnio	27	19	3	0
gm.Klonowa	6	5	3	0
Błaszki	33	26	18	0
Złoczew	4	5	4	0

ogółem	195	180	110	18
--------	-----	-----	-----	----

Opracowanie: PCPR Sieradz, na podstawie danych z MKRPA /GKRPA w powiecie sieradzkim

Z przedstawionych danych wynika, że liczba wniosków o skierowanie na leczenie odwykowe w latach 2018-2020 zmniejszyła się jednak należy mieć na uwadze fakt, że w 2020 roku z powodu epidemii Covid-19 w całym kraju obowiązywały ograniczenia sanitarne związane m.in. z przemieszczaniem się, co również miało związek z załatwianiem mniejszej ilości spraw urzędowych oraz nie zgłaszaniem się osób poszkodowanych.

W zakresie wszczęcia procedury Niebieska Karta tylko Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sieradzu podjęła decyzję o jej uruchomieniu. W latach 2018-2020 łącznie zanotowano 18 przypadków.

Kolejna, tabela nr 2 przedstawia liczbę sprawców przemocy domowej pod wpływem alkoholu w trakcie wszczęcia procedury Niebieskiej Karty przez funkcjonariuszy Komendy Powiatowej Policji w Sieradzu. Wynika z niej, że w 2019 roku było 138 nietrzeźwych sprawców przemocy domowej, w 2020 roku 119 nietrzeźwych sprawców przemocy domowej natomiast w 2021 roku 106 nietrzeźwych sprawców przemocy domowej.

5.2.Zdefiniowanie przemocy w rodzinie.

Przemoc w rodzinie, zgodnie z art. 2 pkt 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020r. poz 218 ze zm.), stanowi jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, naruszające prawa lub dobra osobiste osób określonych w art. 2 pkt 1 ustawy (tj. członków rodziny - należy przez to rozumieć osobę najbliższą w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny, a także inną osobę wspólnie zamieszkującą lub gospodarującą), w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność (w tym seksualną), powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

W literaturze przedmiotu można spotkać inne definicje przemocy w rodzinie np. słownik języka polskiego przemoc definiuje, jako przewagę wykorzystywaną w celu narzucenia komuś swojej woli, wymuszenia czegoś na kimś; lub „...przemoc w rodzinie to każde działanie jednego z członków rodziny lub zaniedbanie, które zagrażają życiu, cielesnej i psychicznej integralności lub wolności innego członka tej samej rodziny bądź poważnie szkodzą jego (jej) osobowości... „ K. Browne K., M. Herbert (1999), Zapobieganie przemocy w rodzinie, Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Należy mieć na uwadze, że przemoc domowa jest zjawiskiem powszechnym, często ofiarami przemocy są kobiety, dzieci, osoby starsze lub z niepełnosprawnościami. Występuje ona we wszystkich warunkach społeczno-ekonomicznych, we wszystkich grupach społecznych, niezależnie od poziomu wykształcenia, czy też sytuacji materialnej. Przemoc powoduje u ofiar niską samoocenę, poczucie bezsilności i bezradności, ciągły niepokój, depresję i choroby związane ze stresem. Doznawanie lub bycie świadkiem przemocy przez dzieci prowadzi do nieodwracalnych skutków, które mogą objawić się dopiero w dorosłym życiu.

W 2023 roku, zgodnie ze znowelizowaną ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w

rodzinie, pojęcie przemocy w rodzinie zostanie zastąpione przemocą domową. Dzięki tej zmianie nowa ustawa rozszerza krąg osób objętych ochroną na niezamieszkujących razem byłych partnerów oraz dzieci będące świadkami przemocy domowej.

W Polsce przeciwdziałanie przemocy domowej zorganizowane jest wokół trzech nurtów:

- 1) ochrona dzieci przed krzywdzeniem,
- 2) ochrona dorosłych ofiar przemocy w związkach partnerskich,
- 3) rozwiązywanie problemów alkoholowych (por. Mellibruda, 2009).

Ochrona dzieci przed krzywdzeniem ze strony osoby dorosłej jest możliwa jedynie w warunkach stworzenia interdyscyplinarnej współpracy na jej rzecz. Odpowiedzialność za wykrywanie problemu przemocy wobec dzieci spoczywa na dorosłych, którzy mają z nimi styczność - nie można oczekiwać, że dziecko trafnie rozpozna, nazwie i zgłosi fakt stosowania wobec niego przemocy. Wczesne rozpoznanie problemu krzywdzenia dziecka i natychmiastowa interwencja mogą uchronić dziecko przed jej długofalowymi konsekwencjami natury psychicznej.

Ochrona dzieci przed przemocą ze strony rówieśników to obszar działań profilaktycznych dotyczących głównie placówek oświatowych oraz opiekuńczo-wychowawczych. Doświadczanie przemocy ze strony rówieśników może trwale zagrażać równowadze psychicznej ofiary, a w skrajnych przypadkach prowadzić do zachowań suicydalnych. Postęp techniczny otworzył nowe przestrzenie, w których może dojść do zachowań o charakterze przemocy symbolicznej. Priorytetem dla projektowania skutecznych akcji profilaktycznych powinno być przekonanie, że dzieci, które są ofiarami wpisów, nagrań, o upokarzającej ich treści powinny wiedzieć, gdzie zwrócić się o pomoc.

Ochrona dorosłych ofiar przemocy domowej przebiega wielokierunkowo. Z racji silnie traumatyzującego charakteru przemocowych interakcji w relacjach partnerskich, dużą wagę należy przykładac do działań profilaktycznych, w cykl przemocy wpisany jest bowiem mechanizm chroniący patologiczną interakcję. Dotarcie z pomocą do osoby dotkniętej problemem przemocy bywa utrudnione. Zaobserwowano, że ofiary przemocy charakteryzują się pewnym zestawem cech, utrudniających tym osobom przerwanie interakcji o znamionach przemocy.

5.3. Dane obrazujące zjawisko przemocy domowej w Powiecie Sieradzkim za lata 2019-2021

Tabela nr 41. Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska karta -A” – dotyczy funkcjonariuszy Komendy Powiatowej Policji w Sieradzu

		2019 r.			2020 r.			2021 r.		
		Powiat Sieradz	Miasto i Gmina Sieradz	Pozostałe miasta i gminy	Powiat Sieradz	Miasto i Gmina Sieradz	Pozostałe miasta i gminy	Powiat Sieradz	Miasto i Gmina Sieradz	Pozostałe miasta i gminy
Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta – A”		229	107	122	186	77	109	181	68	113
Liczba ofiar przemocy domowej /ogółem/		349	159	190	264	97	167	238	79	159
W tym:	wobec kobiet	211	91	120	173	69	104	163	52	111
	wobec mężczyzn	58	27	31	42	16	26	32	15	17
	wobec małoletnich	80	41	39	49	12	37	43	12	31
Liczba sprawców przemocy domowej (ogółem)		230	107	123	196	79	117	186	69	117
W tym:	kobiet	13	7	6	18	7	11	23	13	10
	mężczyzn	216	99	117	172	72	100	163	56	107
	nieletnich	1	1	-	6	-	6	-	-	-
Liczba sprawców przemocy domowej pod wpływem alkoholu		138	44	94	119	43	76	106	32	74
w tym doprowadzonych do policyjnej izby zatrzymań		135	58	77	55	-	55	41	4	37
Liczba przypadków poszczególnych rodzajów przemocy		976	415	561	746	235	511	621	151	470
W tym:	przemocy fizycznej	292	126	166	212	73	139	183	47	137
	przemocy psychicznej	523	208	315	399	97	302	334	73	261
	przemocy seksualnej	8	7	1	5	3	2	5	1	4
	innego rodzaju przemocy	139	74	65	129	62	67	92	30	62
	przemocy ekonomicznej	14	-	14	1	-	1	7	-	7

Źródło: KPP Sieradz

Z danych przedstawionych w tabeli nr 2 wynika, że w Powiecie Sieradzkim zmniejsza się ilość wszczynanych procedur NK przez Policję. W 2019 roku było 229 przypadków, w 2020 roku – 186 przypadków natomiast w 2021r. – 181 przypadków. Przemocy domowej najczęściej doświadczały kobiety: w 2019 roku – 211 kobiet, w 2020r. – 173 kobiety, w 2021r. – 163 kobiety oraz dzieci: w 2019 roku – 80 dzieci, w 2020 roku – 49 dzieci i w 2021

roku – 43 dzieci.

Spośród rodzajów doświadczanej przemocy wśród mieszkańców Powiatu Sieradzkiego dominuje przemoc psychiczna (w 2019 roku – 523 przypadki, w 2020r. – 389 przypadków, w 2021r. – 334 przypadki) oraz przemoc fizyczna (w 2019 roku – 292 przypadki, w 2020r. – 212 przypadków, w 2021r. – 183 przypadki) następnie przemoc innego rodzaju, jak np. demolowanie mieszkania (w 2019r. – 139 przypadki, w 2020r. – 129 przypadków, w 2021r. – 92 przypadki). W dalszej kolejności osoby doświadczały przemocy ekonomicznej i seksualnej.

Tabela nr 42. Interweniowanie i reagowanie właściwych służb na stosowanie przemocy w rodzinie

Ośrodek Pomocy Społecznej	Licza sporządzonych formularzy „Niebieskie Karty” przez pracowników socjalnych wszczynających procedurę			Liczbę rodzin objętych w danym roku procedurą „Niebieskie Karty”			Liczbę zakończonych procedur „Niebieskie Karty” w przypadku ustania przemocy w rodzinie		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021
MOPS Sieradz	18	19	70	113	90	92	42	21	31
Brzeźnio	0	0	16	26	21	21	17	12	14
Brąszewice	0	0	7	8	8	8	4	6	6
Warta	4	0	28	36	37	39	18	24	25
Goszczanów	8	2	24	21	20	30	8	18	16
Klonowa	1	1	4	5	4	6	4	2	3
GOPS Sieradz	0	0	17	26	18	20	11	12	16
Burzenin	1	0	10	8	6	10	3	2	2
Wróblew	3	0	6	19	15	7	10	11	3
Złoczew	0	0	9	14	19	16	6	12	12
Błaszki	2	3	19	28	30	31	24	18	16
Razem	37	25	210	304	268	280	147	138	144

Źródło: OPS-y w powiecie sieradzkim

Z danych przedstawionych w tabeli nr 3 wynika, że w Powiecie Sieradzkim w 2019 roku pracownicy socjalni 37 razy wszczynali procedurę Niebieskiej Karty, w 2020 roku - 25 razy natomiast w 2021 roku nastąpił gwałtowny wzrost stwierdzonych przypadków zaistnienia przemocy w rodzinie, który wyniósł 210.

Najwięcej ujawnionych przypadków przemocy domowej w 2021 roku miało miejsce w Sieradzu - 70 , w mieście i gminie Warta – 28 oraz w gminie Goszczanów - 24. Liczba zgłoszeń osób doznających przemocy w rodzinie w 2020 roku w stosunku do 2021 roku może pokazywać zafałszowane dane. Mając na uwadze trwającą w tym okresie epidemię choroby Covid-19 i związane z nią ograniczenia w przemieszczaniu się, osoby pokrzywdzone nie zawsze mogły dotrzeć do instytucji po pomoc. Należy pamiętać, że w środkach masowego przekazu informowano jak wiele było alarmujących sygnałów dotyczących

konsekwencji izolacji i kwarantanny dla poczucia bezpieczeństwa osób zagrożonych przemocą domową.

Tabela nr 43. Zapewnienie bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom w trybie art. 12 a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

	Liczba dzieci które zostały odebrane z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia w związku z przemocą w rodzinie i umieszczone w pieczy zastępczej		
	2019r	2020r.	2021r.
Klonowa	0	0	0
GOPS Sieradz	0	1	2
Burzenin	0	0	0
Warta	0	0	1
Błaszki	0	0	0
MOPS Sieradz	8	6	5
Goszczanów	0	0	0
Brąszewice	0	0	0
Brzeźnio	0	0	0
Wróblew	0	0	0
Złoczew	0	0	0
ogółem	8	7	8

Opracowanie: PCPR w Sieradzu

Zapisy art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie pozwalają na odebranie dziecka spod władzy rodzicielskiej bez decyzji Sąd Rodzinny w sytuacji zagrożenia zdrowia lub życia w związku z przemocą w rodzinie. Z przedstawionych danych wynika, że w latach 2019-2021 liczba dzieci odebranych z rodzin biologicznych i umieszczonych w pieczy zastępczej pozostawała na tym samym poziomie.

W ramach wykonywanych obowiązków Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sieradzu zapewniło bezpieczeństwo i całodobową opiekę wszystkim odebranych dzieciom w zawodowych rodzinach zastępczych oraz placówce opiekuńczo – wychowawczej.

Tabela nr 44. Prawomocne skazania osób dorosłych na podstawie art. 207 kk.

Rok	Liczba osób skazanych za przestępstwo w związku z przemocą w rodzinie	w tym: warunkowe zawieszenie wykonywania kary
2019	39	22
2020	29	20
2021	51	28

Źródło: Sąd Rejonowy w Sieradzu

Zgodnie z art. 207 § 1 Kodeksu karnego **kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy** albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

Powyższa tabela obrazuje liczbę osób skazanych – sprawców przemocy domowej z terenu Powiatu Sieradzkiego w latach 2019-2021. Niepokojący jest fakt, że jest to tendencja

wzrostowa, w 2019 było to 39 osób skazanych natomiast w 2021 roku było już 51 osób skazanych. Jedynie w 2020 roku widać mniejszą liczbę osób skazanych za przemoc domową - 29, co również najprawdopodobniej było uwarunkowane epidemią Covid -19.

5.4. Interwencja kryzysowa

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej: „W ramach interwencji kryzysowej udziela się natychmiastowej specjalistycznej pomocy psychologicznej, a w zależności od potrzeb - poradnictwa socjalnego lub prawnego, w sytuacjach uzasadnionych - schronienia do 3 miesięcy" (art. 47 Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej - Dz.U. z 2021, poz. 2268 ze zm.)

Specjalistyczna pomoc dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie udzielana jest w Punkcie Interwencji Kryzysowej prowadzonym przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Sieradzu. W Punkcie świadczone jest poradnictwo psychologiczne, socjalne i prawne. Idea działania PIK polega na udzielaniu natychmiastowej, krótkoterminowej pomocy osobom znajdującym się w sytuacji kryzysowej. Wsparcie oferowane osobom i rodzinom, znajdującym się w stanie kryzysu, ma na celu przywracanie utraconej równowagi w wymiarze psychicznym i społecznym, a także zdolności do działania i autonomii.

Poniższa tabele pokazują liczbę osób, które skorzystały ze specjalistycznego poradnictwa w ramach Punktu Interwencji Kryzysowej przy PCPR w Sieradzu.

Tabela nr 45. Liczba osób doświadczających przemocy korzystających z różnych form poradnictwa w PIK w wybranych latach

	Liczna osób, którym udzielono poradnictwa socjalnego			Liczna osób, którym udzielono poradnictwa psychologicznego			Liczna osób, którym udzielono poradnictwa prawnego			Liczna osób, które skorzystały z porad terapeuty uzależnień		
	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020
Powiat Sieradzki	10	22	15	-	14	19	14	23	14	-	15	4

Źródło: PCPR w Sieradzu

Tabela nr 46. Liczba osób korzystających z różnych form poradnictwa w PIK w wybranych latach

	2019	2020	2021
Liczba wszystkich osób korzystających z różnych form poradnictwa (prawnego, socjalnego, psychologicznego i terapeuty uzależnień)	152	98	76

5.5. Zadania powiatu w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie zgodnie z art. 6 ust. 3 i 4 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Do zadań własnych powiatu należy w szczególności:

- 1) opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- 2) opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
- 3) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 4) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej.

Do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy w szczególności:

- 1) tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie;
- 2) opracowywanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

W okresie objętym niniejszą analizą Powiat Sieradzki realizował Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017-2022 w ramach którego podejmowano liczne działania profilaktyczne i edukacyjne.

W 2019 roku odbyła się powiatowa konferencja w ramach profilaktyki przemocy wobec dziecka pn. „Dzieci – ofiary przemocy w rodzinie”. Ponadto prowadzono intensywną kampanię informacyjną m.in. aplikacji mobilnych tj. Aplikacja Avon Alert! „Twój parasol”, poradników „Osobisty plan awaryjny” oraz rozpowszechniano (w formie elektronicznej i papierowej) Informator dla mieszkańców Powiatu Sieradzkiego „STOP PRZEMOCY!”

Ponadto prowadzono intensywną kampanię informacyjną m.in. rozpowszechniano materiały instruktażowe aplikacji mobilnych Aplikacja Avon Alert! „Twój parasol”, poradników „Osobisty plan awaryjny” oraz Informator dla mieszkańców Powiatu Sieradzkiego „STOP PRZEMOCY” (w formie elektronicznej i papierowej).

Informowano mieszkańców o możliwości uzyskania specjalistycznego poradnictwa w Punkcie Interwencji Kryzysowej w Sieradzu działającym przy PCPR w Sieradzu oraz w Punkcie nieodpłatnej pomocy prawnej w powiecie sieradzkim.

Informowano o działalności Ośrodka Pomocy Pokrzywdzonym Prześstępstwem w Zduńskiej Woli – Punkt Pomocy w Sieradzu i możliwości uzyskania pomocy prawnej, psychologicznej, psychoterapeutycznej i materialnej.

Ponadto realizowane liczne działania edukacyjne skierowane do rodziców i opiekunów oraz

młodzieży szkolnej z Powiatu Sieradzkiego.

b. Analiza SWOT – zasoby i deficyty Powiatu Sieradzkiego w kontekście rozwiązywania problemów społecznych.

	Mocne strony	Słabe strony
Niepełnosprawność	<ul style="list-style-type: none"> informowanie osób niepełnosprawnych o przysługujących im prawach i uprawnieniach wyrabianie zaradności osobistej, pobudzanie aktywności społecznej osób z niepełnosprawnościami a także wyrabianie umiejętności samodzielnego wypełniania ról społecznych poprzez dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych likwidowanie barier utrudniających codzienne funkcjonowanie osób niepełnosprawnych, w tym dofinansowania do likwidacji barier funkcjonalnych posiadanie zintegrowanego systemu informacji dla osób niepełnosprawnych „System Obsługi Wsparcia” funkcjonowanie WTZ powszechny dostęp do usługi asystenta osób z niepełnosprawnością zwiększanie dostępu osób niepełnosprawnych do sprzętu rehabilitacyjnego, środków pomocniczych i przedmiotów ortopedycznych (udzielanie dofinansowań do ww. zadań) zwiększanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych w sporcie, kulturze, rekreacji i turystyce poprzez przyznawanie dofinansowań uwrażliwienie społeczności lokalnej na problemy i potrzeby osób niepełnosprawnych	<ul style="list-style-type: none"> brak narzędzi służących określeniu dokładnej liczby osób niepełnosprawnych niewystarczające działania mające na celu zwiększanie wśród mieszkańców powiatu akceptacji osób niepełnosprawnych niewystarczające i nierównomierne środki finansowe na pomoc dla osób niepełnosprawnych

- współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych
- funkcjonowanie Środowiskowego Domu Samopomocy w Sieradzu
- Współpraca samorządu z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych

Szanse

- umiejętność korzystania przez osoby niepełnosprawne z przysługujących im uprawnień
- ograniczona skala marginalizacji problemów i potrzeb osób niepełnosprawnych
- wzrost społecznej akceptacji osób niepełnosprawnych
- Istnienie organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych
- krótkookresowy pobyt wytchnieniowy w placówce stacjonarnej
- konsultacje psychologiczne

Zagrożenia

- wzrastająca liczba osób niepełnosprawnych w powiecie
- duża liczba osób z zaburzeniami psychicznymi
- istnienie barier utrudniających osobom niepełnosprawnym codzienne życie, w szczególności barier architektonicznych w przestrzeni publicznej
- częste zmiany obowiązujących przepisów dotyczących problematyki osób niepełnosprawnych
- niski status materialny osób z niepełnosprawnością
- istniejące w dalszym ciągu stereotypy na temat osób niepełnosprawnych
- środki finansowe przeznaczone na dofinansowania niewspółmierne do potrzeb osób z niepełnosprawnością

Mocne strony

- dobrze rozwinięta w powiecie baza domów pomocy społecznej o różnych profilach (podeszłym wieku, przewlekłe psychicznie chorych, przewlekłe somatycznie chorych, dorosłych, dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie)
- funkcjonowanie Środowiskowego Domu Samopomocy w Rożdżalach/Sieradzu
- funkcjonowanie Dziennego Domu Senior+ w Sieradzu
- informowanie osób starszych o dostępnych formach pomocy
- współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób starszych

Słabe strony

- szybkie tempo starzenia się społeczeństwa
- pogarszający się stan zdrowia mieszkańców
- brak wsparcia i wykluczenie społeczne jednostek
- niski poziom wykształcenia seniorów
- mała aktywność społeczna osób starszych
- osłabienie więzi społecznych i rodzinnych
- ograniczenie przez gminy skierowań osób starszych, wymagających całodobowej opieki, do domów pomocy społecznej

Szanse

- współpraca pomiędzy powiatem a gminami w zakresie kierowania osób do domów pomocy społecznej, środowiskowego domu samopomocy oraz dziennego domu senior+
- odpowiedni dostęp osób starszych do małych form pomocy
- dobra dostępność domów pomocy społecznej z odpowiednim standardem usług
- istnienie organizacji pozarządowych działających na rzecz osób starszych
- podejmowanie działań służących aktywizacji osób starszych w życiu lokalnym

Zagrożenia

- starzenie się społeczeństwa i narastanie problemów zdrowotnych
- małe nakłady finansowe na kierowanie do domów pomocy społecznej przez ośrodki pomocy społecznej
- ograniczona wiedza osób starszych o dostępnych formach pomocy
- wydłużony czas oczekiwania na kontakt ze specjalistą
- stereotypy i brak autorytetów w oczach młodych

Mocne strony

- posiadanie 5 zawodowych rodzin zastępczych i 1 rodzinnego domu dziecka
- posiadanie kandydatów do prowadzenia zawodowej rodziny zastępczej o charakterze pogotowia rodzinnego
- posiadanie środków finansowych, które pozwalają na zatrudnienie koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej
- pozyskiwanie środków na programy z Unii Europejskiej pozwalających na jakościowe wsparcie systemu rodzinnej pieczy zastępczej
- w powiecie działają 2 placówki opiekuńczo-wychowawcze
- posiadanie mieszkania usamodzielnienia dla usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej
- współpraca z instytucjami działającymi na rzecz rodzin i dzieci

Słabe strony

- zbyt mała ilość asystentów rodziny pracujących w gminach z rodzinami zagrożonymi umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej
- brak realizacji takiej formy pomocy rodzinom zagrożonym umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej jaką jest instytucja rodzin wspierających
- ograniczona ilość środków finansowych na promocję rodzicielstwa zastępczego oraz zatrudnienie pracownika, do którego zadań należałoby podejmowanie działań promocyjnych pozwalających na przeprowadzenie zakrojonej na szeroką skalę kampanii promującej rodzicielstwo zastępcze i przez to niska skuteczność działań na rzecz pozyskiwania nowych kandydatów
- duża fluktuacja kadr na stanowiskach koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej oraz psychologa pracującego z rodzinami zastępczymi
- zwiększająca się liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych rodzin biologicznych
- brak placówek wsparcia dziennego
- ograniczona ilość asystentów rodziny
- brak mieszkań dla młodzieży opuszczającej pieczę zastępczą
- brak współpracy ze strony rodziców naturalnych w celu powrotu dziecka do rodziny biologicznej

Szanse

- zatrudnianie w gminach asystentów rodziny dla rodzin przejawiających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych
- zatrudnianie w powiatach koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej wspierających rodziny zastępcze
- posiadanie środków finansowych pozwalających na udzielanie rodzinom zastępczym pomocy finansowej oraz wzrost wynagrodzeń dla rodzin

Zagrożenia

- wzrost liczby rodzin dotkniętych dysfunkcjami: bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, uzależnienia, zaburzenia psychiczne – powodujący realne zagrożenie dotyczące konieczności odizolowania dzieci od ich rodzin biologicznych
- mała ilość specjalistów pracujących z dziećmi umieszczonymi w pieczy zastępczej, które wymagają leczenia

<p>zastępczych zawodowych i osoby prowadzącej rodzinny dom dziecka</p> <ul style="list-style-type: none"> • budowanie zintegrowanego systemu wsparcia dziecka i rodziny	<p>psychiatrycznego lub wsparcia/terapii psychologicznej</p> <ul style="list-style-type: none"> • zbyt mała ilość kandydatów zgłaszających gotowość podjęcia się funkcji rodziny zastępczej • zbyt duża liczba dzieci umieszczanych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych
--	--

Mocne strony

- Dostęp do bezpłatnego poradnictwa prawnego, psychologicznego, socjalnego dla osób doświadczających przemocy.
- Prowadzenie działań informacyjnych- edukacyjnych dotyczących oferty pomocowej dla osób doświadczających przemocy w rodzinie.
- Realizacja procedury Niebieska Karta.
- Nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 9 marca 2023r. wprowadzająca nowe regulacje prawne do walki z przemocą domową.
- Rozwinięta sieć służb i podmiotów zapewniających leczenie, terapię i wsparcie osobom uzależnionym i współuzależnionym.

Słabe strony

- Niski poziom współpracy podmiotów realizujących działania w obszarze zjawiska przemocy w rodzinie.
- Niepełne wsparcie osób doświadczających przemocy domowej (brak specjalistycznych placówek i ośrodków wsparcia z miejscami całodobowymi)
- Brak oferty oddziaływań korekcyjno- edukacyjnych oraz psychologiczno – terapeutycznych dla sprawców przemocy; brak wykwalifikowanej kadry do prowadzenia programów dla sprawców.
- Brak specjalistów ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- Niska skuteczność tzw. „przymusowego” leczenia odwykowego.
- Dostępność do alkoholu.

Szanse

- Zmiana społeczna w postrzeganiu zjawiska przemocy domowej.
- Nowe zapisy prawne - wzmocnienie ochrony osób dotkniętych przemocą domową (w tym małoletnich i niepełnosprawnych).
- Możliwość pozyskania środków zewnętrznych, nowe źródła finansowania programów i działań na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.
- Wzrastająca liczba aktywnych ogólnopolskich NGO.
- Zmieniająca się w Polsce kultura picia alkoholu – promowanie piwa bezalkoholowego.

Zagrożenia

- Niski poziom finansowania programów korekcyjno – edukacyjnych i psychologiczno – terapeutycznych dla sprawców przemocy domowej.
- Zwiększony zakres obowiązków służb w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej wymagający zwiększenia zasobów kadrowych przy braku odpowiedniego finansowania (obciążenie budżetów instytucji).
- Obniżanie się wieku inicjacji alkoholowej oraz pojawienie się nowych form uzależnień.
- Niska efektywność terapii uzależnień.

IV. Cele strategiczne, kierunki działań i sposób ich realizacji.

Formułując cele strategiczne oparto się o diagnozę problemów społecznych oraz misję strategii tj.: **Efektywne działanie na rzecz poprawy sytuacji mieszkańców powiatu sieradzkiego dotkniętych problemami społecznymi.**

W oparciu o przeprowadzoną diagnozę wyznaczono następujące cele strategiczne :

- I. Zapewnienie osobom niepełnosprawnym warunków do równoprawnego, samodzielnego, pełnego i czynnego uczestnictwa w życiu społecznym**
- II. Poprawa jakości życia osób starszych.**
- III. Zorganizowanie efektywnego systemu pieczy zastępczej.**
- IV. Zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenie skali tego zjawiska na terenie Powiatu Sieradzkiego.**
- V. Stworzenie warunków do aktywizacji społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.**
- VI. Partnerstwo służb społecznych.**

Wskazują one zasadnicze pola działań w zakresie polityki społecznej, na których powinna się koncentrować aktywność powiatu sieradzkiego. Każdy z tych obszarów konkretyzują przyjęte w ich ramach cele szczegółowe. Te z kolei przekładają się na poszczególne kierunki działań.

Działania zawarte w obszarach priorytetowych wpisują się w cele strategiczne zapisane w Strategii w Zakresie Polityki Społecznej województwa łódzkiego do roku 2030, przede wszystkim w następujące obszary wskazane w tym dokumencie:

- 1) Kapitał społeczny,
- 2) Wsparcie rodzin i dzieci,
- 3) Ubóstwo oraz ubóstwo energetyczne,
- 4) Aktywność zawodowa,
- 5) Wsparcie osób z niepełno sprawnościami, w tym z ograniczeniami w codziennym funkcjonowaniu,
- 6) Osoby starsze,
- 7) Dostępność,
- 8) Usługi społeczne

Problem/ Cel strategiczny	Cele	Kierunki działań	Podmioty realizujące	Wskaźniki
Niepełnosprawność. Cel strategiczny: <u>Zapewnienie osobom niepełnosprawnym warunków do równoprawnego, samodzielnego, pełnego i czynnego uczestnictwa w życiu społecznym</u>	1. Ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz aktywizacja społeczna osób niepełnosprawnych	1. Zwiększanie dostępu do rehabilitacji społecznej, kultury, sportu, rekreacji i turystyki.	PCPR, NGO	Liczba osób niepełnosprawnych uczestniczących w sporcie, kulturze rekreacji i turystyce Liczba osób, które otrzymały dofinansowanie do uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym
		2. Likwidowanie barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się w miejscu zamieszkania osób niepełnosprawnych oraz w obiektach użyteczności publicznej; zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny i przedmioty ortopedyczne	PCPR	Liczba zlikwidowanych barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się Liczba osób, które otrzymały dofinansowanie do zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny oraz przedmiotów ortopedycznych
		3. Zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych do różnorodnych form poradnictwa specjalistycznego, w tym psychologicznego i prawnego	PCPR	Liczba osób niepełnosprawnych objętych poradnictwem specjalistycznym

		4. Rozwijanie oferty funkcjonującego w powiecie Warsztatu Terapii Zajęciowej i Środowiskowego Domu Samopomocy	Powiat Sieradzki, Miasto Sieradz, ŚDS, WTZ	Liczba osób objętych pomocą w ramach Warsztatów Terapii Zajęciowej i ŚDS
		5. Zatrudnienie Asystentów Osobistych Osób Niepełnosprawnych. Usługa obejmuje wspieranie osób z niepełnosprawnością w wykonywaniu czynności dnia codziennego, niezbędnego do aktywnego funkcjonowania w społeczeństwie	PCPR	Liczba asystentów Liczba osób objętych wsparciem asystentów
		6. Organizacja krótkookresowych pobytów wytchnieniowych dla opiekunów faktycznych osób niesamodzielnych w indywidualnie dostosowanych placówkach.	PCPR	Liczba osób które skorzystały z pobytu wytchnieniowego.
		7. Zwiększanie dostępu osób niepełnosprawnych do informacji o prawach i uprawnieniach	PCPR, NGO	Statystyka z zakresu obsługi wsparcia
		8. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych	PCPR, NGO	Liczba przedsięwzięć realizowanych przy współpracy z organizacjami pozarządowymi

Problemy starości. Cel strategiczny: <u>Poprawa jakości życia osób starszych.</u>	I. Poprawa funkcjonowania osób starszych wymagających wsparcia oraz tworzenie warunków i promowanie aktywności osób starszych.	1. Podnoszenie jakości usług funkcjonujących w powiecie Domów Pomocy Społecznej	PCPR, DPS	Liczba osób objętych pomocą w formie umieszczenia w domu pomocy społecznej
		2. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami starszymi.	PCPR	Liczba osób starszych objętych pracą socjalną.
		3. Promowanie programów z zakresu zdrowego stylu życia.	PCPR, NGO, ŚDS, DDS+.	Liczba spotkań integracyjnych.
		4. Promowanie postaw tolerancji wobec osób starszych (promocja lub organizacja imprez integracyjnych, w tym służących integracji międzypokoleniowej, wspieranie aktywności senioralnej - występów zespołów muzycznych itp.).	PCPR, NGO, ŚDS, DDS+.	Liczba spotkań integracyjnych.
		5. Współpraca z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami działającymi na rzecz osób starszych w zakresie ich integracji społecznej (wspieranie inicjatyw lub wspólna organizacja Dni Seniora, przeglądu twórczości seniorów itp.).	PCPR, NGO, ŚDS, DDS+.	Liczba spotkań integracyjnych.
		6. Podnoszenie jakości usług funkcjonujących w powiecie ośrodków wsparcia: Środowiskowego Domu Samopomocy w Sieradzu oraz Dziennego Domu Senior+ w Sieradzu.	PCPR, DDS+, ŚDS	Liczba osób objętych pomocą w formie skierowania do środowiskowego domu samopomocy oraz dziennego domu senior+.

		7. Promowanie środowiskowych form wsparcia, w tym dziennego domu senior+ czy środowiskowego domu samopomocy.	PCPR	Liczba kampanii informacyjnych.
		8. Szkolenie profesjonalnych kadr zajmujących się opieką nad seniorami.	ŚDS, DDS+, DPS	Liczba przeprowadzonych szkoleń, liczba pracowników objętych szkoleniami.
Wspieranie rodziny. Cel strategiczny: <u>Zorganizowanie efektywnego systemu pieczy zastępczej.</u>	I. Rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej	1. Zwiększenie liczby rodzin zastępczych zawodowych, rodzin zastępczych zawodowych specjalistycznych, rodzin zastępczych zawodowych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego oraz rodzinnych domów dziecka – zgodnie z limitem rodzin zastępczych zawodowych określonym w Powiatowym Programie Rozwoju Pieczy Zastępczej.	PCPR	Liczba zawodowych rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka.
		2. Prowadzenie kampanii informacyjnej w celu promocji rodzinnych form pieczy zastępczej.	PCPR,	Liczba zrealizowanych działań promocyjnych dotyczących rodzicielstwa zastępczego.
		3. Organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.	PCPR	Liczba przeprowadzonych szkoleń

		4. Kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.	PCPR	Liczba osób zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodzinnej pieczy zastępczej.
		5. Opracowywanie i realizacja programów dotyczących pieczy zastępczej.	PCPR	Liczba programów dotyczących pieczy zastępczej.
	II. Wsparcie istniejących form rodzinnej pieczy zastępczej w powiecie sieradzkim.	1. Obejmowanie rodzin zastępczych oraz osób tworzących rodzinny dom dziecka opieką koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej – zgodnie z wymogami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.	PCPR	Liczba koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej i liczba rodzin zastępczych, którym udzielają wsparcia.
		2. Dokonywanie oceny sytuacji dzieci umieszczonych w rodzinnych formach pieczy zastępczej, opracowywanie planów pomocy dzieciom umieszczonym w rodzinnych formach pieczy zastępczej oraz dokonywanie ocen rodzin zastępczych lub prowadzących rodzinny dom dziecka.	PCPR	Liczba ocen sytuacji dzieci i planów pomocy dzieciom; liczba ocen rodzin zastępczych i prowadzących rodzinny dom dziecka.

		3. Organizowanie szkoleń dla osób pełniących funkcję rodzin zastępczych lub prowadzących rodzinny dom dziecka.	PCPR	Liczba przeprowadzonych szkoleń dla osób pełniących zadania rodzinnej pieczy zastępczej.
		4. Zapewnianie pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup wsparcia oraz rodzin pomocowych.	PCPR	Liczba rodzin zastępczych biorących udział w grupach wsparcia oraz korzystających z rodzin pomocowych.
		5. Organizowanie dla osób prowadzących rodzinne formy pieczy zastępczej pomocy wolontariuszy.	PCPR	Liczba wolontariuszy zaangażowanych w pomoc osobom prowadzącym rodzinne formy pieczy zastępczej.
		6. Zapewnianie rodzinom zastępczym i prowadzącym rodzinne domy dziecka poradnictwa i terapii mających na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz zapewnienie im pomocy prawnej.	PCPR	Liczba rodzin zastępczych korzystających ze specjalistycznego wsparcia.
		7. Współpraca z innymi instytucjami zaangażowanymi w problematykę pieczy zastępczej, w szczególności współpraca z gminami (asystentami rodziny) dotycząca ustalania dalszej zasadności pobytu dzieci w pieczy zastępczej i monitorowania realizacji planu pomocy dziecku.	PCPR, OPS	

		8. Zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną.	PCPR	Liczba dzieci zgłoszonych do ośrodków adopcyjnych.
		9. Zatrudnianie osoby do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi przy pracach gospodarskich w rodzinach zastępczych.	PCPR	Liczba osób zatrudnionych do pomocy i liczba zawartych umów dotyczących zatrudnienia.
		10. Umożliwianie rodzinom zastępczym zawodowym i rodzinnym domom dziecka korzystania z czasowego niesprawowania opieki nad dzieckiem w związku z wypoczynkiem.	PCPR	Liczba rodzin zastępczych korzystająca z przerwy w opiece nad dziećmi.
		11. Umożliwianie wychowankom rodzinnych form pieczy zastępczej udziału w zajęciach terapeutycznych, treningach interpersonalnych, szkoleniach.	PCPR	Liczba wychowanków biorąca udział w zajęciach terapeutycznych, szkoleniach.
		12. Zapewnianie koordynatorom rodzinnej pieczy zastępczej i pracownikom organizatora rodzinnej pieczy zastępczej szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji zawodowych	PCPR	Liczba szkoleń, w których uczestniczyli pracownicy Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej

III. Zapewnienie odpowiedniego wsparcia instytucjonalnej pieczy zastępczej w powiecie sieradzkim.	1. Zapewnienie opieki i wychowania w instytucjonalnej pieczy zastępczej w powiecie sieradzkim.	PCPR	Liczba placówek opiekuńczo-wychowawczych Liczba wychowanków umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej
	2. Dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.	Placówki Opiekuńczo – Wychowawcze, PCPR	Liczba sporządzonych protokołów dotyczących dalszej zasadności pobytu dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej
	3. Współpraca placówek opiekuńczo-wychowawczych z innymi instytucjami zaangażowanymi w problematykę pieczy zastępczej.	PCPR, Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze, Sąd, OPS	Liczba opinii dotyczących zasadności pobytu dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej
	4. Zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną.	Placówki Opiekuńczo – Wychowawcze	Liczba dzieci zgłoszonych do ośrodków adopcyjnych
	5. Zapewnienie pomocy psychologiczno-pedagogicznej wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych (zatrudnienie specjalistów).	Placówki Opiekuńczo – Wychowawcze	Liczba dzieci korzystających ze wsparcia psychologa i pedagoga Liczba zatrudnionych specjalistów

		6. Umożliwianie i pomoc w kontaktach dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej z rodzicami biologicznymi	Placówki Opiekunczo – Wychowawcze	Liczba dzieci, które utrzymują kontakt z rodzinami biologicznymi. Liczba dzieci, które są urlopowane do rodziców biologicznych.
	IV. Zapewnienie pomocy dla osób usamodzielnianych opuszczających rodzinne i instytucjonalne formy pieczy zastępczej (schronisko dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, specjalne ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii, młodzieżowe ośrodki wychowawcze, domy pomocy społeczne)	1. Wsparcie finansowe poprzez przyznanie pomocy na kontynuowanie nauki.	PCPR	Liczba osób, którym udzielono wsparcia finansowego
		2. Wsparcie finansowe poprzez przyznanie pomocy na zagospodarowanie.	PCPR	Liczba osób, którym udzielono wsparcia finansowego
		3. Wsparcie finansowe poprzez przyznanie pomocy na usamodzielnienie.	PCPR	Liczba osób, którym udzielono wsparcia finansowego Liczba wychowanków, którzy zakończyli proces usamodzielnienia.
		4. Pomoc w opracowaniu i modyfikowaniu programów usamodzielnienia oraz wspieranie w ich realizacji.	PCPR	Liczba opracowanych Indywidualnych Programów Usamodzielnienia

		5. Wyznaczanie dla osób opuszczających pieczę zastępczą opiekunów usamodzielnienia	PCPR, Placówki Opiekuńczo - Wychowawcze	
		6. Pomoc prawna i psychologiczna	PCPR	Liczba osób objętych poradnictwem specjalistycznym.
		7. Udzielenie pomocy w uzyskaniu warunków mieszkaniowych	PCPR	
		8. Zabezpieczenie okresowego schronienia osobom usamodzielnianym z rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych w mieszkaniu usamodzielnienia	PCPR	Liczba osób, które uzyskały okresowe schronienie w mieszkaniu usamodzielnienia prowadzonym przez PCPR w Sieradzu.
		9. Pomoc osobom usamodzielnianym w uzyskaniu zatrudnienia	PCPR	
Alkoholizm i przemoc domowa.	I. Profilaktyka, diagnoza społeczna i edukacja społeczna.	1. Opracowanie diagnozy zjawiska przemocy domowej na obszarze powiatu.	KPP, PCPR, OPS (zespoły interdyscyplinarne)	Liczba opracowanych diagnoz, badań.

<p>Cel strategiczny:</p> <p><u>Zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenie skali tego zjawiska na terenie Powiatu Sieradzkiego</u></p>	<p>2. Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy domowej.</p>	<p>PCPR, Starostwo Powiatowe, Poradnie Psychologiczne – Pedagogiczne, szkoły i placówki oświatowe, OPS (zespoły interdyscyplinarne), NGO, ochrona zdrowia, kościoły, związki wyznaniowe</p>	<p>Liczba akcji informacyjno – edukacyjnych (w tym liczba kampanii społecznych).</p>
	<p>3. Tworzenie i realizacja programów osłonowych oraz edukacyjnych oraz prowadzenie działań dotyczących zapobiegania przemocy domowej, w tym: w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;</p>	<p>PCPR, Starostwo Powiatowe, Poradnie Psychologiczne – Pedagogiczne, szkoły i placówki oświatowe, OPS (zespoły interdyscyplinarne), NGO, ochrona zdrowia, kościoły, związki wyznaniowe.</p>	<p>Liczba opracowanych programów.</p> <p>Liczba uczestników.</p>

	II. Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą domową.	1. Poszerzanie oferty placówek wspierających i udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.	PCPR, Starostwo Powiatowe, Poradnie Psychologiczne – Pedagogiczne, szkoły i placówki oświatowe, OPS (zespoły interdyscyplinarne), NGO, ochrona zdrowia, kościoły, związki wyznaniowe	Liczba utworzonych placówek świadczących specjalistyczną pomoc dla osób doświadczających przemocy domowej.
		2. Nawiązywanie i rozwijanie współpracy między instytucjami /podmiotami w zakresie pomocy ofiarom przemocy domowej.	PCPR, Starostwo Powiatowe, Poradnie Psychologiczne – Pedagogiczne, szkoły i placówki oświatowe, OPS (zespoły interdyscyplinarne), NGO, ochrona zdrowia, kościoły, związki wyznaniowe	Liczba zrealizowanych projektów.

		3. Upowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą domową.	PCPR, Starostwo Powiatowe, Poradnie Psychologiczne – Pedagogiczne, szkoły i placówki oświatowe, OPS (zespoły interdyscyplinarne), NGO, ochrona zdrowia, kościoły, związki wyznaniowe	Liczba opracowanych materiałów informacyjnych, liczba osób uczestniczących w działaniach edukacyjnych skierowanych do osób dotkniętych przemocą domową.
		4. Zapewnienie specjalistycznego poradnictwa i bezpiecznego schronienia dla osób doświadczających przemocy domowej.	PCPR, Starostwo Powiatowe, Poradnie Psychologiczne – Pedagogiczne, OPS NGO,	Liczba udzielonych specjalistycznych porad. Liczba osób, które skorzystały z miejsc całodobowych.
	III. Oddziaływanie na sprawców przemocy domowej.	1. Realizacja oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych (programów korekcyjno - edukacyjnych i psychologiczno – terapeutycznych).	PCPR, Starostwo Powiatowe, OPS (zespoły interdyscyplinarne), NGO, sąd, prokuratura, zakład karny, ochrona zdrowia.	Liczba programów dla sprawców przemocy domowej. Liczba osób, które ukończyły programy.
		2. Interdyscyplinarna współpraca w zakresie działań zmierzających do wyeliminowania destrukcyjnych postaw sprawców przemocy domowej.	PCPR, Starostwo Powiatowe, OPS (zespoły interdyscyplinarne), NGO, sąd, prokuratura, zakład karny, ochrona zdrowia.	Liczba podejmowanych działań. Liczba instytucji .

	IV. Wzmacnianie kompetencji zawodowych oraz przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu osób realizujących zadania w obszarze przemocy domowej	1. Uczestnictwo w specjalistycznych szkoleniach umożliwiających uzyskanie certyfikatu specjalisty w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.	PCPR, Starostwo Powiatowe, NGO, inne	Liczba osób, które uzyskały certyfikat specjalisty.
		2. Wdrożenie systemu wsparcia dla osób pracujących bezpośrednio z osobami dotkniętymi przemocą domową i sprawcami przemocy domowej w formie m.in. superwizji, coachingu.	PCPR, Starostwo Powiatowe, NGO, inne	Liczba osób poddanych różnym formom wsparcia.
Cel strategiczny: <u>Stworzenie warunków do aktywizacji społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.</u>	I. Zapewnienie dostępności różnych form aktywizacji społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	1. Opracowywanie i realizacja projektów z zakresu aktywnej integracji 2. Opracowywanie i realizacja powiatowego programu promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy	Urząd Pracy w Sie-radzu	Liczba opracowanych projektów z zakresu aktywnej integracji i liczba uczestników Wskaźniki przyjęte w programie promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy
Cel strategiczny: <u>Partnerstwo służb</u>	I. Wzrost kompetencji i kwalifikacji kadry pomocy społecznej.	1. Organizacja szkoleń w celu ustawicznego podnoszenia kwalifikacji i zdobywania nowych umiejętności pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej w powiecie.	PCPR	Liczba zorganizowanych szkoleń Liczba uczestników szkoleń

społecznych.		2. Integracja kadr pomocy społecznej w celu przeciwdziałania wypaleniu zawodowemu, prowadzenie profesjonalnego doradztwa i poradnictwa metodycznego dla pracowników, umożliwianie nabywania i wymiany doświadczeń.	PCPR, OPS	Liczba pracowników pomocy społecznej korzystających doradztwa i poradnictwa metodycznego
	II. Współpraca z samorządami i organizacjami pozarządowymi oraz promowanie skutecznych rozwiązań w zakresie polityki społecznej.	1. Wspieranie i upowszechnianie współpracy pomiędzy sektorem publicznym, partnerami społecznymi, organizacjami szczególnie w zakresie kreowania i realizacji zadań publicznych,	PCPR, Wydział Spraw Społecznych w SP w Sieradzu, NGO	Liczba spotkań, narad, konsultacji, wydawnictw itp.
		2. Wspieranie inicjatyw lokalnych oraz paktów na rzecz aktywizacji społeczności lokalnych przyczyniających się do tworzenia oraz realizacji lokalnych strategii rozwoju kapitału ludzkiego poprzez zatrudnienie, integrację społeczną oraz edukację na obszarach wiejskich,	PCPR, OPS, NGO, szkoły i placówki oświatowe	Liczba przedsięwzięć, w które zaangażowane są jednostki organizacyjne powiatu i partnerzy publiczni oraz pozarządowi
		3. Podejmowanie działań na rzecz włączenia samorządów lokalnych (powiatowego i gminnych) do aktywnej pracy na rzecz dziecka i rodziny,	PCPR, OPS	

		4. Zlecenie organizacjom pozarządowym realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej.	Powiat Sieradzki, PCPR, Wydział Spraw Społecznych w SP w Sieradzu	Liczba zleconych zadań, kwoty przeznaczone na ich realizację
		5. Wspieranie ruchu wolontarystycznego.	PCPR, OPS, NGO, DPS, placówki opiekuńczo-wychowawcze	Liczba wolontariuszy zaangażowanych w realizację przewidzianych w strategii działań
		6. Organizowanie spotkań z przedstawicielami lokalnych społeczności, organizacji pozarządowych, samorządów, lokalnego biznesu itp - popularyzujących działania na rzecz rozwiązywania problemów społecznych,	PCPR, OPS, NGO, DPS, placówki opiekuńczo-wychowawcze, Urząd Pracy w Sieradzu	Liczba spotkań, liczba uczestników
		7. Tworzenie i wspólna z gminami realizacja programów osłonowych wynikających z rozeznaczonych potrzeb, w tym w zakresie aktywizacji długotrwale bezrobotnych,	PCPR, OPS, Urząd Pracy w Sieradzu,	Liczba programów, liczba osób korzystających z programów osłonowych
		8. Upowszechnianie ogólnopolskich i ponadregionalnych projektów skierowanych do grup wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym, które nie mogą być skutecznie objęte pomocą na poziomie powiatu,	PCPR, OPS, NGO, szkoły i placówki oświatowe, Urząd Pracy w Sieradzu	Dane liczbowe o podejmowanych działaniach (spotkaniach, konferencjach, wydawnictwach itp.)

		9. Opracowywanie i kolportaż broszur, ulotek oraz materiałów edukacyjnych oraz informatora dla mieszkańców powiatu w zakresie ich uprawnień i możliwości otrzymania wsparcia i pomocy,	PCPR, OPS, NGO, szkoły i placówki oświatowe, Urząd Pracy w Sieradzu	Liczba opracowanych i rozpowszechnionych wydawnictw
		10. Współpraca z lokalnymi i regionalnymi mediami (prasa, radio, TV).	Wszystkie podmioty realizujące strategię	Liczba publikowanych/emitowanych materiałów

Wszystkie wymienione wyżej cele będą realizowane przez cały okres obowiązywania strategii. Tworzenie szczegółowego harmonogramu wdrażania wybranych „kierunków działania” uwarunkowane jest dostępnością źródeł finansowania. Przewiduje się, że dostępność środków w rozległej perspektywie czasowej, którą obejmuje strategia, nie będzie cechowała się stabilnością. Precyzyjne harmonogramy działań będą elementami poszczególnych projektów wdrażanych w ramach strategii, a operujących ściśle określonymi budżetami.

V. Ramy finansowe.

Jednym z warunków realizacji celów zawartych w powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych jest jej finansowanie. Przewiduje się następujące źródła finansowania proponowanych działań:

- 1) środki własne pochodzące z budżetu powiatu;
- 2) środki przekazane powiatowi z budżetu państwa (dotacje);
- 3) środki funduszy krajowych (np. Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Fundusz Pracy);
- 4) środki pochodzące z funduszy pomocowych Unii Europejskiej (np. Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny);
- 5) dotacje organizacji pozarządowych;
- 6) inne źródła.

VI. Prognoza zmian w zakresie objętym strategią.

a. Prognoza trendów w zakresie zdiagnozowanych problemów społecznych.

Problemy społeczne mają złożony charakter i w ich ramach zachodzą, często dynamiczne, zmiany. Obserwacja w dłuższym okresie czasu występujących procesów społecznych pozwala na uchwycenie rysujących się tendencji i przewidywanie przyszłego obrazu poszczególnych zjawisk. Jest to istotne, gdyż przyszłe uwarunkowania niewątpliwie są elementem, który musi być brany pod uwagę przy tworzeniu programu, który ma być realizowany przez wiele kolejnych lat. Analiza danych zgromadzonych w częściach niniejszego opracowania przedstawiających charakterystykę powiatu i diagnozę problemów społecznych wskazują, że w perspektywie założonego okresu realizacji strategii uwzględnić należy w szczególności:

- 1) utrzymywanie się wysokiego poziomu bezrobocia,
- 2) niekorzystne zjawiska demograficzne: niski przyrost naturalny, starzenie się społeczeństwa (w tym coraz większą liczbą osób w wieku poprodukcyjnym przypadającą na osoby w wieku produkcyjnym),
- 3) utrzymywanie się na stałym poziomie liczby osób niepełnosprawnych,
- 4) wciąż wysoki (przy niewielkich wahaniach) odsetek mieszkańców dotkniętych problemem ubóstwa i jego konsekwencjami,

b. Prognoza zmian w powiecie sieradzkim wskutek wdrożenia strategii.

Prognoza opiera się na porównaniu obecnego stanu rzeczy (przedstawionego przede wszystkim w zamieszczonej w dokumencie diagnozie) z przewidywaniami co do ich przyszłego kształtu. Realizowanie założonych działań prowadzi do wystąpienia wymiernych dla społeczności lokalnej korzyści w obszarze poszczególnych problemów. Zachodzące w tym zakresie procesy będą mierzone za pomocą wyznaczonych wskaźników. Prognozowane wskutek wdrażania strategii zmiany to:

1. Większa aktywność społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych.
2. Wyższa jakość życia osób starszych.
3. Wzrost liczności rodzinnych form pieczy zastępczej.
4. Wyższa jakość świadczenia pieczy zastępczej (w formach rodzinnych).
5. Wyższa jakość instytucjonalnej pieczy zastępczej.
6. Lepsza dostępność interdyscyplinarnego wsparcia dla osób usamodzielnianych wychowanków opuszczających rodzinne i instytucjonalne formy pieczy zastępczej jak i inne instytucje (schronisko dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, specjalne ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii, młodzieżowe ośrodki wychowawcze, domy pomocy społecznej).
7. Większa dostępność i skuteczność profesjonalnej pomocy dla ofiar przemocy domowej.
8. Lepsza ochrona ofiar przemocy domowej.
9. Wzrost kompetencji i kwalifikacji kadry pomocy społecznej.
10. Szersza współpraca z samorządami i organizacjami pozarządowymi oraz promowanie skutecznych rozwiązań w zakresie polityki społecznej.

VII. Monitoring i ewaluacja strategii.

Koordinowanie realizacji strategii należy do zadań Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Sieradzu. Rozwiązanie takie wynika bezpośrednio z obowiązujących przepisów, ponieważ zgodnie z art. 112 ust. 9 ustawy o pomocy społecznej z 12 marca 2004 roku powiatowe centrum pomocy rodzinie koordynuje realizację strategii rozwiązywania problemów społecznych.

Monitoring i ewaluacja strategii służyć będą systematycznej ocenie realizowanych działań i stanowić podstawę do podejmowania decyzji o wprowadzeniu do tego dokumentu ewentualnych zmian. Monitoring oznacza regularne jakościowe i ilościowe pomiary lub obserwacje mające na celu zgromadzenie danych obrazujących stopień zaawansowania strategii. Zapewnia bieżący wgląd w przebieg realizacji zadań i pokazuje stopień osiągnięcia założonych rezultatów.

Z kolei ewaluacja oznacza systematyczną kontrolę i badanie danego przedsięwzięcia z punktu widzenia przyjętych kryteriów w celu jego usprawnienia lub modyfikacji. Ewaluacja

jest obiektywną oceną efektów uzyskanych w wyniku realizowanych działań. Ewaluacja bazuje na informacjach uzyskanych w procesie monitoringu. Wnioski płynące z ewaluacji mogą posłużyć do wypracowania innych niż założone na wstępie sposobów realizacji strategii, dających większą szansę na skuteczne załagodzenie rozpoznanych problemów społecznych.

Poprzez sprawnie i szeroko prowadzone monitoring i ewaluację uzyskać można praktyczną wiedzę potrzebną do zarządzania całym procesem wdrażania strategii. Monitoring i ewaluacja strategii będą umożliwiać bieżącą kontrolę jej realizacji, a zebrane dzięki temu informacje pozwolą na dokonywanie okresowej oceny skutków wdrażanych zadań dla życia społeczno – gospodarczego powiatu.

Zestawienia danych zgromadzonych w ramach monitoringu będą przedstawiane corocznie w sprawozdaniach z działalności PCPR w Sieradzu. Natomiast ewaluacja strategii dokonana zostanie w opracowaniach sporządzonych dwukrotnie w okresie realizacji strategii – w I półroczu 2025 r. i I półroczu 2028 r.

VIII. WYKAZ SKRÓTÓW

PCPR- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

EFS- Europejski Fundusz Społeczny

MPiPS – Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej

ZOZ – Zakład Opieki Zdrowotnej

OPS – Ośrodek Pomocy Społecznej

PZON - Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności

POW- Placówka Opiekuńczo - Wychowawcza

WTZ- Warsztat Terapii Zajęciowej

DPS – Dom Pomocy Społecznej

ŚDS – Środowiskowy Dom Samopomocy

KPP – Komenda Powiatowa Policji

PPP- Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna

PFRON – Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

Załącznik do powiatowej strategii rozwiązywania
problemów społecznych do roku 2030

Powiatowy Urząd Pracy w Sieradzu

98-200 Sieradz, Pl. Wojewódzki 3

***POWIATOWY PROGRAM
PROMOCJI ZATRUDNIENIA ORAZ
AKTYWIZACJI LOKALNEGO RYNKU
PRACY
DO ROKU 2030***

Opracował:

Kierownik Referatu, Pośrednictwa Pracy,
Poradnictwa Zawodowego i Szkoleń
w Centrum Aktywizacji Zawodowej
Łukasz Bystry

Marzec 2023

SPIS TREŚCI

Wstęp	3
1. Ogólna charakterystyka społeczno-gospodarcza powiatu sieradzkiego.....	5
1.1 Podstawowe informacje na temat powiatu sieradzkiego	5
1.2 Analiza sytuacji demograficznej	6
1.3 Analiza sytuacji gospodarczej	9
2 Bezrobocie w powiecie sieradzkim	12
2.1 Charakterystyka i struktura osób bezrobotnych	12
2.2 Wybrane kategorie bezrobotnych	18
2.3 Aktywizacja zawodowa realizowana w Powiatowym Urzędzie Pracy w Sieradzu	23
3 Analiza SWOT lokalnego rynku pracy	29
4 Misja, cele, priorytety, kierunki działań na lata 2023 – 2030	33
5 Odbiorcy programu	36
6 Realizatorzy programu	37
7 Źródła finansowania programu	37
8 Monitorowanie realizacji programu	37
Podsumowanie	40
Spis wykresów	41
Spis tabel	42

WSTĘP

Opracowanie i realizacja programu promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy jest zadaniem samorządu powiatu, wynikającym z artykułu 9 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tekst jednolity Dz. U. z 2022 r. poz. 690 z późn. zm.) i zgodnie z jego zapisem stanowi część strategii rozwiązywania problemów społecznych. Celem programu jest poprawa sytuacji na lokalnym rynku pracy poprzez wspieranie przedsiębiorczości, aktywizację zawodową osób pozostających bez pracy oraz inwestowanie w rozwój kapitału ludzkiego mieszkańców powiatu sieradzkiego.

Powiatowy Program Promocji Zatrudnienia oraz Aktywizacji Lokalnego Rynku Pracy dla powiatu sieradzkiego na lata 2023-2030 powstał przy uwzględnieniu dokumentów strategicznych zarówno krajowych, regionalnych jak i lokalnych. Przyjęte w programie cele i zadania są spójne z:

- Ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030,
- Krajowym Planem Działania na Rzecz Zatrudnienia,
- Strategią Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030,
- Regionalnym Planem Działania na rzecz Zatrudnienia w województwie łódzkim,
- Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Sieradza na Lata 2021-2030.

Głównym zadaniem niniejszego opracowania jest określenie najistotniejszych zadań jakie będą podejmowane w powiecie sieradzkim w zakresie zwiększenia aktywności zawodowej jego mieszkańców oraz rozwoju aktywnej polityki rynku pracy. Bezrobocie jest dość złożoną problematyką dlatego wymaga ciągłej analizy wielu obszarów. Stąd też bardzo ważne jest, aby działania podejmowane w kierunku aktywizacji zawodowej mieszkańców oraz przeciwdziałania bezrobociu nie były przypadkowe. Powinny uwzględniać problemy oraz specyfikę lokalnego rynku pracy, a także być na bieżąco dostosowywane do aktualnie panującej sytuacji w naszym regionie, dobrze zaplanowane, i usystematyzowane.

Przewidziane w nim działania odnoszą się do jakościowego rozwoju zasobów ludzkich, jako jednego z czynników wzrostu gospodarczego i społecznego, rozwoju

przedsiębiorczości oraz partnerskiej współpracy na rzecz zatrudnienia. Poprawa jakości zasobów ludzkich ma na celu wzmocnienie zdolności do uzyskania pracy i utrzymania zatrudnienia, co jest obecnie kluczowym problemem. Do oceny skali zjawiska bezrobocia i wpływu na jego poziom niezbędna jest systematyczna ocena lokalnego rynku pracy poprzez:

- ✓ monitoring aktywnych programów rynku pracy,
- ✓ rozpoznawanie struktury i oczekiwań poszczególnych grup bezrobotnych,
- ✓ rozpoznawanie zmieniających się potrzeb kadrowych gospodarki,
- ✓ analizę zapotrzebowania na nowe zawody oraz analizę zawodów nadwyżkowych i deficytowych.

Program porządkuje i ustala kierunki działań, jakie należy podjąć, aby sprostać stojącym przed powiatem wyzwaniom. Realizacja tychże działań ma na celu przede wszystkim osiągnięcie wzrostu zatrudnienia, a więc także ograniczenie bezrobocia i jego negatywnych skutków.

W dokumencie przyjęto, że celem głównym jest przeciwdziałanie bezrobociu i dążenie do zwiększenia poziomu zatrudnienia przez podejmowanie działań mających na celu aktywizację zawodową osób bezrobotnych oraz oferowanie usług i instrumentów rynku pracy dostosowanych do lokalnych potrzeb. Uznano, że wzrost zatrudnienia jest z jednej strony funkcją poprawy jakości zasobów ludzkich, z drugiej strony wynikiem rozwoju przedsiębiorczości i zdolności adaptacji przedsiębiorstw oraz ich pracowników do zmieniających się warunków otoczenia. W zakresie generalnego kierunku działania, jakim jest zwiększenie szans zatrudnienia, podejmowane będą działania zmierzające do zwiększenia ofert aktywnych programów rynku pracy. Położony zostanie także nacisk na wzrost efektywności usług świadczonych przez Powiatowy Urząd Pracy. W programie uwzględniono także kwestię promowania przedsiębiorczości, kładąc jednocześnie nacisk na działania mające na celu propagowanie zatrudnienia na własny rachunek, upowszechnianie informacji o możliwych źródłach i warunkach pomocy doradczo-finansowej, w celu wytworzenia odpowiedniego klimatu sprzyjającego powstawaniu nowych miejsc pracy.

1. Ogólna charakterystyka społeczno-gospodarcza powiatu sieradzkiego

1.1 Podstawowe informacje na temat powiatu sieradzkiego

Powiat sieradzki położony jest w centrum Polski, w zachodniej części województwa łódzkiego. Jest jednym z 24 powiatów województwa łódzkiego. Od zachodu graniczy z powiatami kaliskim i ostrzeszowskim, od północy z powiatem tureckim, od wschodu z powiatami zduńskowolskim, poddębickim, łaskim, a od południa z wieluńskim i wieruszowskim. Cały obszar powiatu leży w dorzeczu rzeki Odry i jej dopływu Warty.

Obszar powiatu sieradzkiego (wg klasyfikacji fizycznogeograficznej Jerzego Kondrackiego) znajduje się w podprowincji Nizin Środkowopolskich w makroregionie Nizina Południowo-Wielkopolska i obejmuje częściowo następujące mezoregiony: Wysoczyznę Turecką, Kotlinę Sieradzką, Wysoczyznę Łaską, Kotlinę Grabowską, Wysoczyznę Złoczewską oraz Kotlinę Szczercowską.

Powiat sieradzki utworzony został w 1999 roku w ramach reformy administracyjnej.

W skład powiatu wchodzi:

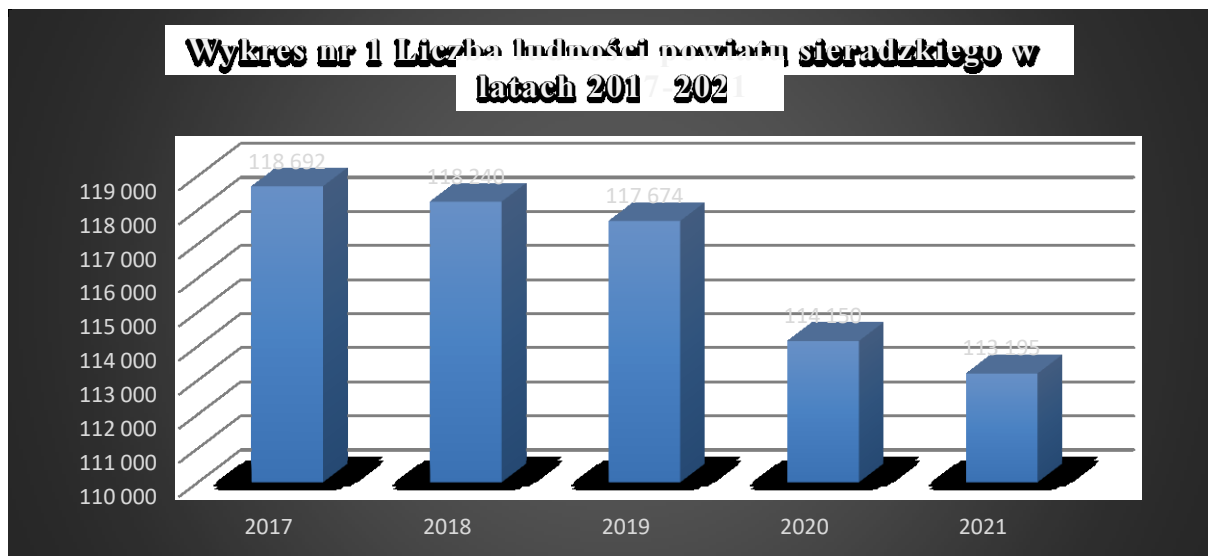
- gminy miejskie: Sieradz
- gminy miejsko-wiejskie: Błaszki, Warta, Złoczew
- gminy wiejskie: Brąszewice, Brzeźnio, Burzenin, Goszczanów, Klonowa, Sieradz, Wróblew

Powiat sieradzki ma powierzchnię 1 491 km², stanowi to 8,2% województwa łódzkiego (0,48% powierzchni kraju) i plasuje go na I miejscu w województwie pod względem obszaru.

Ze względu na swoje położenie powiat odgrywa ważną rolę tranzytową w strukturze przestrzennej kraju i regionu. Przez teren powiatu przebiegają ważne ciągi komunikacji drogowej i kolejowej. Przez teren powiatu przebiegają drogi krajowe nr 12 (granica państwa - Żary - Szprotawa - Głogów - Wschowa - Leszno - Gostyń - Pleszew - Kalisz - Sieradz - Łask - Piotrków Trybunalski - Opoczno - Radom - Puławy - Lublin - Chełm - granica państwa), nr 14 (Łowicz - Stryków - Łódź - Łask - Zduńska Wola - Sieradz - Złoczew - Wieluń) i nr 83 (Turek - Dobra - Sieradz) oraz droga ekspresowa S8. Na 100 km² drogi gminne i powiatowe o twardej nawierzchni liczą 69 km. Przez powiat przebiega linia kolejowa nr 14 (wschód-zachód) łącząca Łódź i Ostrów Wielkopolski (a dalej dobiegająca do granicy kraju). W powiecie znajdują się trzy stacje (Sieradz, Sędzice i Błaszki) oraz cztery przystanki osobowe (Męcka Wola, Sieradz Męka, Sieradz Warta i Skalmierz).

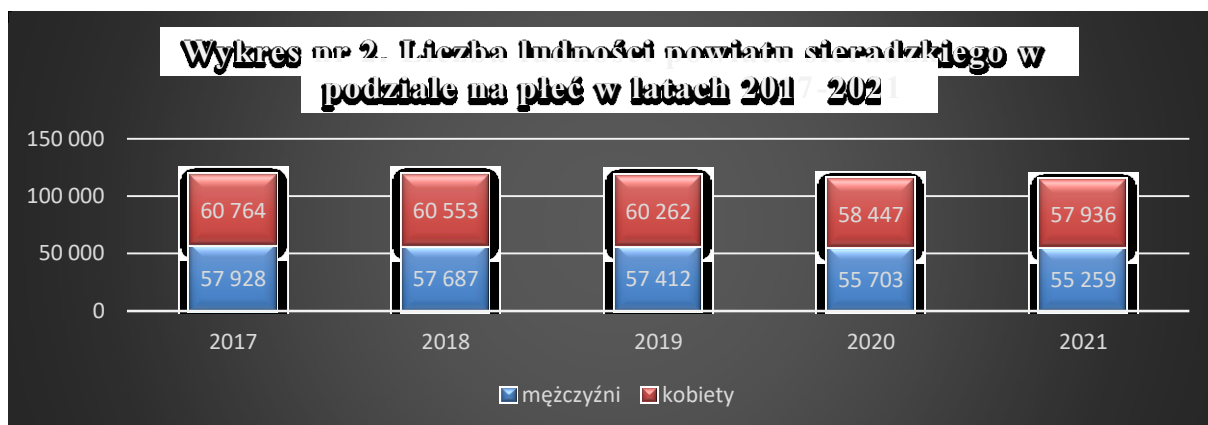
1.2 Analiza Sytuacji Demograficznej

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego teren powiatu sieradzkiego na koniec 2021 roku zamieszkiwało 113 195 osób. Od kilku lat przyrost naturalny w powiecie ma wartość ujemną co zauważalne jest w ogólnej liczbie ludności. W 2021 roku wyniósł on – 5,37 (do – 1,65 w 2017 roku). Gęstość zaludnienia powiatu sieradzkiego według danych na koniec 2021 r. wyniósł 76 osoby na km².

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Udział kobiet w ogólnej liczbie mieszkańców powiatu sieradzkiego od lat pozostaje bez zmian i kształtuje się na poziomie 51%. Współczynnik feminizacji w powiecie wynosi 105.

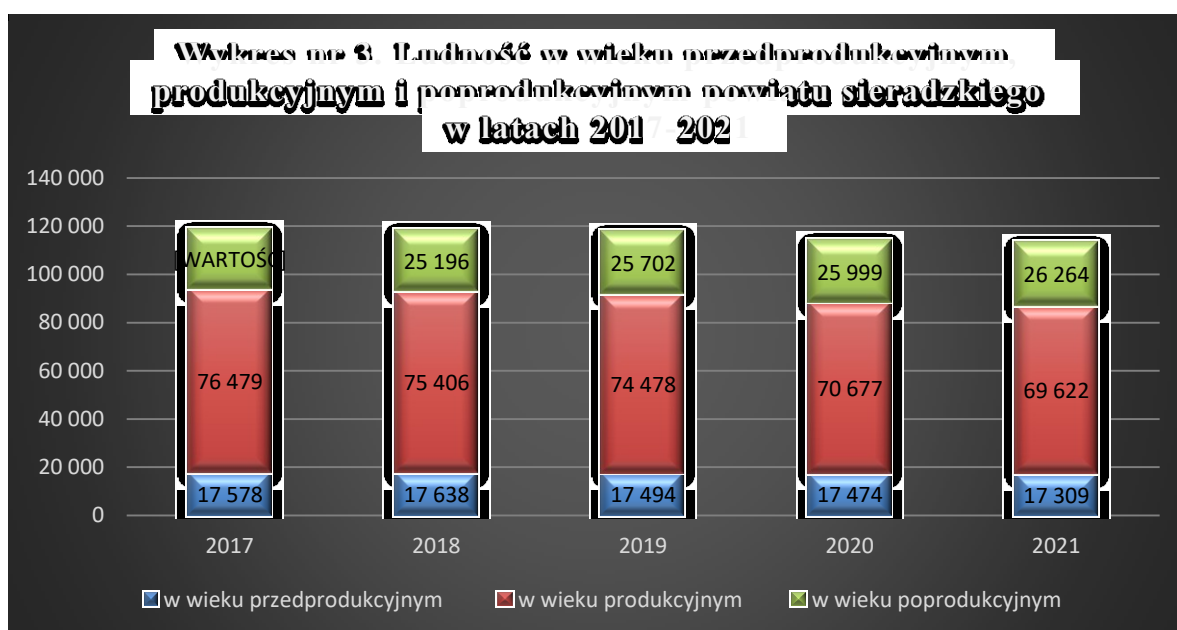

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Według metodologii GUS wyróżniamy 3 grupy aktywności ekonomicznej ludności. Aktywność ekonomiczną możemy określić jako zdolność osoby do wytworzenia dóbr

materialnych i niematerialnych oraz dochodu dla gospodarki narodowej. Wyróżniamy trzy grupy ludności z uwagi na zdolność do pracy:

- wiek przedprodukcyjny – osoby, które nie ukończyły 18 r. życia
- wiek produkcyjny – według aktualnych przepisów prawa obejmuje mężczyźni pomiędzy 18 a 65 rokiem życia oraz kobiety pomiędzy 18 a 60 rokiem życia
- wiek poprodukcyjny – obejmuje osoby kończące karierę zawodową czyli według obowiązującego prawa kobiety w wieku 60 lat i więcej oraz mężczyźni w wieku 65 lat i więcej.

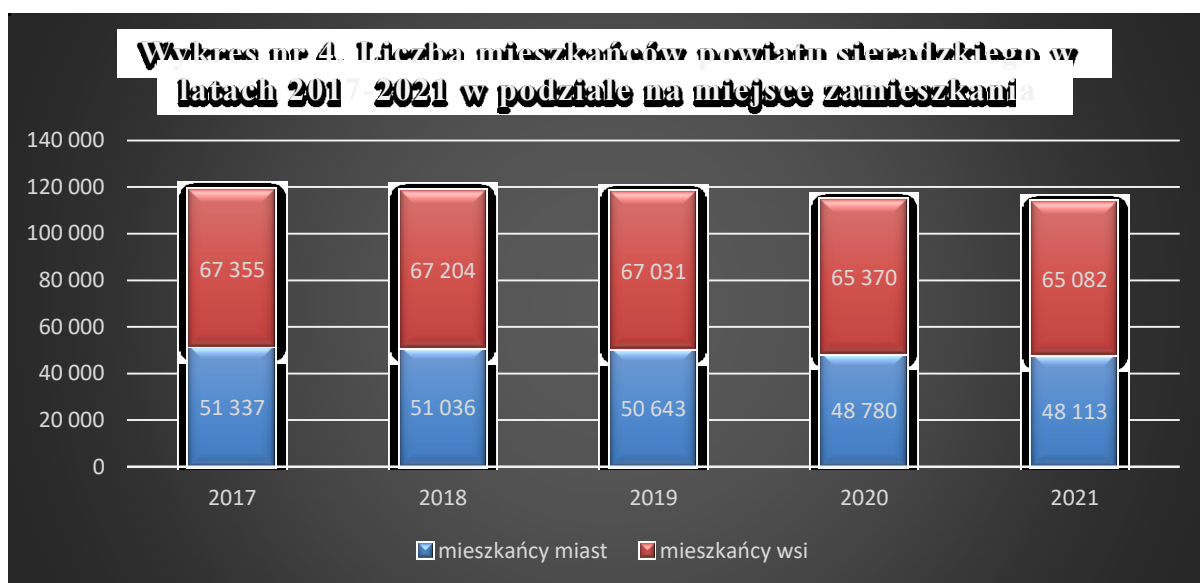

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

W ostatnich latach spada udział osób w wieku produkcyjnym w ogóle populacji (z 64,43% w 2017 roku do 61,51% w 2021 r.). Zwiększył się udział osób w wieku przedprodukcyjnym. Wzrósł natomiast udział osób w wieku poprodukcyjnym (z 20,76% do 23,20%). Wskazuje to na występowanie niekorzystnych trendów demograficznych na terenie powiatu sieradzkiego. W związku z powyższym (wzrost udziału osób w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym) wzrasta również współczynnik obciążenia demograficznego, który w 2017 roku wynosił 25,03, natomiast w 2021 roku stanowił już 30,01. W perspektywie kilkunastu najbliższych lat należy oczekiwać stopniowego starzenia się społeczności powiatu. Dla gospodarki powiatu bardzo duże znaczenie będzie miało przewidywane, stopniowe zmniejszanie się grupy osób w wieku produkcyjnym. W praktyce dla dalszego rozwoju powiatu takie zmiany będą niosły wiele różnego rodzaju

konsekwencji. Gospodarka powiatu szczególnie odczuje systematycznie spadającą liczbę osób gotowych do podejmowania pracy, a także spadek liczby osób młodych, rozpoczynających dopiero swoją karierę zawodową. W kontekście prognozowanych w powiecie trendów demograficznych należy podkreślić, że obecnie pod względem struktury wieku ludności sytuacja na rynku pracy jest korzystna i sprzyja rozwojowi gospodarczemu. Należy mieć jednak świadomość, że z upływem czasu będzie się ona pogarszała.

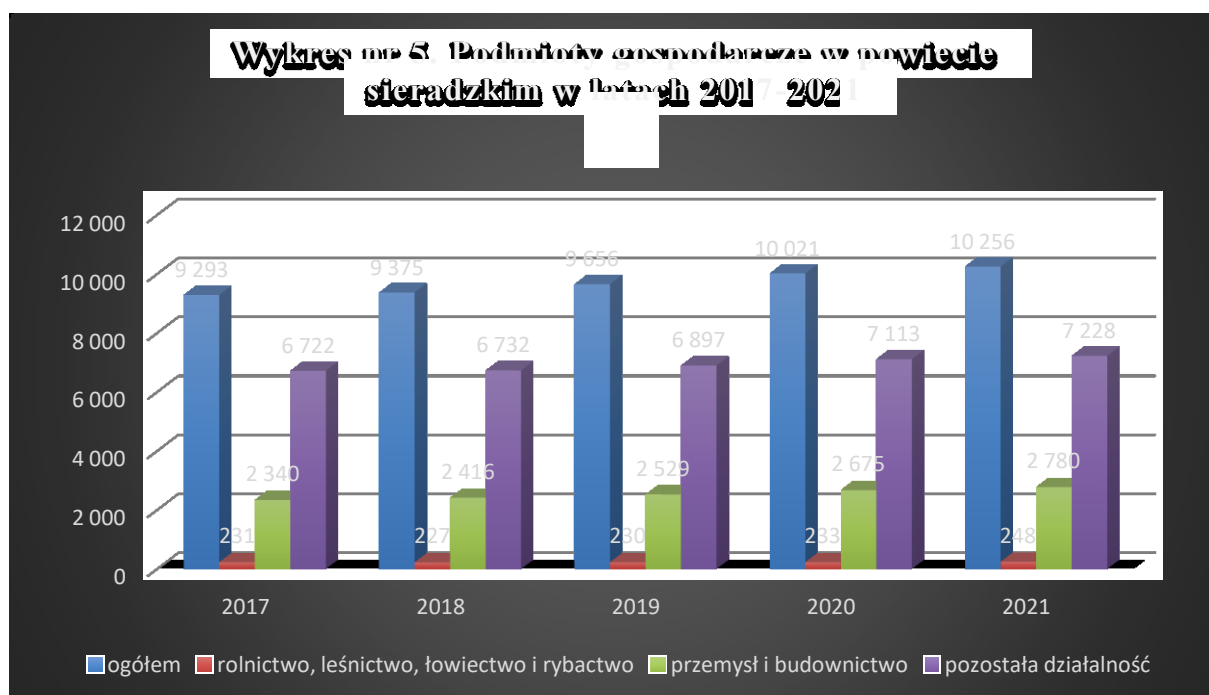

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Powiat sieradzki jest powiatem typowo rolniczym co ma odzwierciedlenie w liczbie osób zamieszkujących tereny wiejskie. Na koniec 2021 roku tylko 42,50% ludności stanowiły osoby zamieszkałe w mieście.

1.3 Analiza sytuacji gospodarczej.

Charakterystyki powiatu sieradzkiego pod kątem funkcjonujących podmiotów gospodarczych dokonano w oparciu o dane pozyskane z Głównego Urzędu Statystycznego. Dane dotyczące liczby podmiotów funkcjonujących na terenie powiatu w latach 2017 – 2021 obrazuje wykres 5. W powiecie sieradzkim na koniec 2021 roku zarejestrowanych było 10256 podmiotów gospodarczych. Z roku na rok ich ilość systematycznie wzrasta.

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Pod względem liczby zatrudnionych pracowników największy odsetek stanowiły mikro przedsiębiorstwa (podmioty zatrudniające do 9 pracowników) - 95,8% ogółu prowadzących działalność na terenie powiatu. Własność sektora prywatnego w 2021 roku wynosiła 96,8%. Liczba podmiotów gospodarki narodowej w przeliczeniu na tysiąc mieszkańców wynosiła w 2021 roku 91 i była niższa od przeciętnej w województwie łódzkim (113).

Tabela 1. Podmioty gospodarki z terenu powiatu według sektora własności i liczby zatrudnionych pracowników w latach 2017-2021.

	2017	2018	2019	2020	2021
Podmioty ogółem	9293	9375	9656	10021	10256
wg liczby pracowników					
0 - 9	8813	8914	9214	9586	9824
10 - 49	404	384	366	359	356
50 - 249	72	73	72	72	73
250 - 999	3	3	3	3	2
1000 i więcej	1	1	1	1	1
wg formy własności					
Publiczny	299	300	292	292	291
prywatny	8 979	9 056	9 339	9 696	9925

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Pod względem prowadzonej działalności gospodarczej w powiecie sieradzkim dominują przedsiębiorstwa z sekcji G (handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle). Stanowią one 22,7%. Spory odsetek firm wywodzi się również z sekcji F (budownictwo) – 17,2%.

Tabela 2. Podmioty gospodarki z terenu powiatu sieradzkiego według sekcji i działów PKD w 2021 roku

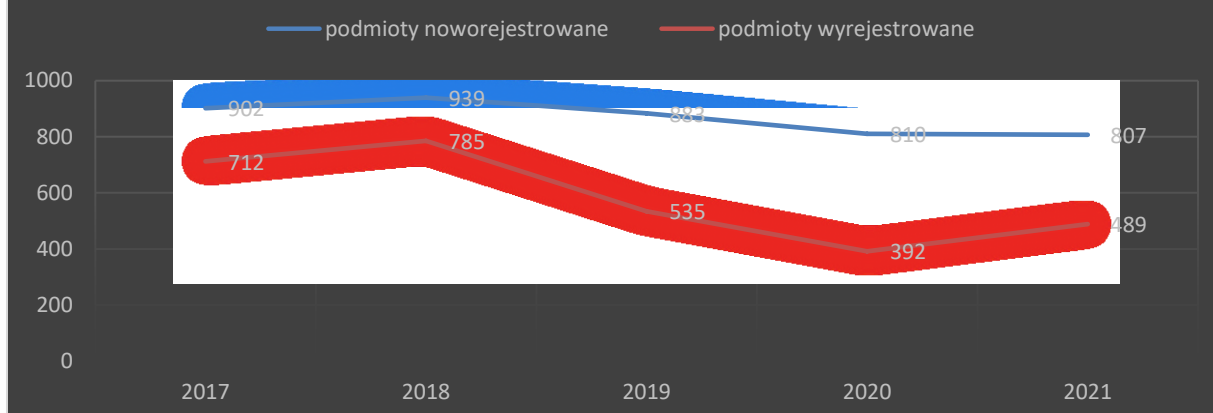
Sekcja PKD	Liczba podmiotów
A - ROLNICTWO, LEŚNICTWO, ŁOWIECTWO I RYBACTWO	248
B - GÓRNICTWO I WYDOBYWANIE	14
C - PRZETWÓRSTWO PRZEMYSŁOWE	947
D - WYTWARZANIE I ZAOPATRYWANIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ, GAZ, PARĘ WODNĄ, GORĄCĄ WODĘ I POWIETRZE DO UKŁADÓW KLIMATYZACYJNYCH	31
E - DOSTAWA WODY; GOSPODAROWANIE ŚCIEKAMI I ODPADAMI ORAZ DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z REKULTYWACJĄ	31

F - BUDOWNICTWO	1 757
G - HANDEL HURTOWY I DETALICZNY; NAPRAWA POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH, WŁĄCZAJĄC MOTOCYKLE	2 322
H - TRANSPORT I GOSPODARKA MAGAZYNOWA	606
I - DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z ZAKWATEROWANIEM I USŁUGAMI GASTRONOMICZNYMI	190
J - INFORMACJA I KOMUNIKACJA	250
K - DZIAŁALNOŚĆ FINANSOWA I UBEZPIECZENIOWA	227
L - DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z OBSŁUGĄ RYNKU NIERUCHOMOŚCI	341
M - DZIAŁALNOŚĆ PROFESJONALNA, NAUKOWA I TECHNICZNA	804
N - DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE USŁUG ADMINISTROWANIA I DZIAŁALNOŚĆ WSPIERAJĄCA	249
O - ADMINISTRACJA PUBLICZNA I OBRONA NARODOWA; OBOWIĄZKOWE ZABEZPIECZENIA SPOŁECZNE	189
P - EDUKACJA	336
Q - OPIEKA ZDROWOTNA I POMOC SPOŁECZNA	690
R - DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z KULTURĄ, ROZRYWKĄ I REKREACJĄ	188
S - POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA	832
U - ORGANIZACJE I ZESPOŁY EKSTERYTORIALNE	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Sytuację powiatu sieradzkiego pod względem gospodarczym można także ocenić biorąc pod uwagę liczbę zarejestrowanych oraz wyrejestrowanych z rejestru REGON podmiotów gospodarki narodowej. W badanym okresie (2017 – 2021) liczba nowo rejestrowanych podmiotów zdecydowanie przewyższała liczbę tych wyrejestrowywanych. Warto zwrócić uwagę, że od 2019 roku liczba rejestrowanych podmiotów spada. Wpływ na to miała trwająca pandemia oraz wysoka inflacja. Wzrasta za to liczba podmiotów wyrejestrowywanych z rejestru REGON. Związane to może być ze negatywnymi skutkami pandemii, wojną na Ukrainie i sytuacją gospodarczą.

Wykres nr 6. Liczba zarejestrowanych i wyrejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej w powiecie sieradzkim w latach 2017-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

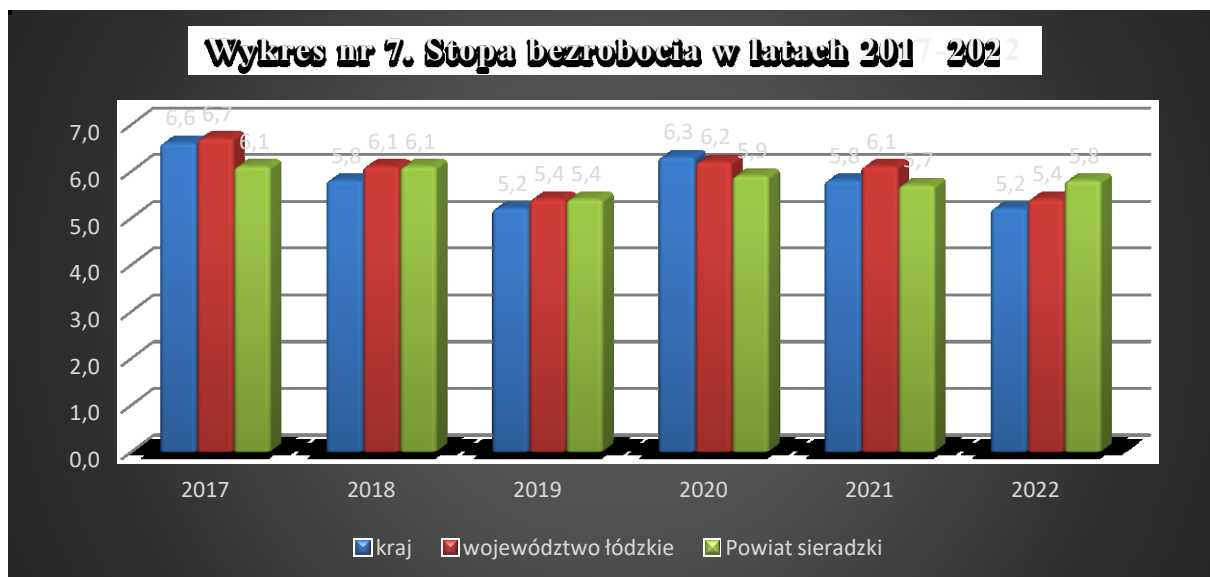
2. Bezrobocie w powiecie sieradzkim

2.1 Charakterystyka i struktura osób bezrobotnych

Powiatowy Urząd Pracy w Sieradzu na bieżąco, na podstawie posiadanych informacji, dokonuje oceny sytuacji na lokalnym rynku pracy. Dokładna analiza napływających informacji pozwala na podejmowanie szybkich i adekwatnych działań w zakresie aktywizacji osób bezrobotnych i poszukujących pracy. W niniejszym opracowaniu bezrobocie traktowane jest przede wszystkim jako problem społeczny. Rozpatrywane jest jako stan bierności zawodowej osób zdolnych i gotowych do podjęcia pracy, dla których brak jest odpowiednich ofert. Bezrobocie bezpośrednio wpływa na sytuację społeczną i ekonomiczną osób nim dotkniętych i ich rodzin. Często skutkuje rezygnacją z zaspokojenia wielu podstawowych potrzeb, zmusza do korzystania z pomocy rzeczowej i finansowej różnych instytucji, powoduje problem

z opłacaniem bieżących rachunków i należności. Bezrobocie, które dotyka w znaczący sposób osoby młode, zniekształca ich proces aktywizacji zawodowej, opóźnia a czasem nawet uniemożliwia ekonomiczne i społeczne usamodzielnienie, prowadzi do licznych problemów w sferze psychospołecznej. W dłuższym czasie, sprzyja frustracji, wywołuje agresję i apatię, a nawet osłabia poczucie więzi rodzinnych. Brak perspektyw zatrudnienia oraz możliwości jakiegokolwiek zarobkowania powoduje degradację pozycji społecznej bezrobotnych,

a długotrwała bezczynność zawodowa wywiera negatywny wpływ na samopoczucie osób pozostających bez pracy i ich stan zdrowia, a także może prowadzić do utraty chęci do życia. Trudną sytuację na rynku pracy odzwierciedla wskaźnik stopy bezrobocia. Jest to wyrażony w procentach stosunek liczby bezrobotnych, którzy są zarejestrowani w powiatowych urzędach pracy do liczby ludności aktywnej zawodowo według stanu na koniec okresu sprawozdawczego. Stopa bezrobocia w końcu grudnia 2022 r. dla powiatu sieradzkiego wynosiła 5,8% i była minimalnie węższa w porównaniu do roku poprzedniego. Najniższą stopę bezrobocia odnotowano w lipcu, a najwyższą w styczniu. Pomijając rok 2020 w którym wybuchła pandemia i część osób utraciło pracę, na terenie powiatu sieradzkiego zauważa się systematyczny spadek stopu bezrobocia, choć ten spadek w ostatnich miesiącach roku znacząco wyhamował.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych PUP Sieradz

Biorąc pod uwagę dane dot. liczby bezrobotnych to na dzień 31 grudnia 2022 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Sieradzu zarejestrowanych było 2511 osób bezrobotnych, w tym 1296 kobiet. W 2022 r. w porównaniu do 2021 r. nastąpił spadek zarejestrowanych osób bezrobotnych, największy w styczniu i lutym. Wzrost liczby bezrobotnych zanotowano jedynie w grudniu. Na dzień 31.12.2022 r. w tut. Urzędzie zarejestrowanych było o 41 osób więcej niż w roku 2021 r.

Wśród liczby zarejestrowanych osób bezrobotnych od lat utrzymuje się przewaga kobiet. Na koniec 2022 roku odsetek zarejestrowanych kobiet wynosił 51,7% w porównaniu do 51,6% w roku 2021.

Tabela 3. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w poszczególnych miesiącach w latach 2017-2022

Miesiąc	2017		2018		2019r.		2020 r.		2021		2022	
	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety
Styczeń	4270	2194	3341	1717	3278	1726	3000	1583	3223	1637	2583	1308
Luty	4188	2131	3365	1751	3240	1687	2942	1516	3149	1593	2506	1252
Marzec	3999	2017	3391	1779	3069	1596	2907	1478	3075	1569	2403	1232
Kwiecień	3561	1820	3256	1747	2844	1507	3048	1554	2954	1515	2336	1189
Maj	3393	1774	3071	1687	2736	1468	3063	1552	2819	1442	2270	1159
Czerwiec	3190	1687	2962	1637	2641	1430	3134	1570	2726	1409	2234	1126
Lipiec	3110	1674	2890	1609	2636	1447	3094	1553	2666	1394	2191	1093
Sierpień	3051	1652	2888	1611	2685	1498	3088	1556	2657	1388	2254	1157
Wrzesień	3186	1717	2839	1548	2699	1495	3143	1604	2562	1318	2269	1154
Październik	3068	1651	2861	1571	2663	1485	3077	1574	2474	1252	2276	1167
Listopad	3152	1668	2952	1640	2734	1498	3078	1584	2417	1227	2324	1185
Grudzień	3169	1664	3201	1748	2888	1579	3160	1610	2470	1274	2511	1296

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych PUP Sieradz

Największą liczbę bezrobotnych odnotowano w mieście Sieradzu, a także w gminie Warta oraz gminie Błaszki, jednakże są to największe gminy powiatu sieradzkiego pod względem liczby ludności. Na dzień 31.12.2022 r. wzrost bezrobocia wystąpił w sześciu gminach powiatu sieradzkiego, w tym największy w gminie Brzeźnio. Spadek bezrobocia w stosunku do 2021 roku odnotowano w gminie Brąszewice, Klonowa i Goszczanów, Sieradz oraz Warta.

Tabela 4. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w poszczególnych gminach w latach 2017-2022

Gmina	Liczba osób bezrobotnych na dzień 31.12.2017 r.	Liczba osób bezrobotnych na dzień 31.12.2018 r.	Liczba osób bezrobotnych na dzień 31.12.2019 r.	Liczba osób bezrobotnych na dzień 31.12.2020 r.	Liczba osób bezrobotnych na dzień 31.12.2021 r.	Liczba osób bezrobotnych na dzień 31.12.2022 r.	Dynamika zmian 2021 r. / 2022 r. w % (+/-)
Gmina Błaszki	347	313	283	348	257	286	+11,3
Gmina Brąszewice	105	109	76	88	93	78	-16,1
Gmina Brzeźnio	144	145	149	136	92	127	+38
Gmina Burzenin	206	200	182	177	141	147	+4,3
Gmina Goszczanów	133	123	136	131	106	89	-16
Gmina Klonowa	43	42	51	49	47	46	-2,1
Gmina Sieradz	270	274	265	307	253	222	-12,3
Gmina Warta	361	354	349	379	296	260	-12,2
Gmina Wróblew	145	146	118	140	100	107	+7
Gmina Złoczew	238	222	196	192	158	178	+12,7
Miasto Sieradz	1177	1273	1083	1213	927	971	+4,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych PUP Sieradz

Dokonując analizy osób bezrobotnych pod względem wieku należy zauważyć, że w latach 2017 – 2022 największą grupę stanowiły osoby w wieku 25 – 34 lata. Odsetek tych osób wahał się między 25-29% i na przestrzeni analizowanych lat utrzymywał się na podobnym poziomie. Utrzymującą się cechą bezrobocia jest dość niski poziom wykształcenia bezrobotnych. Największą grupę wśród zarejestrowanych stanowiły osoby o wykształceniu gimnazjalnym i poniżej oraz zasadniczym zawodowym, których udział w ogólnej liczbie bezrobotnych w końcu grudnia 2022 roku wynosił odpowiednio 28,82% i jest większy niż w roku poprzednim (27,37%) Natomiast w stosunku do ogólnej liczby zarejestrowanych odsetek bezrobotnych posiadających wykształcenie wyższe wynosił 13,24% i ta populacja

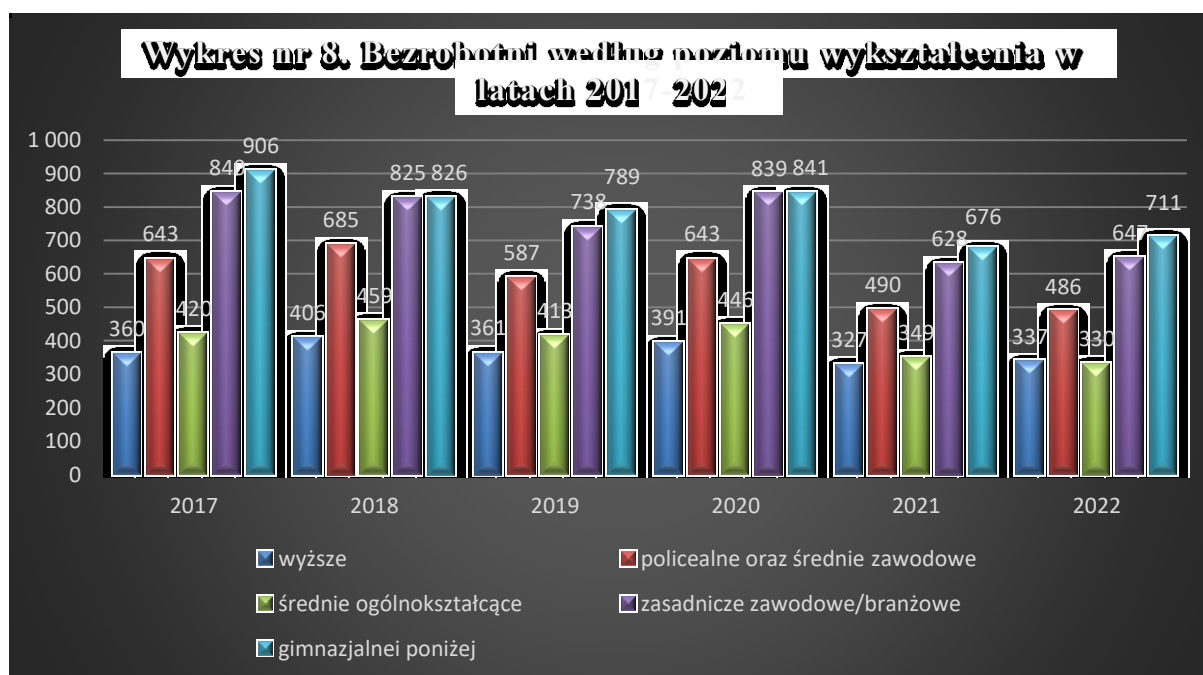

była najmniejsza wśród ogółu bezrobotnych.

Tabela 5. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w podziale na grupy wiekowe w latach 2017-2022

Grupy wiekowe	2017		2018		2019		2020		2021		2022	
	Ogółem	%	Ogółem	%	Ogółem	%	Ogółem	%	Ogółem	%	Ogółem	%
	18-24	563	17,77	600	18,744	517	17,90	546	17,28	345	13,97	423
25-34	889	28,05	934	29,178	807	27,94	848	26,84	638	25,83	645	25,69
35-44	623	19,66	662	20,681	618	21,40	681	21,55	603	24,41	596	23,74
45-54	529	16,69	505	15,776	457	15,82	536	16,96	454	18,38	419	16,69
55-59	340	10,73	286	8,935	287	9,94	324	10,25	248	10,04	256	10,20
60 i Więcej	225	7,10	214	6,685	202	6,99	225	7,12	182	7,37	172	6,85
Ogółem	3169		3201		2888		3160		2470		2511	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych PUP Sieradz

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych PUP Sieradz

Biorąc pod uwagę staż pracy bezrobotnych, najliczniejszą grupę w 2022 roku stanowiły osoby ze stażem pracy od 1 do 5 lat, tj. 692 osób – 27,6% ogółu bezrobotnych. Niski staż pracy wiąże się z wiekiem bezrobotnych. Jak wskazuje analiza wieku wśród

zarejestrowanych bezrobotnych dominują osoby młode. Biorąc pod uwagę osoby o najdłuższym stażu pracy, tj. powyżej 30 lat stanowiły one 2,6% ogółu zarejestrowanych. Bez stażu pracy było 389 osób, co stanowiło 15,5% zarejestrowanych.

Tabela 6. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w podziale na staż pracy w latach 2017-2022

Staż pracy	Liczba bezrobotnych na dzień 31.12.2017 r.	Liczba bezrobotnych na dzień 31.12.2018 r.	Liczba bezrobotnych na dzień 31.12.2019 r.	Liczba bezrobotnych na dzień 31.12.2020 r.	Liczba bezrobotnych na dzień 31.12.2021 r.	Liczba bezrobotnych na dzień 31.12.2022 r.
Ogółem	3169	3201	2888	3160	2470	2511
Do 1 roku	582	606	575	592	445	458
1-5	758	837	756	850	662	692
5-10	470	466	405	451	396	404
10-20	460	434	408	428	357	339
20-30	277	252	223	243	184	164
30 i więcej	107	99	97	125	74	65
Bez stażu	515	507	424	471	352	389

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych PUP Sieradz

Wśród 2511 bezrobotnych zarejestrowanych na dzień 31.12.2022 r. największą grupę stanowiły osoby, które nie posiadały żadnego zawodu - 385 osób, tj. 15,33% ogółu w tym 219 kobiet. Ponadto wyróżniały się następujące typy zawodów i specjalności wśród pozostałych bezrobotnych:

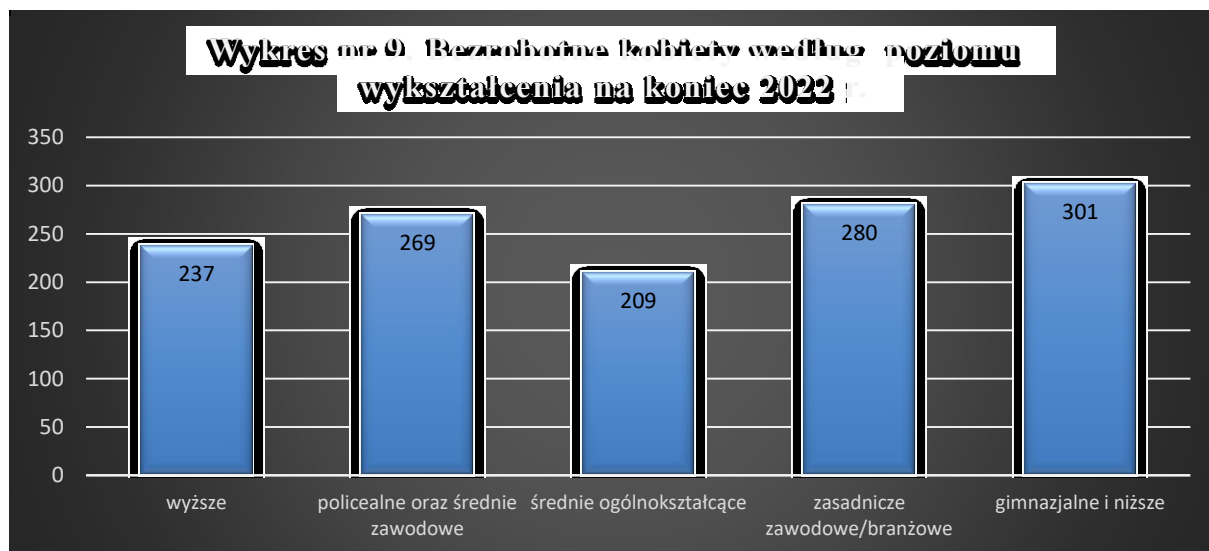
- Sprzedawca – 164 osoby, w tym 150 kobiet,
- Mechanik pojazdów samochodowych – 68 osób (bez kobiet w zawodzie),
- Fryzjer – 63 osoby, w tym 60 kobiet,
- Kucharz – 52 osoby, w tym 34 kobiet,
- Technik ekonomista – 49 osób, w tym 45 kobiet,
- Szwaczka ręczna – 42 osoby, w tym 39 kobiet,
- Murarz – 34 osób, w tym 0 kobiet,
- Technik informatyk - 28 osób, w tym 4 kobiet,
- Robotnik gospodarczy – 28 osób, w tym 11 kobiet.

2.2. Wybrane kategorie bezrobotnych

Bezrobotne kobiety

Na dzień 31.12.2022 r. kobiety w liczbie 1296 osób, stanowiły 51,61 % ogółu bezrobotnych i ich udział w ogóle bezrobotnych był nieznacznie większy niż w roku ubiegłym (51,58%).

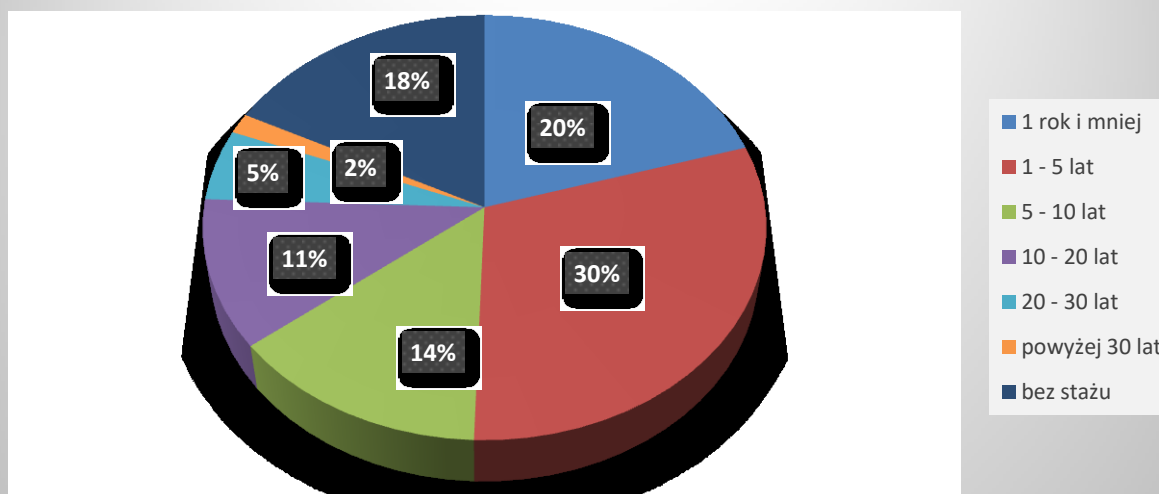
Ryzyko bezrobocia i czas pozostawania w nim zależy m.in. od poziomu wykształcenia, kwalifikacji zawodowych oraz wieku. Szczegółowa analiza danych wskazuje, iż kobiety przeważały wśród osób długotrwale bezrobotnych – 54,47% ogółu, bez kwalifikacji zawodowych – 54,61% ogółu, bez doświadczenia zawodowego – 58,21% ogółu, wśród osób do 30 r. ż. – 59,55% ogółu oraz dominowały wśród osób posiadających jedno dziecko do 6 roku życia – 88,85% ogółu.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych PUP Sieradz

Badając poziom wykształcenia wśród kobiet, należy stwierdzić, że największą grupę w 2022 roku stanowiły kobiety posiadające wykształcenie gimnazjalne i niższe - 23,23%, najmniejszą osoby z wykształceniem średnim ogólnokształcącym – 16,13% ogółu.

Wykres nr 10. Liczba bezrobotnych kobiet wg stażu pracy. Stan na 31.12.2022 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych PUP Sieradz

Ponadto analizując tą grupę bezrobotnych zauważa się, że 30% kobiet, czyli prawie co trzecia posiada staż pracy od 1 roku do 5 lat. Natomiast ponad 20% kobiet posiada staż pracy nie dłuższy niż 1 rok. Zwrócić uwagę należy również na fakt, iż 18% kobiet nie posiada żadnego stażu pracy.

Bezrobotni do 30 roku życia

Bezrobotny do 30 roku życia - oznacza bezrobotnego, który do dnia zastosowania wobec niego usług lub instrumentów rynku pracy nie ukończył 30 roku życia.

Według stanu na dzień 31.12.2022 r. w ewidencji tut. Urzędu Pracy pozostawało 749 bezrobotnych do 30 r. życia, tj. 29,83% ogółu bezrobotnych. Na koniec grudnia 2022 r. prawo do zasiłku w tej grupie wiekowej posiadały 74 osoby, tj. 24,83% ogółu wszystkich uprawnionych do zasiłku.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych PUP Sieradz

Wśród osób do 30 roku życia najczęściej posiadało wykształcenie policealne i średnie zawodowe – 180 osób, najmniej legitymowało się wykształceniem wyższym tj. 121 osób. Ponadto 34,98% ogółu bezrobotnych do 30 roku życia posiadało staż pracy między 1-5 lat a 32,04% nie posiadało stażu pracy w ogóle.

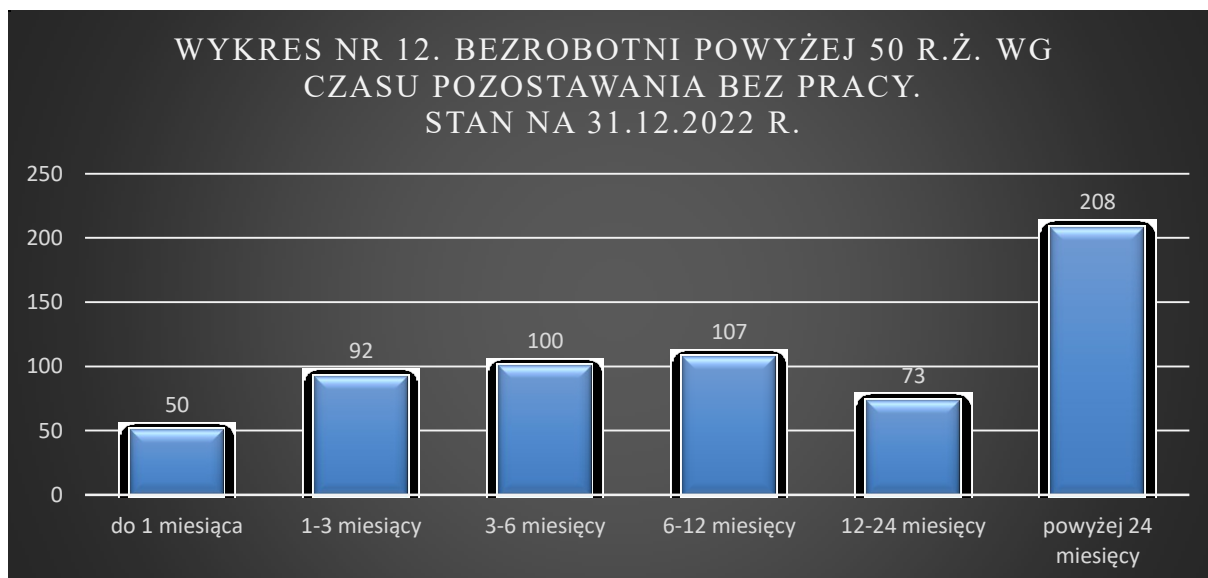
Bezrobotni powyżej 50 roku życia

Bezrobotny powyżej 50 roku życia - oznacza to bezrobotnego, który do dnia zastosowania wobec niego usług lub instrumentów rynku pracy ukończył co najmniej 50 rok życia.

Na dzień 31.12.2022 r. bezrobotni powyżej 50 roku życia w liczbie 630 osób stanowili 25,09% bezrobotnych ogółem. W porównaniu do grudnia 2019 r. ich procentowy udział w stosunku do ogółu zmniejszył się o 1,27%.

W przeciwieństwie do osób do 30 roku życia, wśród bezrobotnych powyżej 50 roku życia najczęściej posiadało wykształcenie zasadnicze zawodowe, tj. 37,78% (238 osób) oraz wykształcenie gimnazjalne i poniżej, tj. 35,87 % (226 osób), a najmniej wykształcenie wyższe, tj. 5,08% (32 osób).

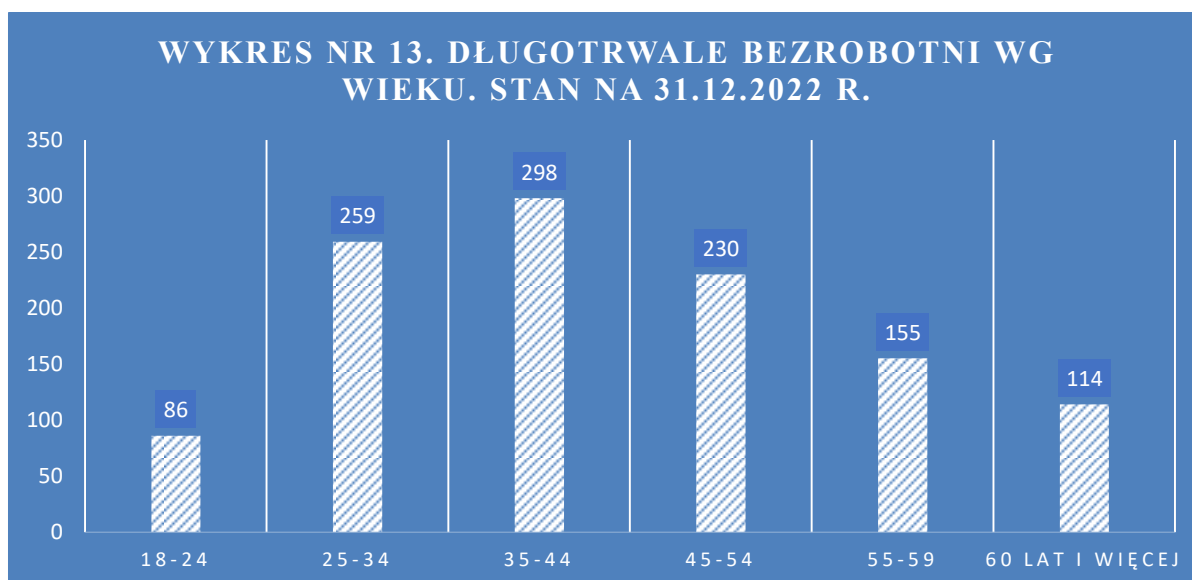
Należy zwrócić uwagę również, że 26,67% ogółu bezrobotnych w tej grupie wiekowej posiadało, co najmniej dziesięcioletni staż pracy. Ponadto 44,6% osób powyżej 50 roku życia, pozostawało bez pracy pow. 12 m – cy. Świadczy to o tym, że osoby z tej kategorii, zagrożone są długotrwałym bezrobociem i po utracie zatrudnienia ciężko im się odnaleźć na rynku pracy.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych PUP Sieradz

Długotrwanie bezrobotni

Bezrobotny długotrwanie - oznacza to bezrobotnego pozostającego w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich dwóch lat z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych PUP Sieradz

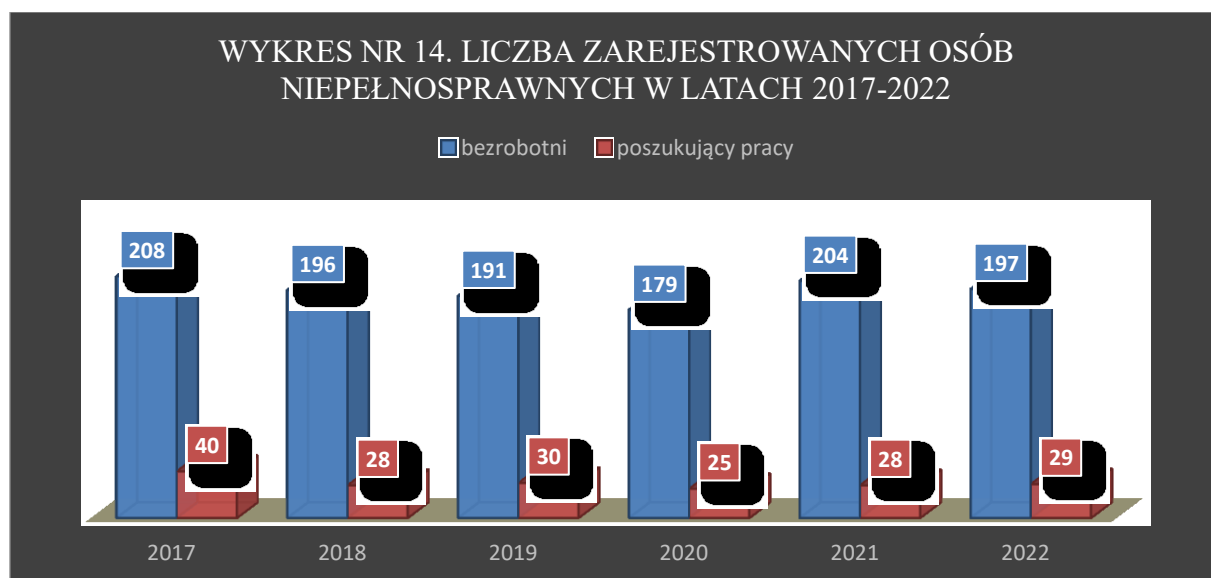
Na dzień 31.12.2022 r. w rejestrach tut. Urzędu znajdowały się ogółem 1142 osoby długotrwanie bezrobotne, w tym 622 kobiet. Ich udział w ogólnej liczbie bezrobotnych wynosił 44,48%. Należy zwrócić uwagę na spory spadek udziału tej grupy osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy w porównaniu do poprzedniego roku (53,97%) Wśród osób długotrwanie bez-

robotnych przeważały osoby w przedziale wiekowym 35-44 lata, tj. 298 osób (26,09%) ogółu zarejestrowanych, osoby w przedziale wiekowym 25-34 lata, tj. 259 osoby (22,68%) oraz osoby w wieku 45-54 lata – 230 osób (20,14%) z w/w grupy.

Ponadto osoby te w przeważającej większości posiadały wykształcenie gimnazjalne i poniżej, tj. 32,05% – 366 osób oraz zasadnicze zawodowe – 333 osoby tj. 27,93%, tj. razem prawie 60% ogółu długotrwale bezrobotnych.

Niepełnosprawni

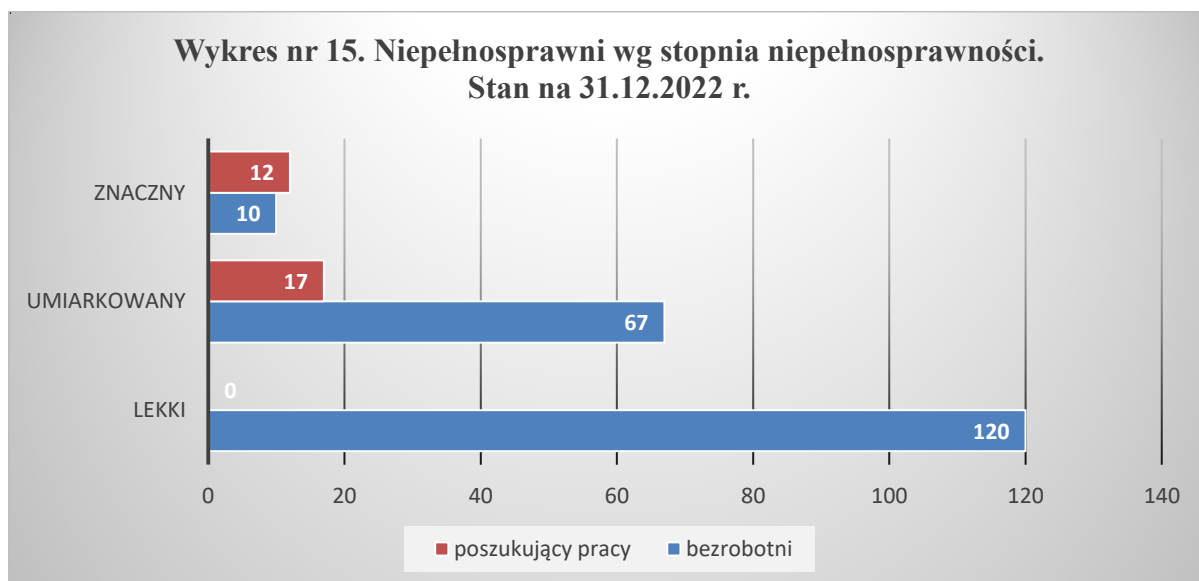
Według danych statystycznych na dzień 31.12.2022 r. w tut. Urzędzie zarejestrowane były 228 osoby niepełnosprawne, w tym 197 osób niepełnosprawnych ze statusem bezrobotnego (70K/127M) i 29 osób niepełnosprawnych poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu (13K/16M). Jak pokazuje wykres nr 14 w zeszłym roku spadła liczba zarejestrowanych bezrobotnych posiadających orzeczenie o stopniu niepełnosprawności.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych PUP Sieradz

Bezrobotni niepełnosprawni stanowili 7,85% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych. Na dzień 31.12.2022 r. Po względem wykształcenia największą grupę stanowiły osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym (71 osoby). Sporą grupą w rejestrach osób bezrobotnych są osoby posiadające wykształcenie podstawowej i nieukończone (56 osób). Az 120 osób (60,91%) to długotrwale bezrobotni co świadczy iż osoby niepełnosprawne mają

problemy w znalezieniu zatrudnienia na terenie powiatu sieradzkiego.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych PUP Sieradz

Większość osób bezrobotnych niepełnosprawnych posiadało stopień niepełnosprawności o stopniu lekkim – 52,63%. Najczęstszą przyczyną niepełnosprawności wśród bezrobotnych były upośledzenia narządu ruchu - 53 osób (26,9%) ogółu zarejestrowanych niepełnosprawnych oraz choroby psychiczne - 45 osoby (22,84%).

Najliczniej reprezentowaną grupą wiekową przez osoby bezrobotne niepełnosprawne, był przedział wiekowy 60 lat i więcej, tj. 26,3% ogólnej liczby zarejestrowanych osób niepełnosprawnych. Najmniej liczną grupę stanowiły osoby w wieku 25-29 lat, tj. 3,4 % ogólnej liczby zarejestrowanych niepełnosprawnych.

2.3 Aktywizacja zawodowa realizowana w Powiatowym Urzędzie Pracy w Sieradzu

Do podstawowych działań realizowanych przez Powiatowy Urząd Pracy w Sieradzu należy m.in.

- pozyskiwanie i gospodarowanie środkami finansowymi na realizację zadań z zakresu aktywizacji lokalnego rynku pracy,
- udzielanie pomocy bezrobotnym i poszukującym pracy w znalezieniu pracy przez świadczenie usługi pośrednictwo pracy i poradnictwo zawodowe,

- udzielanie pomocy bezrobotnym i poszukującym pracy w podnoszeniu kwalifikacji zawodowych poprzez inicjowanie, organizowanie i finansowanie szkoleń,
- udzielanie pomocy pracodawcom w pozyskiwaniu pracowników przez pośrednictwo pracy i poradnictwo zawodowe,
- inicjowanie, organizowanie i finansowanie instrumentów rynku pracy,
- opracowywanie i realizowanie indywidualnych planów działania,
- realizowanie projektów w zakresie promocji zatrudnienia, w tym przeciwdziałania bezrobociu, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej bezrobotnych, wynikających z programów operacyjnych współfinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Pracy,
- realizowanie zadań związanych z podejmowaniem przez cudzoziemców pracy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Powiatowy Urząd Pracy w Sieradzu świadczy usługi i instrumenty rynku pracy w ramach wyspecjalizowanej komórki jaką jest Centrum Aktywizacji Zawodowej. Zatrudnieni w niej doradcy zawodowi, pośrednicy pracy, specjaliści ds. rozwoju zawodowego oraz specjaliści ds. programów pełniący jednocześnie funkcję doradcy klienta, zajmują aktywizacją zawodową osób bezrobotnych i poszukujących pracy oraz wspieraniem pracodawców w tworzeniu miejsc pracy i poszukiwaniu pracowników. W ramach CAZ realizowane są przede wszystkim usługi pośrednictwa pracy, poradnictwa zawodowego oraz szkolenia wspierane takimi instrumentami jak: prace interwencyjne, roboty publiczne, staże, bony na zasiedlenie, jednorazowe środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej, refundacja kosztów wyposażenia i doposażenia stanowiska pracy. Ponadto CAZ odpowiada również za przyznawanie pracodawcom środków Krajowego Funduszu Szkoleniowego na kształcenie ustawiczne pracodawcy i pracowników.

Poradnictwo zawodowe polega na udzielaniu:

- bezrobotnym oraz poszukującym pracy pomocy w wyborze odpowiedniego zawodu lub miejsca pracy oraz w planowaniu rozwoju kariery zawodowej, a także na przygotowaniu do lepszego radzenia sobie w poszukiwaniu i podejmowaniu pracy, w szczególności na:

- udzielaniu informacji o zawodach rynku pracy, możliwościach szkolenia i kształcenia, umiejętnościach niezbędnych przy aktywnym poszukiwaniu pracy i samozatrudnieniu,
  - udzielaniu porad z wykorzystaniem standaryzowanych metod ułatwiających wybór zawodu, zmianę kwalifikacji, podjęcie lub zmianę pracy, w tym badaniu kompetencji, zainteresowań i uzdolnień zawodowych,
  - kierowaniu na specjalistyczne badania psychologiczne i lekarskie umożliwiające wydawanie opinii o przydatności zawodowej do pracy i zawodu albo kierunku szkolenia,
  - inicjowaniu, organizowaniu i prowadzeniu grupowych porad zawodowych dla bezrobotnych i poszukujących pracy,
  - we wspieraniu rozwoju zawodowego pracodawcy i jego pracowników przez udzielanie porad zawodowych.
- Pracodawcom pomocy:
    - w doborze kandydatów do pracy spośród bezrobotnych i poszukujących pracy
    - we wspieraniu rozwoju zawodowego pracodawcy i jego pracowników przez udzielenie porad zawodowych.

W 2022 roku wsparciem w ramach poradnictwa zawodowego objęto 846 osoby.

Tabela nr 7. Liczba osób korzystający z usługi poradnictwa zawodowego w latach 2017-2022

Wyszczególnienie	Porady indywidualne		Porady grupowe		Informacje indywidualne		Informacje grupowe	
	Liczba osób, które skorzystały z porady indywidualnej		Liczba osób, które skorzystały z porady grupowej		Liczba udzielonych indywidualnych informacji zawodowych		Liczba osób uczestniczących w spotkaniach grupowych	
	Razem	Kobiety	Razem	Kobiety	Razem	Kobiety	Razem	Kobiety
2022	400	184	0	0	30	8	416	212

2021	492	225	0	0	211	109	189	105
2020	506	244	52	42	54	34	380	183
2019	435	191	30	20	115	51	1728	941
2018	569	206	0	0	44	24	737	354
2017	792	323	0	0	22	6	452	224

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych PUP Sieradz

Realizowana przez PUP Sieradz usługa pośrednictwa prac polega w szczególności na:

- udzielaniu pomocy bezrobotnym i poszukującym pracy w uzyskaniu odpowiedniego zatrudnienia oraz pracodawcom w pozyskaniu pracowników o poszukiwanych kwalifikacjach zawodowych;
- pozyskiwaniu ofert pracy
- upowszechnianiu ofert prac
- udzielaniu pracodawcom informacji o kandydatach do pracy, w związku ze zgłoszoną ofertą pracy
- informowaniu bezrobotnych i poszukujących pracy oraz pracodawców o aktualnej sytuacji i przewidywanych zmianach na lokalnym rynku pracy
- inicjowaniu i organizowaniu kontaktów bezrobotnych i poszukujących pracy z pracodawcami
- współdziałaniu powiatowych urzędów pracy w zakresie wymiany informacji o możliwościach uzyskania zatrudnienia i szkolenia na terenie ich działania
- informowaniu bezrobotnych o przysługujących im prawach i obowiązkach

W roku 2022 r. tut. Urząd Pracy miał do dyspozycji 2099 wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej, z czego 856 stanowiły oferty subsydiowane tj. prace interwencyjne, refundacja doposażenia lub wyposażenia miejsca pracy, staże, roboty publiczne, prace społecznie użyteczne. Do osób niepełnosprawnych skierowanych było 36 wolnych miejsc pracy.

W 2022 r. liczba wizyt osób bezrobotnych i poszukujących pracy u doradców klienta wyniosła 19584. Ponadto doradcy klienta podpisali z osobami bezrobotnymi 3196 Indywidualnych Planów Działania.

W 2022 r. doradcy klienta wydali:

- 979 skierowań do pracy,

- 1149 skierowań na staż.

Kolejną realizowaną usługą są szkolenia. Szkolenia organizowane są dla osób bezrobotnych w celu zwiększenia ich szans na podjęcie lub utrzymanie zatrudnienia, innej pracy zarobkowej lub działalności gospodarczej, w szczególności w przypadku:

- braku kwalifikacji zawodowych,
- konieczności zmiany lub uzupełnienia kwalifikacji,
- utraty zdolności do wykonywania pracy w dotychczas wykonywanym zawodzie.

W 2022 r. 44 bezrobotnych skierowano na szkolenia.

Powiatowy Urząd pracy w Sieradzu realizuje następujące instrumenty wspierające usługi rynku pracy:

- Staż - oznacza nabywanie przez bezrobotnego umiejętności praktycznych do wykonywania pracy poprzez wykonywanie zadań w miejscu pracy bez nawiązania stosunku pracy z pracodawcą. W 2022 r. na tą formę aktywizacji skierowano łącznie 583 osoby.
- Prace interwencyjne – oznacza to zatrudnienie bezrobotnego przez pracodawcę, które nastąpiło w wyniku umowy zawartej ze starostą i ma na celu wsparcie bezrobotnych. W okresie 01.01.2022 r. – 31.12.2022 r. w ramach prac interwencyjnych zatrudnienie podjęło 99 osób..
- Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej to instrument polegający na udzieleniu wsparcia finansowego osobie bezrobotnej chcącej podjąć działalność gospodarczą na własny rachunek lub osobie prowadzącej działalność gospodarczą na utworzenie dodatkowego miejsca pracy. Starosta może przyznać środki w wysokości określonej w umowie, nieprzekraczającej jednak 6 – krotności wysokości przeciętnego wynagrodzenia oraz refundować koszty pomocy prawnej, konsultacji i doradztwa. Na przestrzeni 2022 r. 98 osobom bezrobotnym wypłacono jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej.
- Refundacja wyposażenia lub wyposażenia stanowiska pracy to instrument polegający na zrefundowaniu podmiotowi prowadzącemu działalność gospodarczą koszty wyposażenia lub wyposażenia stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego w wysokości określonej w umowie nie wyżej jednak niż 6 – krotności wysokości przeciętnego wynagrodzenia. W 2022 r. podpisano 34 umów na refundację wyposażenia lub wyposażenia stanowiska pracy na 36 miejsc pracy.

- Bon na zasiedlenie - na wniosek osoby bezrobotnej do 30 roku życia starosta na podstawie umowy może przyznać bon na zasiedlenie w związku z podjęciem pracy przez niego poza miejscem dotychczasowego zamieszkania zatrudnienia, innej pracy zarobkowej lub działalności gospodarczej. W 2022 r. 57 osoby podjęły pracę w ramach wypłaconych bonów na zasiedlenie.
- Prace społecznie użyteczne - to prace wykonywane przez bezrobotnych bez prawa do zasiłku na skutek skierowania przez starostę, organizowane przez gminę w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej, organizacjach lub instytucjach statutowo zajmujących się pomocą charytatywną lub na rzecz społeczności lokalnej. W 2022 r. na prace społecznie użyteczne skierowano 30 osób z Gmin: Burzenin, Brzeźnio, Złoczew, Gmina Sieradz oraz MOPS Sieradz.
- Roboty publiczne - oznacza to zatrudnienie bezrobotnego w okresie nie dłuższym niż 12 miesięcy przy wykonywaniu prac organizowanych przez powiaty z wyłączeniem prac organizowanych w urzędach pracy- gminy, organizacje pozarządowe statutowo zajmujące się problematyką: ochrony środowiska, kultury, oświaty, kultury fizycznej i turystyki, opieki zdrowotnej, bezrobocia oraz pomocy społecznej, a także spółki wodne i ich związki, jeżeli prace te są finansowane lub dofinansowane ze środków samorządu terytorialnego, budżetu państwa, funduszy celowych, organizacji pozarządowych, spółek wodnych i ich związków. W 2022 r. w ramach robót publicznych zatrudniono 9 osób. Pracodawcy, z którymi podpisano umowy na roboty publiczne to gminy powiatu sieradzkiego: Sieradz, Klonowa, Błaszki Goszczanów, Warta i Brzeźnio.
- Krajowy Fundusz Szkoleniowy - środki Funduszu Pracy w formie Krajowego Funduszu Szkoleniowego (KFS) przeznaczone są na finansowanie kształcenia pracowników i pracodawców. Celem utworzenia KFS jest zapobieganie utracie zatrudnienia przez osoby pracujące z powodu kompetencji nieadekwatnych do wymagań dynamicznie zmieniającej się gospodarki. Zwiększenie inwestycji w potencjał kadrowy powinno poprawić zarówno pozycję firm jak i samych pracowników na konkurencyjnym rynku pracy. W ramach KFS mogą być finansowane następujące działania:
  - kursy i studia podyplomowe realizowane z inicjatywy pracodawcy lub za jego zgodą,

- egzaminy umożliwiające uzyskanie dyplomów potwierdzających nabycie umiejętności, kwalifikacji lub uprawnień zawodowych,
- badania lekarskie i psychologiczne wymagane do podjęcia kształcenia lub pracy zawodowej po ukończonym kształceniu,
- ubezpieczenie od następstw nieszczęśliwych wypadków w związku z podjętym kształceniem,
- określenie potrzeb pracodawcy w zakresie kształcenia ustawicznego w związku z ubieganiem się o sfinansowanie tego kształcenia ze środków KFS.

O dofinansowanie powyższych działań może wystąpić każdy pracodawca, który zatrudnia, co najmniej jednego pracownika. Nie ma znaczenia, na jaki rodzaj umowy o pracę zatrudnieni są pracownicy korzystający z kształcenia wspieranego środkami KFS, a także, czy jest to praca na pełen czy część etatu. Ponadto – pracodawca jako osoba pracująca może skorzystać z kształcenia ustawicznego finansowanego przez KFS na takich samych zasadach jak jego pracownicy. W przypadku mikroprzedsiębiorców ze środków KFS może zostać sfinansowanych 100% kosztów kształcenia ustawicznego, natomiast w przypadku pozostałych firm pracodawca pokrywa 20% kosztów szkolenia. Kwota przyznana na szkolenie dla jednego pracownika nie może przekroczyć w danym roku 300% przeciętnego wynagrodzenia. W 2022 roku pracodawcy złożyli 111 wniosków w ramach KFS z czego 56 podmiotów otrzymało środki co skutkowało objęciem wsparciem 171 osób.

3. Analiza SWOT lokalnego rynku pracy

W celu lepszego zdiagnozowania problemu bezrobocia w powiecie sieradzkim posłużono się metodą analizy SWOT, której istotą jest rozpoznanie czynników wpływających na stan bezrobocia i zakwalifikowanie ich do jednej z wymienionych kategorii czynników zewnętrznych i wewnętrznych. Analiza SWOT jest jedną z prostszych i najczęściej stosowanych technik analitycznych. Skrót SWOT pochodzi od czterech angielskich słów: Strengths (silne strony), Weaknesses (słabe strony), Opportunities (szanse), Threats (zagrożenia). Metoda ta służy do oceny wewnętrznych i zewnętrznych czynników warunkujących rozwój danego podmiotu. W oparciu o pogłębioną analizę znajdujących się

w niniejszym raporcie źródeł i wyników badań, identyfikujących kluczowe dla jego rozwoju słabe i mocne strony oraz szanse i zagrożenia na przyszłość. Analiza uwzględnia zarówno czynniki makroekonomiczne, jak i czynniki stricte związane z podażą i popytem na pracę oraz ich dopasowaniem. Bierze przy tym pod uwagę także czynniki społeczne oraz kwestie związane z funkcjonowaniem Publicznych Służb Zatrudnienia. Analiza SWOT obejmuje identyfikację i klasyfikację czynników wewnętrznych (mocne i słabe strony) i zewnętrznych (szanse i zagrożenia) warunkujących rozwój obszaru objętego badaniem. Zderzenie ze sobą mocnych i słabych stron z szansami i zagrożeniami pozwala określić pozycję (potencjał) obszaru, a także możliwość osłabienia lub wzmocnienia siły oddziaływania tych czynników. Metoda analizy SWOT jest, w odniesieniu do planów o charakterze społecznym, najlepszym sposobem zidentyfikowania, sklasyfikowania, oceny i zdiagnozowania czynników wpływających na rozwój badanego obszaru i opracowania na tej podstawie najkorzystniejszej strategii.

W przygotowywaniu analizy SWOT lokalnego rynku pracy w powiecie sieradzkim przyjęto następujące definicje słabych i mocnych stron oraz szans i zagrożeń:

- Mocne strony – to obszary, gdzie obecne działania uważane są za skuteczne w odniesieniu do obecnych i przyszłych potrzeb, stosowane metody w ich realizacji są również skuteczne, a mechanizmy koordynacji i zarządzania są właściwe. To zjawisko pozytywne z punktu widzenia możliwości kształtowania rozwoju lokalnego rynku pracy.
- Słabe strony – to obszary występowania słabości w odniesieniu do obecnych i przyszłych potrzeb oraz przeszkody w wykorzystaniu szans. To zjawisko ograniczające możliwości rozwoju.
- Szanse – to obszary, które będą miały korzystny wpływ na kształtowanie lokalnego rynku pracy. Analizując szanse należy wskazać praktyczne prawdopodobieństwo ich powstania oraz ich potencjalne znaczenie. To zjawisko pozytywne z punktu widzenia możliwości kształtowania rozwoju lokalnego rynku pracy w powiecie sieradzkim, którego występowanie jest uwarunkowane czynnikami leżącymi poza możliwościami bezpośredniego wpływu tut. Urzędu.
- Zagrożenia – to obszary, które będą miały niekorzystny wpływ na kształtowanie lokalnego rynku pracy. Analizując zagrożenia należy wskazać praktyczne prawdopodobieństwo ich powstania zagrożeń oraz ich potencjalne znaczenie. To zjawisko negatywne z punktu widzenia możliwości kształtowania rozwoju lokalnego rynku

pracy w powiecie sieradzkim, którego występowanie jest uwarunkowane czynnikami leżącymi poza możliwościami bezpośredniego wpływu tut. Urzędu.

Tabela nr 8. Analiza SWOT lokalnego rynku pracy

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<p>Duży udział ludności w wieku produkcyjnym i znaczące zasoby wolnej siły roboczej.</p> <p>Znaczny odsetek młodych ludzi.</p> <p>Dogodne połączenia komunikacyjne z regionem i krajem.</p> <p>Przedsiębiorczość i aktywność mieszkańców.</p> <p>Pozytywny wpływ subsydiowanych form zatrudnienia na kształtowanie popytu na pracę, który w znaczący sposób wpływa na ożywienie regionalnego rynku pracy.</p> <p>Wzrost samozatrudnienia.</p> <p>Wzrost liczby podmiotów gospodarczych.</p> <p>Odpowiednio przygotowana kadra działająca w służbach zatrudnienia.</p> <p>Indywidualizacja pracy z osobami bezrobotnymi z doradcami klienta.</p> <p>Wspieranie kształcenia ustawicznego osób dorosłych.</p> <p>Występowanie dużych podmiotów gospodarczych na terenie powiatu.</p>	<p>Niski poziom wykształcenia ludności z terenów wiejskich.</p> <p>Zbyt mała liczba ofert pracy zgłaszanych przez lokalnych pracodawców w stosunku do liczby osób bezrobotnych.</p> <p>Wysoki udział osób młodych w liczbie bezrobotnych.</p> <p>Niedostosowany do potrzeb transport publiczny.</p> <p>Niskie kwalifikacje osób bezrobotnych.</p> <p>Ograniczona współpraca PUP i OPS</p> <p>Powiat z przewagą rolnictwa (ukryte bezrobocie na wsi, niska aktywność zawodowa osób z terenów wiejskich).</p> <p>Postępujący niż demograficzny oraz starzejące się społeczeństwo.</p> <p>Strukturalny i utrwalony charakter bezrobocia.</p> <p>Niedostosowane przepisy ustawy do aktualnej sytuacji na rynku pracy</p> <p>Zjawisko pokoleniowego dziedziczenia bezrobocia.</p> <p>Duży odsetek osób długotrwale bezrobotnych.</p> <p>Niska aktywność ekonomiczna, kobiet.</p> <p>Niski poziom wynagrodzeń.</p> <p>Brak zainteresowania uczniów kierunkami kształcenia w zawodach deficytowych.</p>

	Część kierunków kształcenia zawodowego niedostosowana do potrzeb lokalnego rynku pracy
SZANSE	ZAGROŻENIA
<p>Bliskość dużych aglomeracji.</p> <p>Dogodne warunki dla rozwoju działalności gospodarczej.</p> <p>Przebieganie przez teren powiatu ważnych ciągów komunikacji drogowej i kolejowej.</p> <p>Duży potencjał turystyczny i rekreacyjny powiatu.</p> <p>Dostępność zewnętrznych środków pomocowych.</p> <p>Możliwość pozyskiwania dodatkowych środków przeznaczonych na aktywizację zawodową osób bezrobotnych.</p> <p>Realizacja projektów oraz programów skierowanych do osób bezrobotnych i poszukujących pracy.</p> <p>Współpraca z partnerami rynku pracy w zakresie realizacji wspólnych przedsięwzięć.</p> <p>Systematyczny spadek liczby osób bezrobotnych.</p>	<p>Ujemny przyrost naturalny</p> <p>Odpływ z regionu osób wykształconych</p> <p>Niska aktywność zawodowa osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy w szczególności osób poniżej 30 roku życia, długotrwale bezrobotnych, osób powyżej 50 roku życia</p> <p>Wysoki udział osób do 30 roku życia w ogólnej liczbie bezrobotnych</p> <p>Słabe zainteresowanie pracodawców aktywizacją zawodową osób powyżej 50 roku życia oraz osób z niepełnosprawnościami</p> <p>Niedopasowanie strukturalne między kompetencjami uzyskanymi w szkołach lub uczelniach, a popytem na pracę</p> <p>Brak szkół wyższych i odpływ z terenu powiatu młodzieży po ukończeniu szkół średnich</p> <p>Niedostosowanie kwalifikacji osób bezrobotnych do potrzeb pracodawców</p> <p>Wykonywanie pracy nielegalnie tzw. „praca na czarno”</p> <p>Rosnące koszty prowadzenia działalności gospodarczej</p> <p>Ograniczanie środków FP przeznaczonych na aktywizację osób bezrobotnych</p> <p>Rozwój programów socjalnych obniżający gotowość do podejmowania legalnego zatrudnienia</p> <p>Utrzymujący się stan epidemii lub</p>

	<p>zagrożenia epidemicznego mogący negatywnie wpłynąć na tworzenie nowych miejsc pracy a także utrzymaniem istniejących</p> <p>Rozwój wojny na Ukrainie, który może spowodować kolejny napływ uchodźców na teren powiatu sieradzkiego</p> <p>Kryzys gospodarczy ograniczający powstawanie nowych miejsc pracy</p>
--	---

4. Misja, cele, priorytety, kierunki działań na lata 2023 – 2030

Misją Powiatowego Urzędu Pracy w Sieradzu jest nieustanne dążenie do poprawy sytuacji na lokalnym rynku pracy poprzez wspomaganie osób pozostających bez zatrudnienia oraz wspieranie potencjalnych pracodawców. Pracownicy Urzędu dbają o wysoką jakość świadczonych usług i dokładają wszelkich starań, aby osiągać wysoki poziom skuteczności

i efektywności realizowanych zadań. W tym celu podejmowane są działania ukierunkowane na odpowiednio dostosowaną do potrzeb lokalnego rynku pracy aktywizację zawodową osób bezrobotnych, co zapewnia wsparcie bezrobotnym w odnalezieniu zatrudnienia przy jednoczesnym zapewnieniu pracodawcom odpowiednio wykwalifikowanych pracowników. Za kluczowy czynnik sukcesu uznaje się bowiem dopasowanie dostępnych usług i instrumentów rynku pracy do rzeczywistych oczekiwań uczestników rynku pracy oraz wspieranie rozwoju takich kompetencji i kwalifikacji, które są istotne z punktu widzenia pracodawców.

Cel główny oraz obszary/kierunki priorytetowe

Celem głównym programu jest *przeciwdziałanie bezrobociu i dążenie do zwiększenia poziomu zatrudnienia przez podejmowanie działań mających na celu aktywizację zawodową osób bezrobotnych oraz oferowanie usług i instrumentów rynku pracy dostosowanych do lokalnych potrzeb*. Cel główny zostanie osiągnięty przez realizację zadań i działań z następujących kierunków/celów strategicznych:

- zapewnienie pomocy osobom bezrobotnym i poszukującym pracy w uzyskaniu odpowiedniego zatrudnienia oraz pracodawcom w znalezieniu odpowiednich pracowników
- promocja i wsparcie rozwoju przedsiębiorczości
- podniesienie jakości usług realizowanych przez PUP Sieradz

Wymienione wyżej kierunki strategiczne stanowią zestaw obszarów, w których zawiera się całość planowanych prac Powiatowego Urzędu Pracy w Sieradzu. Realizacja tak skonstruowanego programu zapewni adekwatną do potrzeb lokalnego rynku pracy odpowiedź instytucjonalną, a także zminimalizuje występowanie problemów społecznych wśród mieszkańców powiatu sieradzkiego. Do każdego z wyżej wymienionych obszarów priorytetowych opracowano uszczegółowienie w postaci zadań, działań oraz mierników służących do ich monitorowania.

Tabela nr 9. Cele strategiczne, zadania operacyjne i kierunki działań Powiatowego Programu Promocji Zatrudnienia oraz Aktywizacji Lokalnego Rynku Pracy na lata 2023-2030

Kierunek/cel strategiczny	Zadania operacyjne	Kierunki działań
Cel strategiczny 1 Zapewnienie pomocy osobom bezrobotnym i poszukującym pracy w uzyskaniu odpowiedniego zatrudnienia oraz pracodawcom w znalezieniu odpowiednich pracowników	Promowanie i świadczenie poradnictwa zawodowego i informacji zawodowej	1.Prowadzenie rozmów wstępnych oraz porad indywidualnych i grupowych w zakresie pomocy klientom w planowaniu dalszej ścieżki zawodowej. 2.Udzielanie informacji zawodowej
	Zapewnienie odpowiedniej ilości ofert pracy do realizacji	1.Rozpoznawanie, badanie aktualnych potrzeb oraz oczekiwań pracodawców, przyjmowanie i upowszechnianie krajowych ofert pracy 2.Stosowanie różnych form i technik realizacji ofert pracy, np. poprzez podejmowanie i utrzymywanie kontaktów z pracodawcami krajowymi, organizowanie giełd pracy 3.Oferowanie pracy osobom bezrobotnym i poszukującym pracy 4.Uaktualnianie bazy danych o osobach bezrobotnych w celu po-

		siadania bieżących informacji niezbędnych do realizacji ofert pracy
	Wsparcie osób bezrobotnych w rozwoju zawodowym	<ol style="list-style-type: none"> 1.Promowanie kształcenia ustawicznego. 2.Udostępnianie informacji o organizowanych szkoleniach. 3.Prognozowanie potrzeb i ustalanie kierunków szkoleń w oparciu o analizę sytuacji na rynku pracy. 4.Diagnozowanie aktualnych potrzeb szkoleniowych osób bezrobotnych i innych osób uprawnionych. 5.Organizowanie szkoleń i kierowanie osób uprawnionych na szkolenia.
	Realizacja projektów i programów adresowanych do osób bezrobotnych oraz pracodawców	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tworzenie i realizacja programów finansowanych z krajowych środków publicznych. 2. Tworzenie i realizacja projektów finansowanych ze środków Unii Europejskiej.
Cel strategiczny 2 Promocja i wsparcie rozwoju przedsiębiorczości	Wsparcie pracodawców, przedsiębiorców w zatrudnianiu i tworzeniu miejsc pracy dla osób bezrobotnych	<ol style="list-style-type: none"> 1.Przygotowanie i rozpowszechnianie informacji dot. możliwości refundacji kosztów zatrudnienia osób bezrobotnych. 2.Realizacja instrumentów rynku pracy wspierających pracodawców. 3.Badanie trwałości zatrudnienia po okresie wsparcia środkami publicznymi. 4.Pozyskiwanie nowych przedsiębiorców do współpracy. 5.Aktywne wspieranie pracodawców zatrudniających cudzoziemców.
	Wspieranie osób bezrobotnych i innych uprawnionych w	<ol style="list-style-type: none"> 1. Świadczenie poradnictwa zawodowego z ukierunkowaniem na przedsiębiorczość.

	podejmowaniu działalności gospodarczej	<ol style="list-style-type: none"> 2. Diagnozowanie potrzeb szkoleniowych pod działalność gospodarczą. 3. Udzielanie środków na podjęcie działalności gospodarczej.
	Rozwój zawodowy oraz upowszechnianie uczenia się przez całe życie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prewencja bezrobocia, w tym osób starszych poprzez wsparcie kształcenia ustawicznego osób pracujących dzięki środkom Krajowego Funduszu Szkoleniowego (KFS)
<p>Cel strategiczny 3</p> <p>Podniesienie jakości usług realizowanych przez PUP Sieradz</p>	Podnoszenie poziomu kompetencji zawodowych pracowników publicznych służb zatrudnienia	<ol style="list-style-type: none"> 1. Organizowanie szkoleń dla pracowników doskonalących i rozwijających ich kompetencje zawodowe. 2. Wymiana doświadczeń i dobrych praktyk w ramach spotkań i konferencji organizowanych przez partnerów rynku pracy.
	Wykorzystanie nowoczesnych narzędzi teleinformatycznych w komunikacji z klientami i partnerami	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wykorzystanie Samorządowej Elektronicznej Platformy Informatycznej do wymiany Informacji (PUP-Urzędy Gmin-OPS). 2. Przekazywanie osobom bezrobotnym i poszukującym pracy informacji za pomocą SMS i poczty elektronicznej. 3. Elektroniczna rejestracja osób bezrobotnych i poszukujących pracy. 4. Umożliwienie klientom PUP składania wniosków za pomocą elektronicznych narzędzi (m.in.: praca.gov.pl, e-puap).

5. Odbiorcy programu

Odbiorcami Programu Promocji Zatrudnienia i Aktywizacji Rynku Pracy powiatu sieradzkiego na lata 2023 – 2030 są podmioty funkcjonujące na lokalnym rynku pracy, w tym głównie:

- osoby bezrobotne i poszukujące pracy,
- pracodawcy,
- instytucje rynku pracy,
- jednostki pomocy społecznej,
- placówki oświatowe,
- organizacje pozarządowe.

6. Realizatorzy programu

Program Promocji Zatrudnienia i Aktywizacji Rynku Pracy powiatu sieradzkiego na lata 2023 – 2030 realizowany jest przez Powiatowy Urząd Pracy w Sieradzu we współpracy z podmiotami i partnerami lokalnymi, tj.:

- Pracodawcami,
- Instytucjami szkoleniowymi,
- Ośrodkami Pomocy Społecznej,
- Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie,
- Jednostkami samorządu terytorialnego,
- Placówkami oświatowymi,
- Organizacjami pozarządowymi.

7. Źródła finansowania programu

Zadania przewidziane w Programie będą finansowane z następujących źródeł:

- Fundusz Pracy,
- Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- Środki budżetowe powiatu sieradzkiego,
- Środki Unii Europejskiej np. Europejski Fundusz Społeczny,
- Środki pracodawców

8. Monitorowanie realizacji programu

Celem monitoringu jest zapewnienie zgodności realizacji programu z jego celami i założeniami zawartymi w dokumencie. Monitoring należy rozumieć, jako systematyczne dokumentowanie realizacji, czyli zbieranie obiektywnych dowodów obrazujących stan wdrażania programów, zadań i projektów. Monitorowanie jest procesem ciągłym, odbywającym się przez cały okres wdrażania programu. Przedstawiony program będzie bieżąco monitorowany przez PUP Sieradz. Śledzenie postępów realizacji programu będzie możliwe dzięki prowadzonej przez tut. Urząd obowiązkowej sprawozdawczości. Wskaźniki monitorowania analizowane będą corocznie celem oszacowania stopnia realizacji priorytetów programu. Źródłem dla ustalonych wskaźników monitorowania będą dane statystyczne publikowane przez GUS, Ministerstwo Rodziny Pracy i Polityki Społecznej WUP w Łodzi oraz statystyki prowadzone przez tut. Urząd. Poniższa tabela prezentuje wskaźniki, które zostaną poddane analizie w ramach monitoringu realizacji Programu.

Tabela nr 10. Wskaźniki mierzące efekty realizacji zadań Powiatowego Programu Promocji Zatrudnienia oraz Aktywizacji Lokalnego Rynku Pracy na lata 2023-2030

Kierunek/cel strategiczny	Zadania operacyjne	Wskaźniki
Zapewnienie pomocy osobom bezrobotnym i poszukującym pracy w uzyskaniu odpowiedniego zatrudnienia oraz pracodawcom w znalezieniu odpowiednich pracowników	Promowanie i świadczenie poradnictwa zawodowego i informacji zawodowej	<ul style="list-style-type: none"> – liczba osób objętych poradnictwem indywidualnym, – liczba ogółem osób korzystających z informacji zawodowej, – liczba udzielonych porad zawodowych,
	Zapewnienie odpowiedniej ilości ofert pracy do realizacji	<ul style="list-style-type: none"> – liczba zorganizowanych giełd i targów pracy, – liczba wolnych miejsc pracy zgłoszonych do PUP, – liczba wyrejestrowanych osób z tytułu podjęcia pracy.
	Wsparcie osób bezrobotnych w rozwoju zawodowym	<ul style="list-style-type: none"> – liczba złożonych wniosków o skierowanie na szkolenie, – liczba zrealizowanych obszarów szkoleń oraz liczba osób, które podjęły pracę po szkoleniach, – liczba uczestników szkoleń
	Realizacja projektów i programów adresowanych do osób bezrobotnych oraz pracodawców	<ul style="list-style-type: none"> – liczba osób bezrobotnych i innych uprawnionych objętych programami i projektami
Promocja i wsparcie rozwoju	Wsparcie pracodawców, przedsiębiorców w	<ul style="list-style-type: none"> – liczba pracodawców współpracujących z PUP,

przedsiębiorczości	zatrudnianiu i tworzeniu miejsc pracy dla osób bezrobotnych	<ul style="list-style-type: none"> – liczba utworzonych miejsc pracy subsydiowanej, – liczba pracodawców korzystających z instrumentów rynku pracy, – wskaźnik zatrudnienia po okresie wsparcia ze środków publicznych – liczba zarejestrowanych oświadczeń o zamiarze powierzenia wykonywania pracy cudzoziemcowi
	Wspieranie osób bezrobotnych i innych uprawnionych w podejmowaniu działalności gospodarczej	<ul style="list-style-type: none"> – liczba osób bezrobotnych i innych uprawnionych, które otrzymały środki na działalność gospodarczą
	Rozwój zawodowy oraz upowszechnianie uczenia się przez całe życie	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba pracowników, którzy zostali objęci kształceniem ustawicznym dzięki wsparciu Krajowego Funduszu Szkoleniowego – Liczba pracodawców, którzy skorzystali ze środków Krajowego Funduszu Szkoleniowego
Podniesienie jakości usług realizowanych przez PUP Sieradz	Podnoszenie poziomu kompetencji zawodowych pracowników publicznych służb zatrudnienia	<ul style="list-style-type: none"> – liczba pracowników biorących udział w specjalistycznych szkoleniach zawodowych – liczba pracowników biorących udział w seminariach, warsztatach, sympozjach, konferencjach
	Wykorzystanie nowoczesnych narzędzi teleinformatycznych w komunikacji z klientami i partnerami	<ul style="list-style-type: none"> – liczba zaświadczeń wydanych za pomocą SEPI – liczba sms wysłanych do klientów i partnerów – liczba elektronicznych rejestracji – liczba wniosków/dokumentów złożonych za pomocą elektronicznego formularza dostępnego na portalu praca.gov – liczba wniosków/dokumentów złożonych za pomocą skrzynki epuap.

Podsumowanie

Program Promocji Zatrudnienia i Aktywizacji Rynku Pracy powiatu sieradzkiego na lata 2023 – 2030 został opracowany w celu zwiększania aktywności zawodowej i społecznej mieszkańców powiatu sieradzkiego. Założone cele i kierunki priorytetowe, realizowane poprzez przyjęte zadania, będą obejmowały wsparcie kierowane zarówno do osób bezrobotnych i poszukujących pracy, pracodawców, przedsiębiorców oraz partnerów rynku pracy, zarówno lokalnych, jak i regionalnych. Podejmowane przyczyniały się do wzmocnienia lokalnego rynku pracy poprzez promocję zatrudnienia, przedsiębiorczości oraz wsparcie procesu aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych i poszukujących pracy.

SPIS WYKRESÓW

Wykres nr 1 Liczba ludności powiatu sieradzkiego w latach 2017-2021	6
Wykres nr 2. Liczba ludności powiatu sieradzkiego w podziale na płeć w latach 2017-2021	6
Wykres nr 3. Ludność w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym powiatu sieradzkiego w latach 2017-2021	7
Wykres nr 4. Liczba mieszkańców powiatu sieradzkiego w latach 2017-2021 w podziale na miejsce zamieszkania	8
Wykres nr 5. Podmioty gospodarcze w powiecie sieradzkim w latach 2017-2021	9
Wykres nr 6. Nowo zarejestrowane i wyrejestrowane podmioty gospodarki narodowej w powiecie sieradzkim w latach 2017-2021	12
Wykres nr 7. Stopa bezrobocia w latach 2017-2022	13
Wykres nr 8. Bezrobotni według poziomu wykształcenia w latach 2017-2022	17
Wykres nr 9. Bezrobotne kobiety według poziomu wykształcenia na koniec 2022 r.	19
Wykres nr 10. Liczba bezrobotnych kobiet wg stażu pracy. Stan na 31.12.2022 r.	20
Wykres nr 11. Bezrobotni do 30 r. ż. wg wykształcenia. Stan na 31.12.2022 r.	21
Wykres nr 12. bezrobotni powyżej 50 r.ż. wg czasu pozostawania bez pracy. stan na 31.12.2022 r.	22
Wykres nr 13. Długotrwale bezrobotni wg wieku. Stan na 31.12.2022	22
Wykres nr 14. Liczba zarejestrowanych osób niepełnosprawnych w latach 2017-2022	23
Wykres nr 15. Niepełnosprawni wg stopnia niepełnosprawności. Stan na 31.12.2022 r.	24

SPIS TABEL

Tabela 1. Podmioty gospodarki z terenu powiatu według sektora własności i liczby zatrudnionych pracowników w latach 2017-2021	10
Tabela 2. Podmioty gospodarki z terenu powiatu sieradzkiego według sekcji i działów PKD w 2021 roku	10
Tabela 3. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w poszczególnych miesiącach w latach 2017-2022	14
Tabela 4. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w poszczególnych w poszczególnych gminach w latach 2017-2022	15
Tabela 5. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w podziale na grupy wiekowe w latach 2017-2022	16
Tabela 6. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w podziale na staż pracy w latach 2017-2022	18
Tabela nr 7. Liczba osób korzystający z usługi poradnictwa zawodowego w latach 2017-2022	27
Tabela nr 8. Analiza SWOT lokalnego rynku pracy	32
Tabela nr 9. Cele strategiczne, zadania operacyjne i kierunki działań Powiatowego Programu Promocji Zatrudnienia oraz Aktywizacji Lokalnego Rynku Pracy na lata 2023-2030	36
Tabela nr 10. Wskaźniki mierzące efekty realizacji zadań Powiatowego Programu Promocji Zatrudnienia oraz Aktywizacji Lokalnego Rynku Pracy na lata 2023-2030	41